

de Hessencombinatie

Magazine voor Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

*Verborgen
speurnevus in beeld*

**En verder in dit
nummer o.a.:**

- 'Boeren Jantje' uit Eldrik
- De Buitenplaats Enghuizen te Hummelo
- Bijzonder grafiek in linnen van Els Lemkes

Nieuwbouw
Verbouw
Onderhoud
Renovatie
Timmerwerken

Roy Bremer | Molenweg 10 | 6996 DN Drempt | T: 0313-472394 | M: 06-13380622 | www.bremerbouw.nl | info@bremerbouw.nl

CLAUS SPORT

IJsselkade 10-12 Doetinchem 0314 - 32 31 39
info@claus sport.nl

- gratis
- sparen voor extra korting
- eenvoudig verzilveren
- exclusief voordeel
- aanbiedingen op maat
- altijd inzicht in je saldo
- en nog veel meer privileges

GARAGE
PELGROM

- ✓ VERKOOP NIEUWE EN GEBRUIKTE AUTO'S
- ✓ REPARATIES EN ONDERHOUD VAN ALLE MERKEN
- ✓ APK II-KEURSTATION

Broekstraat 5a 6999 DE HUMMELO T 0314 - 381651 E info@garagepelgrom.nl | www.garagepelgrom.nl

LOONBEDRIJF
SEEGERERS

DREMPT 0313-47 25 85

Van de redactie

'Het is verdomd al weer haast herfst...'

Zo begint een gedicht van de Nederlandse dichter Hans Lodeizen. Lodeizen was niet lang in het ondermaanse (26 jaar), maar liet in die korte tijd een mooi oeuvre na. De beginregel van zijn gedicht zou een verzuchting van de redactie kunnen zijn. Iets later in de tijd keek *good old* rocker Rod Stewart ook al melancholisch naar een voorbije zomer. Zijn zomerliefde Maggie May zingt hij toe als de plicht weer roept: *'Wake up, Maggie, I think I got somethin' to say to you. It's late September and I really should be back at school!'* De redactie ging met deze alerts dan ook tijdig op vol vermogen aan de slag richting het nieuwe normaal.

Het EK-voetbal leverde tijdwinst. Het Nederlands elftal deed voor spek en bonen mee en wij als redactie konden de vrijgekomen tijd goed gebruiken. De elftallen van HC'03 doen het de komende competitie hopelijk op hun niveau beter voor minder. Toen kwamen de IPCC-achtige natte dagen met slagregens en hoog water. Zwarte Cross, Mañana Mañana en Vive la France in Hummelo leverden door annulering ook zeeën van tijd. De Olympische Spelen in Tokio met ongekend veel medailles voor de Nederlandse sporters (hulde!) kostte daarentegen veel kijktijd, maar het was genieten van topsport!

U snapt het al: tussen al deze bedrijven door lukte het om een spannend herfstnummer te maken. Via de biologisch-dynamische boerderij Blisveld komen we bij bermstalletjes met lekkers en moois langs de weggetjes door onze prachtige dreven om te belanden op Landgoed Enghuizen. Boeren Jantje uit Eldrik sluipt uit de krochten voor moord en doodslag, ongehinderd door een Dremptse speurneus. We gingen op onderzoek uit bij mede-dorpsbewoners om te horen over hun manier om gezelschapsspelletjes te spelen: laat u inspireren! Geen spelletjes maar echt menens was het in de jaren 40 en 50 in Nederlands Indië. We spraken met de enige inwoner in onze gemeenschap die het in de Oost meemaakte en er indrukwekkend over vertelt. Tijd om even bij te komen met Coen Sloot in Hummelo, onze columnisten en de natuur in onze eigen omgeving.

De redactie wenst u veel leesplezier!

Inhoud

5	Colofon
7	Column Mart de Kruijff
8	Reinirus Lucassen, alias 'Boeren-Jantje' uit Eldrik
17	Column Jeroen te Lindert
18	Ff kletsen met... Coen Sloot uit Hummelo
20	Zes inwoners over... gezelschapsspelletjes
24	HC '03, maak kennis met de jeugdcommissie
28	Tineke Oggel: Het leven gaat zoals het gaan moet
33	Column Gijs Jolink
34	Spread: Bermwinkeltjes in Drempt-Hummelo-Keppel
36	De Buitenplaats Enghuizen te Hummelo
44	Verborgene speurneus in beeld
46	Blisveld: Jonge vernieuwende boerderij met een hart voor mensen, natuur en aarde
51	Column Guinevere Wolvetang
52	Bijzonder grafiek in linnen van Els Lemkes
56	Tuin winterklaar maken? Liever niet!
61	Column Anouk Mast
63	Varia
65	Activiteitenkalender

Bart Schotman

Schotman Bouw | Bakermarksedijk 11 | 7223 KJ Baak
06 55107152 | info@schotmanbouw.nl | www.schotmanbouw.nl

GB OMHEINING

Uw specialist in

Omheining

Poorten

Schutting

Hekwerk

Afrastering

Montage

Neem contact op via: info@GBomheining.nl of kijk op: www.GBomheining.nl

Dé lederwaren speciaalzaak terSteeg lederwaren

berba
bags & wallets

aunts & uncles

BEAR
DESIGN

Coutelijn & Beersma

Herschel
SUPPLY CO. MIAMI
TRADE MARK

SACCOO
signature in leather

mywalit
the wallet you never forget

GABS

FRED DE LA
BRETONNIERE

SHABBIES
AMSTERDAM

HESTER VAN EEGHEN
- AMSTERDAM -

voi
leather design

SECRID
Made in Holland

Meipoortstraat 4 • Doesburg • www.ter-steeg.eu

SUPERMARKT AALDERINK

1200 m² winkelplezier!
750 m² parkeerruimte!

Vind ons op
Facebook

DORPSTRAAT 14-16 STEENDEREN

Internet www.coop.nl/steenderenaalderink

Facebook www.facebook.com/Coop.Aalderink.Steenderen

E-mail Aalderink.Steenderen@coop.nl | Tel. 0575 - 451206

OPENINGSTIJDEN **ma-do 08.00-19.00 uur** | **vr 08.00-20.00 uur**
za 08.00-19.00 uur | **zo 11.00-17.00 uur**

TNT-SERVICEPUNT | STAATSLOTEN | RDW | STOMERIJ DEPOT
BLOEMENHOEK | SLIJTERIJ | ZELFZORG MEDICIJNEN
HOGE KLANTENSERVICE | BEZORGSERVICE VIA COOP ONLINE

Colofon

De Hessencombinatie

Magazine voor de inwoners van Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Redactie

Ceciel Bremer, Berna ter Horst,
Rinus Rabeling en Henk ten Zijthoff
E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl,
telefoon: 0313-472968 (Rinus Rabeling).

Aan dit nummer werkten mee

Elco Blokdijk, Gijs Jolink, Gerard van der Kamp, Mart de Kruif, Jelen Lammers, Jeroen te Lindert, Gerard Maalderink, Anouk Mast, Catharina van Rechteren Limpurg-van Groningen, Ine Snelder, Leo Tholhuijsen, Guinevere Wolvetang

Fotografie

Fred van Daalen, Duncan de Fey, Wim van Hof, Marion Lagaaij, Rinus Rabeling, Jamie de Vries, Vaysa Wolvetang

Advertenties/Marketing

Wim Fontein, Patrick Verheij
Voor vragen of informatie:
06-20 44 38 10 (Patrick Verheij)

Vormgeving en druk

Youprinting, Drempt

Auteursrecht

Overname van artikelen (of delen ervan) uit deze uitgave is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming van de uitgever. Dat geldt ook voor vermenigvuldigen, kopiëren, publiceren op internet of opslaan in een databank. Dit magazine wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Ten aanzien van de juistheid van de inhoud kan echter geen aansprakelijkheid worden aanvaard.

De Hessencombinatie is een uitgave van voetbalvereniging HC'03 en verschijnt 4 keer per jaar, in een oplage van 2600 exemplaren, in het verspreidingsgebied: Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik, Hummelo, Langerak en een gedeelte van Toldijk.

De volgende editie van De Hessencombinatie wordt verspreid rond 14 september 2021.

Informatie of klachten over bezorging

E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl of
telefoon: 0314-842219 (Monique Bruins).

Abonnement

Woont u buiten het bezorgingsgebied van De Hessencombinatie of wenst u het magazine op naam per post te ontvangen, dan is een abonnement voor 20 euro per jaar mogelijk. U kunt hiervoor telefonisch contact opnemen met de redactie: 06-15445341 (Ceciel Bremer) of een e-mail sturen naar: dehessencombinatie@hc-03.nl.

Website

www.dehessencombinatie.nl

Coop Aalderink in Steenderen: 'We zijn apetrots op deze verbouwing'

Supermarkt Coop is door het aanbod lokale producten, de zondagopenstelling en de gratis parkeerplaats voor veel consumenten in de wijde omtrek dé locatie voor de wekelijkse boodschappen. Afgelopen voorjaar onderging de supermarkt een grote verbouwing en is met een uitgebreider assortiment nu nog aantrekkelijker voor de consument.

Het was een hele klus maar het moest een keer gebeuren, vertelt eigenaar Harold Aalderink. 'Het kassasysteem was na 20 jaar toe was aan vervanging, net als de emballage-automaat vanwege de invoering van statiegeld op kleine plastic flessen, de Alcoholwet die per 1 juli is ingegaan vroeg om

een aanpassing van onze winkel en het verbod op freon als koelgas verlangde binnen nu en een paar jaar ook om een flinke aanpassing. Toen hebben we besloten alles in één keer grondig te verbouwen', somt Aalderink als redenen op voor de grootschalige verbouwing waardoor de winkel eind april en begin mei tweeënehalve week gesloten was.

Duurzaam

Van de vloer tot aan het plafond; alles is gesloopt en vernieuwd. 'Het was een drukke periode maar dankzij de hulp van alle 47 medewerkers is het gelukt', blikt Harold tevreden terug die vorig najaar Daniël Schepel aanstelde als bedrijfsleider binnen de Steenderense supermarkt. Door een grote lichtkoepel, hogere stellingen, 30 m2 extra vloeroppervlak en een andere indeling lijkt de supermarkt veel groter en overzichtelijker. Daarnaast is de Coop ook flink verduurzaamd, vertelt Harold. 'Met airconditioning, LED-verlichting, warmteterugwinning vanuit de machinekamer en een unieke afdekking op de vleeskoeling zijn we goed voorbereid op de toekomst. Ons

aanbod biologisch fruit en vlees is bovendien uitgebreid om aan de vraag van de consument te voldoen. Onze klanten reageren heel enthousiast op de vernieuwde winkel en zelf zijn we ook apetrots op het resultaat van deze verbouwing', vertelt de supermarkteigenaar met een grote glimlach.

Openingstijden

Ma t/m do: 08.00 – 19.00 uur
Vrijdag: 08.00 – 20.00 uur
Zaterdag: 08.00 – 19.00 uur
Zondag: 11.00 – 17.00 uur

Coop Aalderink

Dorpsstraat 14
 7221 BP Steenderen
 T: 0575 – 45 12 06
 E: aalderink.steenderen@coop.nl
 I: <https://www.coop.nl/supermarkt/steenderen-aalderink/3551>

Volg ons op Facebook

Eigen boontjes doppen

Ik gun iedereen het beste en vind ook dat we goede (binnen) accommodaties moeten hebben, maar...

Soms gaat het leven van een voorzitter niet over rozen. Vaak is dat mijn eigen schuld, omdat ik mij veel te druk kan maken als ik onzin lees. Zoals de sportagenda van de gemeente Bronckhorst. Deze agenda is geen visie waar de gemeente heen wil en waarom dat nodig is, maar feitelijk alleen een beschrijving in welke sportfaciliteiten de komende jaren veel geld wordt gestopt. En dat is heel beperkt. Het gros van de munten gaat naar het opknappen van vier sporthallen, die hierna worden geprivatiseerd. Ik gun iedereen het beste en vind ook dat we goede (binnen)accommodaties moeten hebben, maar waarom gaat bijna al het geld naar de binnensport en naar de faciliteiten die de gemeente in eigen beheer heeft? Bestaat de Hessenhal niet meer? Waarom gebeurt er niets voor de buitensporten, worden de vier zwembaden aan hun lot overgelaten en worden de meeste verenigingen gestraft voor het feit dat ze hun eigen boontjes doppen? Ik heb geen idee. Ik snap er niets van en wil het ook niet begrijpen. Net zoals de oppositie in de gemeenteraad, maar die is kansloos bij een volgzame, dociele en onwetende coalitie.

Maar ik weet wel dat als de gemeente doorgaat met het negeren van verenigingen, starters uit onze dorpen wegjaagt en vergrijzing stimuleert, er over twintig jaar nog maar drie sporten worden beoefend binnen de gemeentegrenzen: golf, dammen en jeu de boules. En misschien walking football. Plus vier mooie sporthallen die leeg zijn. Ben ik toch weer te emotioneel. Overigens niets ten nadele van de sportambtenaren van de gemeente, die proberen echt het beste te doen. Maar zonder succes.

Geen beleid is iets waard zonder de realiteit, zei Charles de Gaulle ooit. Gelukkig is de toekomst van onze vereniging maar voor een heel klein deel afhankelijk van de gemeente. We kunnen zelf heel veel regelen. Zo zijn we de afgelopen maanden weer opgestart met voetbal, zoals deelname aan de Regio Cup, het Oranjestad festival voor de jeugd, het jeugdkamp en het onderling toernooi om maar eens wat te noemen. En 't Doornslag ligt er prima bij. Dat maakt mij dan weer blij. Hopelijk kunnen we dat aan het begin van het seizoen weer lekker voortzetten. Met publiek en een open Hessenhuis. D'ran.

En voor de gemeente: gelukkig komen er volgend jaar gemeenteraadsverkiezingen aan. Misschien ga ik maar eens nadenken over een stemadvies.

Foto: Wim van Hof

Mart de Kruif

Eldrikseweg 4. Op de plek van het geboortehuis van Reinirus Lucassen is een qua vorm vergelijkbaar nieuw huis gebouwd.

Reinirus Lucassen, alias 'Boeren-Jantje' uit Eldrik en de moord aan de overzijde van het IJ te Amsterdam

Onmiddellijk antwoordde Casper de Klerk: 'Ja, dat is ome Jan, die bij grootvader in Hoorn in de kost was.' Deze verklaring kwam uit een verhoor naar aanleiding van de moord op het 6-jarige jongetje Hendrik de Klerk uit Amsterdam in december 1913. Hoe raakte Reinirus Lucassen, alias Boeren-Jantje of Jan Willems, uit Eldrik betrokken bij deze moord in Amsterdam en was hij wel de daadwerkelijke dader? In dit artikel proberen we antwoord op die vragen te geven.

Eerste levensjaren

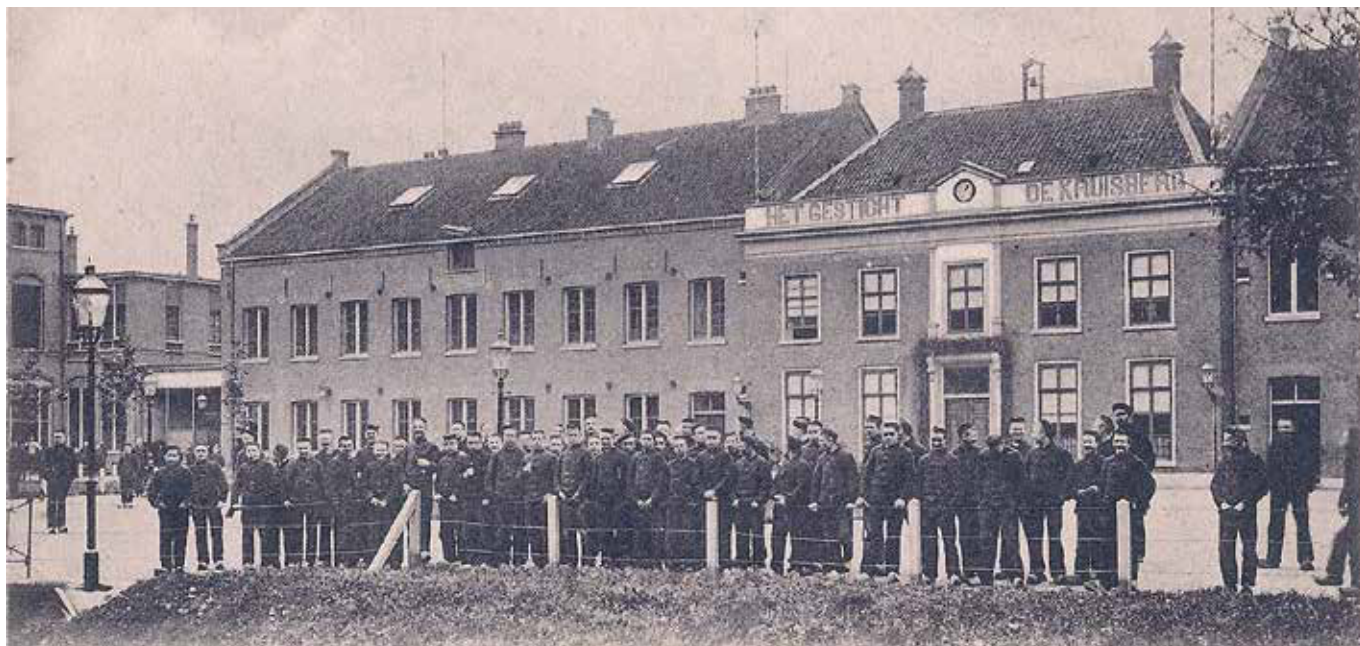
Reinirus Lucassen werd op 13 juni 1871 te Eldrik geboren als vierde kind en tweede zoon van Reinerus (Reinder) Lucassen en Jacoba Wilhelmina van Drueten. Bij zijn geboorte was zijn vader al 61 jaar oud. Zijn vader werkte als dagloner voor de kost en overleed toen Reinirus slechts zes jaar oud was. Zijn moeder hertrouwde op 9 november 1878 te Hummelo en Keppel met de 50-jarige daglonwer Jan Lestrade. In zijn jeugd heeft Lucassen voor het stelen van eieren in de Jongensgevangenis Kruisberg in Doetinchem gezeten. Uit het bevolkingsregister van Hummelo en Keppel bleek dat

hij in de periode van juni 1885 tot juni 1887 op de Kruisberg verbleef. Na zijn ontslag uit de Kruisberg is hij in militaire dienst gegaan. Daaruit gedeseerteerd werd hij op de secretarie van de gemeente Hummelo en Keppel aangehouden. Nadien heeft hij in Nederland, België en Duitsland rondgezworven. Dat bleek ook uit de diverse in- en uitschrijvingen in verschillende bevolkingsregisters. Hij verbleef onder andere in Elten (Duitsland), Kevelaer (Duitsland), Elst, Gendringen, 's-Heerenberg en Kerkrade. Lucassen stond als zeer ongunstig bekend en maakt er werk van zich overal te verhuuren en de godspenning (een soort handgeld) te

ontvangen, waarna hij zich niet meer liet zien. Hij oefende onder andere het beroep van schoenmaker en timmerman uit.

Op 10 november 1910 werd Lucassen ambtshalve ingeschreven in het bevolkingsregister van Amsterdam.

Hij woonde aan de Geelvinksteeg 4 en werkte in Amsterdam als los werkman. Hij werd op 25 februari 1918 ambtshalve uit het bevolkingsregister geschreven. Lucassen was uitgeschreven, omdat bij controle door de gemeente Amsterdam was gebleken, dat hij niet meer woonachtig bleek te zijn op een vast woonadres in de gemeente Amsterdam.

De Kruisberg in Doetinchem omstreeks 1905.

Uit bevolkingsregisters van andere gemeenten bleek dat hij zich in de tussentijd ergens anders had gevestigd.

Op 13 oktober 1914 werd hij in de registers van Utrecht ingeschreven en op 21 november 1914 al weer uitgeschreven. Hij bleek naar Vlaardingen te zijn vertrokken. Vanuit daar werd Lucassen op 27 mei 1915 ingeschreven in het bevolkingsregister van Edam.

Hij vertrok in november 1917 naar Rotterdam en werd weer uit de registers van Edam geschreven.

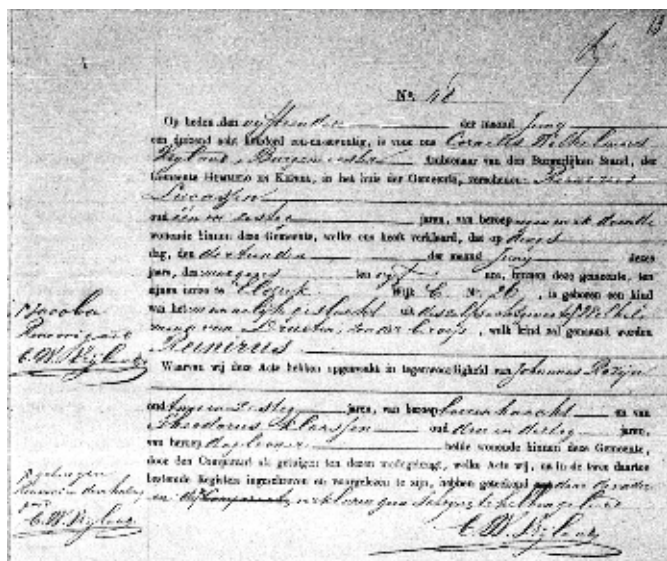
De moord aan de overzijde van het IJ in Amsterdam

Op 2 oktober 1913 werd in een weiland in Buiksloterham, op enige honderden meters van de Middenweg, in een greppel een lugubere vondst gedaan. Daar werd door een vrouw het levenloze lichaam van de 6-jarige Hendrik de Klerk gevonden. Er werd onmiddellijk

door de politie een onderzoek ingesteld. De kleine Hendrik was dan al vier dagen vermist. De laatste keer was Hendrik gezien toen hij en zijn kleine broertje Casper speelden bij het Tolhuisplein. Een man vroeg hen mee te gaan naar de ENTOS, de Eerste Nederlandsche Tentoonstelling Op Scheepvaartgebied. Volgens de getuigenverklaring van het broertje rook de man erg vreemd en zag hij er griezelig uit. Hij schrok van de man en rende naar huis. Toen zijn oudere broertje maar niet thuis kwam, begonnen hun ouders (Willem Floris de Klerk en Heintje Rutten) zich zorgen te maken. Hendrik de Klerk woonde aan de Commelinstraat 106 en zijn vader werkte als koetsier. Op 7 oktober 1913 werd Hendrik onder massale belangstelling begraven op de Nieuwe Oosterbegraafplaats in Amsterdam. Dagbladen uit het hele land besteden veel aandacht aan de moord (zelfs in Nederlands-Indië). De politie had op dat

Jongens aan het werk in De Kruisberg in 1910.

De geboorteakte van Reinirus Lucassen, 15 juni 1871

moment weinig concrete aanwijzingen wie de dader was. In verschillende dagbladen, waaronder het Algemeen Handelsblad van 10 oktober 1913, verscheen een bekendmaking van de officier van justitie te Amsterdam. Hij loofde een beloning van f 1.000,- uit voor de gouden tip, die kan leiden tot de opsporing, aanhouding en veroordeling van de moordenaar van Hendrik de Klerk. Op 15 oktober 1913 werden agenten voor het hoofdbureau van politie door een verwarde man aangesproken. De man verklaarde tegen de agenten dat hij *veeselyk veel wroeging* had en werd direct naar het bureau Warmoesstraat gebracht. De man bleek de 36-jarige los werkman Franciscus Dijkman uit Amsterdam, wonende aan de Rozenstraat, te zijn. Door de verwarde toestand van Dijkman en het feit dat hij een notoire drinker was, geloofden de agenten de bekentenis niet en gingen op onderzoek uit. Hij werd eerst getoond aan broertje Casper de Klerk, de enige die hem zou kunnen herkennen, maar deze herkende Dijkman niet als de dader. Ook kwam de politie erachter dat Dijkman op de dag van de moord in de cel zat wegens wanbetaling. Hij kon onmogelijk de dader zijn. De politie van Amsterdam was weer terug bij af.

De speurtocht naar Boeren-Jantje

Het politieonderzoek naar de moord duurde zo lang dat journalisten van dagblad De Telegraaf ook op onderzoek uit zijn gegaan. Zij kwamen erachter dat in augustus 1913 de kleine Hendrik drie we-

ken bij zijn grootvader van moeders kant, Hendrik Rutten, in Hoorn had gelogeerd. Rond diezelfde tijd kwam Jan Wiggemans, de schoonzoon van Rutten, thuis in gezelschap van Jan Willems. Zij waren nog oude kameraden en daarom wilde Willems graag als kostganger bij Wiggemans en Rutten in huis komen. Wiggemans zou dan wel zien of hij werk kon krijgen voor zijn kameraad.

'Waar jij werkt, kan ik ook werken, want ik ben een eerste klas polderjongen', verklaarde Willems. Ook deelde hij mee, dat hij vroeger bij een boer te Oostwoud had gewerkt, terwijl hij hoog opgaf van zijn kennis van het boerenbedrijf. Zijn bijnaam 'Boeren-Jantje' was eerlijk verdiend, verklaarde Willems. Ook in de omgeving van Hoorn kreeg Jan Willems snel de bijnaam van 'Boeren-Jantje'. Wiggemans zou ook trachten voor zijn kameraad werk te krijgen, hetgeen echter niet het gewenste resultaat schijnt te hebben opgeleverd.

Ondertussen bleef Willems enige tijd bij Rutten inwonen, waarvoor hij nooit kostgeld heeft betaald.

Willems werd omschreven als een flinke kerel, met een kleine, zwarte snor, donkere wenkbrauwen, vol gezicht. Wanneer hij wilde, kon hij zich voordoen als een heer, terwijl hij aan zijn uiterlijk, in aanmerking genomen de omstandigheden, vrij veel zorg besteedde. Hij sprak ook met een sterk Gelders accent en had een eigenaardige tongval. Willems had de gewoonte vaak het woordje 'pardon' te gebruiken en daarbij de laatste lettergreep lang aan te houden. Tijdens zijn verblijf gedroeg Willems zich heel vreemd. Onder meer stelde hij, op een gegeven moment, de dochter van Rutten en vrouw van Wiggemans (Tuintje Rutten) voor haar man te vergiftigen, onder belofte, na de dood van de man, met de vrouw te gaan leven en voor haar kind te zullen zorgen. Hij verzekerde hen, in zijn geboorteplaats Westervoort nog een kleine erfenis in ontvangst te moeten nemen en had het voornemen, met dit geld in Amsterdam een aardappelzaak te beginnen. Bij een van zijn bezoeken aan de familie De Klerk in Amsterdam stelde Willems zelfs de vader van Hendrik de Klerk voor, een vrije dag te nemen om die erfenis te gaan halen. Een plan, dat echter niet doorging, omdat Willems het op het laatste moment afblies. In huis van Rutten heeft zich met Willems nog het volgende schokkende geval voorgedaan.

Zijn dochter Tuintje Rutten, was ziek geworden en ten einde het huishouden te bestieren, was de zuster van haar man, mejuffrouw Van Roekel uit Amersfoort, tijdelijk overgekomen. Willems had mejuffrouw van Roekel oneerbare voorstellen gedaan en was daarbij zeer handtastelijk opgetreden. Hij is toen door Wiggemans met een bijl bedreigd, waarbij Rutten tussenbeide was gekomen. Rutten heeft zijn kostganger meteen de toegang tot het huis ontzegd. Willems

De Commelinstraat in Amsterdam omstreeks 1905.

De Kinderen in de Commelinstraat te Amsterdam omstreeks 1910, wellicht staat ook Hendrik de Klerk op deze foto.

Buiksloterham in 1910

heeft toen een klacht bij de politie ingediend en verklaarde daar luid schreeuwend Lucassen te heten. Hij bleek ook enigszins onder de invloed van sterke drank te staan. De politie stond toe dat hij zijn kleding uit de woning van Rutten kon weghalen.

Kort daarna heeft Lucassen nog getracht werk te krijgen in Hoorn. Hij kreeg van bekenden enkele adressen waar werk te vinden was, maar meldde zich daar niet. Op een bepaald moment toen Jan Wig-germans voor zijn werk in Alkmaar was had hij Lucassen daar gezien. Toen Lucassen zijn vroegere kameraad opmerkte, was hij plotseling verdwenen. De meest frappante en belangrijkste verklaring, van zowel grootvader Rutten als zijn dochter, was dat Lucassen voor het vermoorde knaapje een zekere genegenheid had opgevat. Lucassen zei zoveel van de jongen te houden, dat hij toestemming vroeg en

Café Buitenlust, de woning van Rutten, de opa van de vermoorde Hendrik de Klerk. Als inzetjes links: de vermoorde Hendrik de Klerk en zijn broertje.

verkreeg, dat Hendrik 's nachts bij hem mocht slapen, alhoewel er plaats voldoende was in het bed van de grootvader. Hij deelde enkele nachten een slaapplek met Hendrik.

De Telegraaf insinueert dat Lucassen het jongetje seksueel heeft misbruikt. Ook bleek dat Lucassen rond de tijd van de moord in Amsterdam was, en zelfs een aantal keren bij de familie De Klerk is geweest. De eerste keer bracht opa Rutten zijn kostganger mee. Een caféhouder uit de Commelinstraat in Amsterdam verklaarde dat Lucassen in gezelschap van de familie De Klerk en Rutten in de zomer van 1913 zijn café herhaaldelijk bezocht. Er werd drank gebruikt en de caféhouder ergerde zich over het optreden van Lucassen tegenover de moeder van Hendrik de Klerk. Ook bezocht Lucassen het café regelmatig alleen.

Op 29 december 1913 verklaarde de heer Koster, een caféhouder in de Oranjeboomstraat in Haarlem, dat Lucassen een aantal weken eerder zijn café bezocht had. Hij kwam op een dag rond een of twee uur 's middags gekleed in een manchester-pak het café binnen. Lucassen bleef ongeveer anderhalf uur en dronk in die tijd vier of vijf borrels. Er waren maar enkele bezoekers in het café. Hij vroeg de caféhouder De Telegraaf ook had, want hij wilde zien, of er nog iets in stond over de moord op het jongetje De Klerk te Amsterdam. 'Als iemand zo'n moord gedaan heeft, heeft hij gewetenswroeging,' zei Lucassen en hij voegde er aan toe: 'Niet, dat ik er over oordelen kan, want ik heb er geen weet van.' Volgens de cafébezoekers gebruikte Lucassen meermalen het woord 'pardon'. Bovendien deelde hij nog mee, 'dat hij zich geregeld op de hoogte moest houden van die moordzaak, dat hij de familie De Klerk wel kende.' Lucassen vertelde in Hoorn te hebben gewerkt.

Nu probeerde hij in Haarlem werk te zoeken, maar dat viel niet mee en hij dacht er over naar Dordrecht, Sliedrecht of Gorinchem te gaan en vandaar naar Duitsland (een getuige sprak van 'Dingslager' of

**Bouke Vieberink
Timmerwerk**

Drempt 0633923444

Gildeweg 1- 6996 AS - DREMPT

SONNEVELD BELASTINGADVIES
Register Belastingadviseur

Wij ondersteunen ondernemers

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

www.sonneveld-drempt.nl

RegioRijschool

www.regiorijschool.nl

- ✓ Voor auto, motor, automaat en theorieopleiding
- ✓ Voordeel-lespakketten, spoedopleiding mogelijk
- ✓ Vlotte rijopleiding: niet meer lessen dan nodig

Voordeel-
les-
pakketten

RegioRijschool Maarten Kolk

Van der Hardt Abersonlaan 10 - 6998 AX Laag-Keppel
T: 06 - 549 751 39 - I: www.regiorijschool.nl

Ingrediënten:

2 mensen, 1 passie
Lezen & Brillen
Vakvrouwschap
Oog voor detail
Liefde
Zorg voor ogen
Goed advies
Lekkere koffie

**DOESBURG
OPTIEK**

Esther & Edwin Teunissen

Meipoortstraat 22 A | 6981 DK Doesburg
0313-484870 | Info@doesburgoptiek.nl

Koffiehuis Piek in Winterswijk omstreeks 1925.

'Dingslagen'). Omdat hij geen geld genoeg had, wilde hij zijn horloge, een doublé-Waltham, verkopen. Van de koop kwam niets terecht omdat men Lucassen niet vertrouwde.

Volgens een verklaring in de Arnhemsche Courant van 15 januari 1914 bevond

Lucassen zich op Oudejaarsavond 1913 in Café Piek in Winterswijk en bestelde daar twee borrels, die hij echter niet betaalde.

Hij had een ronde hoed op en een zweep in de hand die hij, zoals hij beweerde, bij zich had om de schijn te geven, dat hij paardenhandelaar was, want hij smokkelde nog al paarden naar Duitsland. Inderdaad sprak hij goed Duits, doch evenzeer goed Nederlands met een Gelders dialect. In die nacht logeerde hij in het logement van Schotanus, doch onder de naam van Hendrik Geers, hoewel hij de volgende dag verklaarde Reinier Lucassen te heten. Hij vertelde verder dat in Winterswijk een broer woonde. Dit is waarschijnlijk een leugen.

In het bevolkingsregister van Winterswijk is geen broer te vinden. Opmerkelijk was zijn belangstelling voor kinderen. Toen hij een klein meisje in het logement zag, haalde hij lekkernijen voor haar, omdat hij, zoals hij zei, veel van kinderen hield. De volgende dag vertrok hij, doch 7 januari 1914 werd hij weer gezien. Hij moet, op eigen verklaring, in de tussentijd in Duitsland vertoefd hebben. Vanuit Winterswijk vertrok hij naar Doetinchem. Zijn logies heeft hij niet betaald. Hij beweerde ook voor de tijd van 7 maanden in Kleef (Duitsland) gezeten te hebben.

Lucassen probeerde onder verschillende namen, zoals Boeren-Jantje, Wils, Lucassen of Smit, werk te krijgen. Verschillende getuigen verklaarden dat hij de boer was opgegaan, maar anderen verklaarden dat hij met papier en potloden ventend het land affloopt. Een visboer, die vent op Ransdorp, verklaarde in De Telegraaf van 25 december 1913 dat voor kort te Ransdorp een individu geweest was, wiens signalement overeenkwam met dat van Boeren-Jantje. 'Hij ventte daar onder andere met potloden bij een mevrouw, die bezig was met visbakken. Plotseling werd zij gestoord door een luid geschreeuw en bleek dat het individu haar vierjarig dochtertje had beetgegrepen. Door haar geschreeuw verschrift, liet hij het meisje los en zette hij het op een lopen. Men vraagt zich af, of de moordenaar van De Klerk hier weer een slachtoffer zocht?'

Er werd een hele speurtocht naar deze Reinirus Lucassen, alias 'Boeren-Jantje' op touw gezet. Na verklaringen van verschillende getuigen hield de marechaussee op 30 december 1913 in Veenendaal een persoon aan, wiens signalement overeenkwam met dat van de

verdachte Reinirus Lucassen. Hij vertoefde sinds 26 december 1913 in de omgeving van Veenendaal, maar daar men geen volledig signalement had, kon men hem niet aanhouden. Hij gaf op Kate te heten en uit Zwolle afkomstig te zijn. Zijn echte naam was echter Jan Kaper. Hij werd voor een confrontatie naar Amsterdam overgebracht. Zowel het broertje van Hendrik de Klerk als diverse getuigen verklaarden dat Jan Kaper 'Boeren-Jantje' niet was.

In januari 1914 werd in het Algemeen Politieblad een opsporingsbericht voor Reinirus Lucassen gepubliceerd.

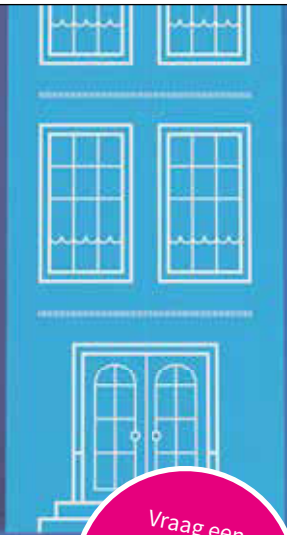
De Officier van Justitie te Amsterdam vraagt thans bekend te worden gemaakt met de woon- en verblijfplaats van Reinirus Lucassen, geboren te Hummelo op 13 juni 1871, bijgenaamd 'Boeren-Jantje', zich ook noemende Jan Willemsen. Hij moet door de rechter-commissaris worden gehoord.

Volgens De Graafschapper van 14 januari 1914 meldde Lucassen zich op 7 januari 1914 bij de heer Van Z. [waarschijnlijk Van Zadelhoff, red.] en maakte zich daar bekend als een 'oud-dorpsgenoot'. De heer Van Z. is ook in Eldrik geboren. Lucassen vertelde dat de as van zijn kar was gebroken, zodat hij moest overnachten en hij wilde geld lenen, dat hem werd gegeven en waarvan hij in hotel De Gouden Leeuw aan de Grutstraat in Doetinchem logeerde. Toen Van Z. op 10 januari hoorde dat Lucassen gezocht werd, stapte hij naar de politie. De moeder van Lucassen verklaarde in dezelfde krant dat haar zoon zeer intiem was met de beruchte Frans Rosier. Rosier had vastgezet voor afpersing en poging tot doodslag.

De aanhouding en het verhoor

Reinirus Lucassen werd op 9 januari 1914 in Hotel De Drie Sterren aan de Breedstraat in Schiedam aangehouden. Aangezien de Officier van Justitie te Amsterdam had verzocht bekend te worden gemaakt met zijn woon- of verblijfplaats, hield de politie hem aan, waarna hij in verband met dit verzoek naar Amsterdam werd overgebracht. Lucassen verklaarde dat hij in Schiedam was gekomen om werk te zoeken en als de mensen nou wisten dat hij 'Boeren-Jantje' was, zou hij hier geen werk kunnen krijgen. Bij de glasfabriek van Jansen had hij reeds als indrager werk kunnen krijgen. Hij zei voorts dat hij nu voor 14 dagen logies had betaald, maar overigens geen cent op zak had. Het was toch zo verschrikkelijk om met een lege maag te lopen.

Vader en moeder De Klerk ontvingen bericht dat zij beiden met hun zoontje Casper in het Huis van Bewaring bij de rechter-commissaris werden verwacht. Daar aangekomen werd allereerst hun zoontje Casper binnengeleid. De rechter-commissaris bracht hem bij Reinirus Lucassen en vroeg of Casper de persoon vaker had gezien. Onmiddellijk antwoordde Casper: 'Ja, dat is ome Jan, die bij grootvader in Hoorn in de kost was.' Toen werd aan Casper gevraagd of het dezelfde man was, die hem en zijn broertje Hendrik toentertijd peren had gegeven en daarna met Hendrik naar de ENTOS was gegaan. Casper verklaarde, dat niet te kunnen zeggen. Hij wist het niet. Na Casper werden de ouders binnengeleid. De Klerk en zijn vrouw herkenden onmiddellijk de man, die bij de familie Rutten en ook bij hen bekend stond onder de naam van 'Boeren-Jantje'. Op de snor en kleding na, verklaarde zowel vader als moeder De Klerk zonder een ogenblik te aarzelen pertinent dat Reinirus Lucassen niemand anders dan 'Boeren-Jantje' kon zijn. Na de familie De Klerk werd de caféhoudster uit Nieuwendam, mejuffrouw Nieuwenburg, en haar nicht opgeroepen. Bij haar zou de moordenaar van Hendrik de Klerk een roei-

Woonhuis of herenhuis?

Benieuwd naar de huidige waarde van je woning?

Vraag een gratis waarde-bepaling aan en je weet het direct!

(0314) 36 92 92 | www.rebo-eramakelaars.nl
Gratiswaardebepaling@rebogroep.nl

REBO ERA Makelaars is gevestigd in Doetinchem, Arnhem, Dieren en Deventer.

Uw verdriet kunnen wij niet wegnemen... wél de zorg van de uitvaart

Dag en nacht bereikbaar via tel. 0313-474909
Het maakt niet uit of en waar u verzekerd bent.

Rouwcentrum: Meipoortstraat 74, Doesburg
Inlichtingen en adm.: Tel. 0313-475787 | info@patrimoniumdoesburg.nl

Uitvaartverzorging
Patrimonium Doesburg

(lid Nardus)

www.patrimoniumdoesburg.nl

- Wij repareren voor alle verzekeringsmaatschappijen
- Vervangend vervoer • Ruitervice
- Uitdeuken zonder spuiten • 24 uur bereikbaar

FABRIEKSTRAAT 20B • 7005 AR DOETINCHEM • TEL.0314-340637 • WWW.FRITSBLOEMEN.NL

Achmea
Schadeservice

De westzijde van de Schiedamsesingel, gezien vanaf de Westzeedijk, in het midden de Van Brakelstraat in Rotterdam.

bootje hebben gehuurd. Men toonde haar Reinirus Lucassen en vroeg haar of hij door haar herkend werd als de man, die op 29 september 1913 bij haar te Nieuwendam kwam. Zij herkende hem echter niet als diegene die op de dag van de moord bij haar een bootje heeft gehuurd en met het later vermoord gevonden kind daarin is weg geroeid. Reinirus Lucassen had blauwe ogen en een grote lichtbruine snor, terwijl zijn manier van spreken ook geheel anders was. De tegenstrijdigheden in de verklaringen van de familie De Klerk en mejuffrouw Nieuwenburg bleven echter bestaan.

Lucassen bevond zich enige dagen in het Huis van Bewaring in Amsterdam. Hij werd echter weer op vrije voeten gesteld, daar geen enkele bezwarend feit tegen hem kon worden ingebracht. Hij vertrok weer naar Schiedam en gaf daar een interview aan de journalisten van de Nieuwe Schiedamsche Courant. Hij verklaarde tijdens het interview dat hij de naam Willems of Willemsen in zijn verblijf in Hoorn had aangenomen.

Hij verklaarde evenwel, dat sedert hij Hoorn verlaten had, hij zich steeds weer onder zijn eigen naam in Noord- en Zuid-Holland had opgehouden. Na dit gebeuren verdween Reinirus Lucassen in de anonimiteit.

Latere leven

Reinirus Lucassen trouwde op 11 februari 1920 te Rotterdam met Elisabetha Hoogwijk (geboren op 15 mei 1879 te Arnhem). Net voor het huwelijk had hij drie kinderen van Elisabetha erkend, die door het huwelijk gewettigd werden. De drie kinderen waren Anna Lena Tijsina (geboren op 3 december 1911 te 's-Gravenhage), Jan (geboren op 26 oktober 1913 te Rotterdam) en Johannes Reinierus (geboren op 17 oktober 1919 te Rotterdam). Het is onbekend of Reinirus ook daadwerkelijk de biologische vader van deze drie kinderen is. Het geluk lachte hen echter niet toe. Op 15 april 1920 beviel zijn vrouw van een doodgeboren zoontje. Twee jaar later sloeg het noodlot opnieuw toe. Zijn vrouw overleed op 15 april 1922 te Rotterdam op 42-jarige leeftijd. Na de dood van zijn vrouw werden de kinderen elders ondergebracht en verbleef hij dan wel voor een langere dan wel voor een korte periode op verschillende adressen in Rotterdam. Zijn laatst bekende adres was Van Brakelstraat 25-d in Rotterdam. Hij werkte in deze periode als fabrieksarbeider en los werkman. Reinirus Lucassen overleed uiteindelijk op 1 november 1937 te Rotterdam op 66-jarige leeftijd.

Hoe liep het af met de moordzaak?

De moordenaar van Hendrik de Klerk was nog steeds niet gevonden. Blijkens een advertentie in De Courant van 13 maart 1914 loven particulieren een beloning van f 50.000,- uit aan degene die directe aanwijzing kan geven van de dader. Heel betrouwbaar leek deze advertentie niet. Het bedrag was wel wat buitensporig hoog en de uitlovers zijn wel erg 'particulier'. Volgens het Nieuwsblad van Friesland van 14 maart 1914 zou er wel de een of andere reclame achter zitten. Het is niet te achterhalen of de beloning enig succes heeft gehad. In juni 1914 kwam opnieuw een verdachte in beeld. Aan de nabestaanden en getuigen werd een man getoond, die thans gedetineerd was wegens het plegen van onzedelijke handelingen. Hij werd echter niet herkend als dader. Toen bleef het lange tijd stil. Eind maart 1918 werd door de politie van Enkhuizen een 29-jarige sigarenmaker aangehouden. De man bleek bij familieleden uitlatingen gedaan te hebben, die erop zouden wijzen, dat hij meer van de zaak weet. Zijn familieleden brachten zijn uitlatingen ter kennis van de politie.

Zijn signalement werd rondgestuurd, waarop zijn arrestatie volgde. De man, die tijdens de arrestatie zonder werk zat, werd door een rechercheur van de Centrale Recherche naar Amsterdam gebracht, waar hij in een van de cellen van het bureau Warmoesstraat werd opgesloten. Op het bureau onderging hij een scherp verhoor, waarin hij evenwel ontkende de moord te hebben gepleegd. Van de hem ten laste gelegde uitlatingen herinnerde hij zich meer. Hij bleek een alcoholist te zijn, die reeds meerdere vonnissen wegens dronkenschap op zijn naam heeft staan. De uitlatingen zijn misschien in dronkenschap gedaan en daar kan men dan ook niet te veel waarde aan hechten. Zijn gehele verhaal steunde dus op niets en de politie had de indruk de dader van de moord niet in handen te hebben. Hij werd weer op vrije voeten gesteld. De moordenaar wordt, voor zover de archieven en kranten informatie geven, nooit gevonden en de moord werd nooit opgelost.

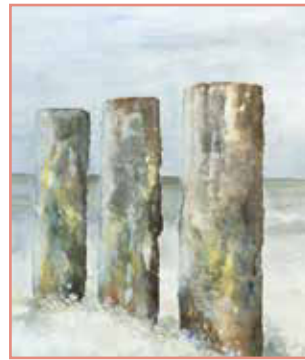
Hoe ging het verder met de familie De Klerk

Hoe liep het af met de ouders en het broertje van Hendrik de Klerk? Zijn vader Willem Floris bleef werken als koetsier en overleed op 1 augustus 1962 te Amsterdam op 83-jarige leeftijd, bijna 50 jaar na de moord op zijn zoontje. Zijn moeder Heintje Rutten overleed zeven jaar eerder op 26 september 1955 te Amsterdam op 78-jarige leeftijd. Zijn broer Casper ging na de moord op zijn broertje ook verder en trouwde op 7 augustus 1929 te Amsterdam met Aaltje Schut. Uit dit huwelijk werd een dochter geboren. Hij ging werken als metaal draaier en overleed op 15 mei 1979 te Amsterdam op 74-jarige leeftijd.

Bronnen:

- Stadsarchief Amsterdam
- Stadsarchief Rotterdam
- Noord-Hollands Archief te Haarlem
- Westfries Archief te Hoorn
- Gelders Archief te Arnhem
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers te Doetinchem
- Nationaal Archief te Den Haag
- Centrum voor familiegeschiedenis te Den Haag
- Delpher krantenarchief (www.delpher.nl)

‘Een aquarel maken is ontzettend moeilijk en juist daarom zo leuk’

Kunstschilder Ben van de Roer uit Hoog-Keppel

T: 0314-84 96 85 / 06-555 64 220

E: benroer80@gmail.com

Bloemen, straatjes en oude ramen en deuren in Frankrijk, oude Franse potjes, versleten theedoeken, zee- en strandgezichten met verweerde strandpalen. De inspiratie voor zijn schilderijen haalt kunstschilder Ben van de Roer uit Hoog-Keppel overal vandaan en toch is er vaak één overeenkomst. ‘Ik vind de schoonheid van het verval erg mooi om vast te leggen. Een rafelig randje aan een handdoek of de verf die afbladdert van een deur. Licht en schaduw spelen daarin een belangrijke rol, zonder die twee wordt het een saaie boel.’

De Keppelse kunstschilder leerde zichzelf schilderen. Dat doet hij uitsluitend met aquarelverf. ‘Een aquarel maken is spelen met water, pigment en papier. Het is ontzettend moeilijk want je kunt niet meer over de verf heen schilderen. Het moet dus in één keer goed. Juist daarom is het zo leuk.’ Ben van de Roer kan zijn creativiteit volledig kwijt in het schilderen. ‘Het is een heel proces; van een onderwerp bedenken, maken en vervolgens loslaten om er een ander blij mee te maken.’

Gelukshewing

Koos en Floris Jan zaten ooit samen in de klas, maar het verschil was al vanaf hun geboorte groot: Ging Koos ieder jaar een weekje met zijn ouders met de vouwwagen naar Drenthe, Floris Jan ging ten minste vier keer, het liefst vliegen en minstens één keer wintersport. Liep Floris Jan al op school in schoenen van Armani, Koos in die van zijn oudere broer. Koos had echter gouden handjes en toen hij al jaren een uitstekend timmerman was, was Floris Jan nog altijd koning bierpong in zijn studentenvereniging. Financiële zorgen waren er echter niet, want de jaarlijkse schenkingen van zijn ouders hielden hem goed op de been. Het kopen van een eerste woning was voor Koos bijna onmogelijk, al maakte hij lange dagen. Bij Floris Jan was dit geen probleem, de vrijgestelde ton schenking zorgde ervoor dat hij zelfs flink kon overbieden. Zorgen over de toekomst waren er evenmin: zelfs bij overlijden van beide ouders zou er genoeg overblijven om nog jaren vooruit te kunnen, misschien wel levenslang.

Omstreeks 2010 keek mijn dochter op een zondagavond naar het tv-programma met de koffertjes. Ik werd erbij betrokken toen mijn dochter in al haar enthousiasme (en naïviteit) een sms'je wilde sturen naar het nummer dat maar in beeld voorbij bleef rollen. De afspraak werd: één berichtje sturen en dan naar bed. Amper poetste zij haar tanden, of mijn telefoon ging. Even dacht ik nog enorm bij de neus te worden genomen, maar al snel bleek dat niet het geval: ik was de winnaar van een bedrag van maar liefst € 10.000 en even later rolde mijn eigen naam in beeld voorbij. U begrijpt dat er enige onderhandeling nodig was om te bepalen welk deel aan wie toekwam, maar interessanter is echter de kansspelbelasting. Van het bedrag werd namelijk 30,1% ingehouden. Jammer, maar goed, onze verzorgingsstaat moet ook draaiend blijven en het werd ons toch maar in de schoot geworpen. Bovendien bleef er nog altijd een leuk bedrag over.

Met de kansspelbelasting kan vrijwel iedereen heel goed leven. Wanneer iets je 'zomaar' toevalt, is het niet zo erg dat daarvan een inhouding plaatsvindt, al is het tarief nogal fors.

Hoe anders is het echter bij onze erfbelasting. Hebt u over uw zuur verdiende centjes al stevig inkomstenbelasting betaald en ook nog jaarlijks de heffing in box 3, dan mag u bij overlijden over het restant nóg een keer afrekenen! Volgens een

onderzoek uit 2009 is de erfbelasting dan ook onze meest gehate belasting.

Op het gevaar af dat ik hele volksstammen tegen mij in het harnas jaag: de vraag kan echter gesteld worden of dat wel terecht is. Uitgaande van een langstlevende echtgenoot en twee kinderen komen we met een gemeenschap van goederen onder de € 240.000 vaak niet eens in de erfbelasting terecht. En bij een gemeenschap van goederen van een half miljoen komt de heffing bij het eerste overlijden uit op zo'n 2,2%. Niet echt indrukwekkend vergeleken met de ruim 30% die Linda de Mol inhoudt.

Maar het belangrijkste punt is natuurlijk dat u over uw zuur verdiende centjes helemaal niet hoeft af te rekenen! De heffing komt namelijk voor rekening van uw kinderen, niet diegenen die ze zuur verdiend hebben, maar diegenen die het ook 'zomaar' in de schoot geworpen krijgen.

Wanneer we onze overheidstaken willen blijven financieren, zoals de zorg voor onze ouderen, dan is de vraag eenvoudigweg wie dat gaat betalen. Dus zegt u: schroef de inkomstenbelasting voor onze verplegers en voor timmerman Koos nog maar iets op, of moet onze gelukkig geboren Floris Jan dan maar een heel klein stukje van zijn riantie en zonder enige inspanning ontvangen erfenis inleveren?

Foto: Wim van Hof

van de notaris

Mr. Jeroen te Lindert (48) is notaris te Doesburg. In zijn vrije tijd is hij zanger/pianist in een jaren 50 rock-'n-rollband.

Ff kletsen met . . . Coen Sloot uit Hummelo

Coen (53) is getrouwd met Audrey. Ze hebben samen een dochter Malou en een zoon Janne. Coen werkt als fysiotherapeut bij zijn eigen praktijk Fysioplus in Hoog-Keppel.

Wie heb je het laatst gebeld?

'Mijn moeder. We bellen niet vaak, maar ik heb een goed gesprek met haar gehad vandaag. Toen de kinderen nog klein waren, kwam ze iedere vrijdag oppassen. Tegenwoordig spreken de kleinkinderen zelf af met 'oma Sloot'. Ze is al boven de tachtig maar houdt nog steeds van een huis vol visite. Ze heeft tien kleinkinderen en kan volop genieten als ze daar lekker een beetje tussen kan zitten of ondertussen eten maakt voor iedereen.'

Welk dier zou jij willen zijn?

'Een giraf. Op de dag dat ik geboren ben, is ergens in een dierentuin ook een giraf geboren. Mijn moeder heeft daar een krantenknipsel van in mijn babyboek geplakt. Ik ben benieuwd hoe het is om met zo'n lange nek te lopen en alles van bovenaf te bekijken. Giraffen kunnen rustig om zich heen kijken, maar kunnen ook snel zijn. En ze zijn heel aaibaar, met zo'n lieve kop.'

Thee of koffie?

's Morgens begin ik op de praktijk met een grote bak thee. Rond half elf drink ik een lekker bakkie koffie en in de middag nog één, met een koekje erbij. Ik drink bewust niet heel veel koffie: vroeger dronk ik uit gewoonte doordeweeks 'gezellig' ieder drinkmoment koffie. Ook nog met suiker. In het weekend heb je een ander ritme en ik kon merken dat ik wat last kreeg. Nu is het gewoon een kleine opkikker. Ik hou sowieso wel van het doorbreken van patronen. Ik douche sinds het begin van dit jaar bijvoorbeeld met koud water. Ik heb het boek van Wim Hof, *de iceman*, gelezen en mede daardoor ben ik gaan begrijpen dat het over veel meer gaat dan alleen koud douchen. Soms moet je eerst iets afbreken voor je weer kan opbouwen. Ik vind koud douchen nu heel sereen, ik word er heel rustig van en krijg er goede energie door.'

Je kunt mij 's nachts wakker maken voor...

'Vers gemaakte tiramisu. We proberen elk jaar met een clubje mannen te gaan golfen in Spanje. We aten een keer in een Italiaans restaurant waar ik tiramisu had besteld. Dat stond ook op de menukaart, maar was toevallig nog niet klaar. En toen werd het vers gemaakt. Nou, maak me daar maar wakker voor hoor. Als ik uit eten ga, kijk ik ook altijd of er huisgemaakte tiramisu op de kaart staat.'

Waar in geloofde jij toen je een kind was?

'Ik dacht vroeger dat mijn vader een heel goede voetballer was. We gingen wel eens naar het bos en dan schoot hij de bal heel hoog. Toen mijn broertje met zijn voetbalteam kampioen werd, gingen ze daarna een wedstrijd tegen de vaders doen. Tijdens het warmlopen kon je al zien dat mijn vaders talent heel ergens anders lag.'

Welk moment zou je in willen lijsten?

'Dat ik als jong broekie uit 'de Keijenborg' bij De Graafschap als fysio ging werken en we toen ongeslagen kampioen werden. Dat was zo'n momentum. Ik put nog dagelijks uit die ervaring. Voor sportmensen is het niet de vraag óf maar hóe je iets kan bereiken. Die mentaliteit; het moet gewoon lukken en daar doe je alles voor. Een dierbare periode.'

Welke superheld zou jij willen zijn?

'Het moet in ieder geval iets met mensen redden te maken hebben. Ik heb veel bewondering voor mensen die zichzelf opofferen voor een ander. Zou ik dat zelf ook doen, vraag ik me dan af. Het is net als Bruce Willis in de film *Armageddon*. Die laatste scène blijft me bij, waarin hij de mensheid redt ten koste van zichzelf. Het gaat over een persoonlijke kracht waarvan je hoopt dat je het nooit nodig hebt. In een kleinere vorm doe je het misschien juist wel vaker, kleine momenten waarop je een ander helpt.'

Wat was je mooiste reis?

'Ik vond Noorwegen echt heel mooi. Het begint al met de bootreis via Zweden. En dan dat landschap, die gletsjers, zo overweldigend, zo dicht bij de natuur. De Noorse hoogvlakte heeft echt indruk gemaakt. Ik hou wel van skiën, maar dat is eigenlijk meer commerciële natuur vergeleken met wat je daar ziet. Het is heel puur. We zijn in Oslo ook nog naar het Vikingmuseum geweest. We verbaasden ons over de grootte van de Vikingboten. Je verwacht iets enorms maar het waren

eigenlijk gewoon kleine sloepen. Ik vond het ook heel bijzonder om het Olympisch dorp Lillehammer te bezoeken. Dat je staat waar Nederlanders gewoon goud hebben gewonnen.'

Wie is jouw favoriete zanger?

'Sinds kort heb ik Lenny Kravitz ontdekt. Wat een geweldige muzikant is hij. Ik ben niet zo'n tekstmannetje, weet vaak niet eens waar een nummer over gaat, luister echt naar de muziek. Synthesizermuziek is mijn favoriet. Ik mag graag luisteren naar Depeche Mode en OMD. Ik luister trouwens het liefst met een koptelefoon op want het geluid moet écht goed zijn.'

Wat wilde jij vroeger worden 'als je later groot zou zijn'?

'Als kind van een bakker dacht ik misschien dat het wel logisch zou zijn in diens voetsporen te treden. Maar eigenlijk wilde ik altijd verpleegkundige of sportleraar worden. Het verzorgende en bewegende zat er toen al in. Dat mensen goed verzorgd worden, vind ik zo belangrijk, zeker in de huidige tijd. Als je niet meer gezond kunt worden, wie staat er dan bij jou aan het bed? Word je verzorgd zoals je dat zelf zou willen?'

Wat wil je graag doen maar durf je niet?

'Ik durf niet te duiken. Ik vind snorkelen fantastisch en het lijkt me machtig mooi om als een soort walvis door de zee te gaan. Maar ik durf echt niet. Duikles in een zwembad gaat nog net, maar als bij het snorkelen in zee de bodem uit zicht raakt, zwem ik snel weer terug.'

Wanneer was jij trots op jezelf?

'Toen ik met Audrey trouwde in 2006. Dat vind ik echt stoer van mezelf. Ik heb altijd gezegd dat ik niet ging trouwen en toen had ik zoiets van: nu gaan we trouwen. Iets tóch doen, daar ben ik trots op.'

Welke app gebruik je het meest?

'NOS en de Gelderlander. Ik volg graag het nieuws, ben breed georiënteerd. En WhatsApp natuurlijk. Hoewel ik al dat bereikbaar zijn tegenwoordig wel een beetje overdreven vind. En dat iedereen altijd meteen antwoord verwacht: geen bericht is goed bericht toch? Ik vind die vinkjes ook stom. Het beeldbellen vind ik dan wel weer echt een aanwinst. Dat je elkaar kan zien en spreken tegelijk. Ik kijk ook graag op YouTube naar natuurdingetjes. Over walvissen en orka's bijvoorbeeld, zulke grote dieren maar ook heel gevoelig. Vroeger op de basisschool heb ik een spreekbeurt gehouden over haaien. Wist je dat ze ook in de Noordzee zitten? Het zijn machtige beesten. Iedereen is er bang voor, maar als ze niet op zoek zijn naar prooi zijn het gewoon hele nieuwsgierige beesten. En mooi om te zien.'

Als je de beste van de wereld kon zijn in iets... wat zou dat dan zijn?

'Ik wil graag in meerdere dingen goed zijn, het liefst zo breed mogelijk. Ik wil wel van alles kunnen; voetbal, tennis, golf, gitaar spelen of drummen, maar hoeft er niet de beste in te zijn. Ik wil het wel zó goed kunnen dat iemand anders heel goed moet zijn om van mij te winnen. Ik ben ook meer het type die iemand anders naar de top helpt. Laat mij maar ondersteunen, ik hoef zelf niet zo nodig.'

De volgende keer in deze rubriek: Anne-Marie Besselink-Pastoor.

Zes inwoners over . . . gezelschapspelletjes

Tijdens de lockdown vlogen de gezelschapspelletjes over de toonbank, want dat kon thuis nog wel. Maar er zijn ook spelletjesfanaten die al jaren met een vast groepje een spel doen of telkens een ander spel ontdekken. We zochten een aantal inwoners op en vroegen hen naar hun favoriete spel.

Greet Geurts-Wolbrink (80) uit Hummelo, Coba en Henk Kemperman (beiden 80) uit Steenderen en Frans Hetterscheid (79) uit Voor-Drempt'

Elke week op dinsdag samen kaarten met een groep vrienden. Contact en veel plezier dat is belangrijk voor ze. We zitten buiten op het gezellige terras van Greet aan de rand van Hummelo en kijken het veld in. Greet kaart al zo'n veertig jaar, vertelt ze. 'Wij spelen solo kaarten. Een ouderwets spel. Het wordt niet heel veel meer gespeeld, maar wij vinden het gezellig en ontspannend.' Hoe gaat dit spel? Greet legt uit: 'Je speelt met minimaal vier mensen.' Het kunnen er ook vijf of zes zijn, vult ze aan. 'Elke beurt leg je een kaart op de stapel met dezelfde kleur of hetzelfde getal als de kaart ervoor. Kun je niet, dan moet je een kaart pakken. Verschillende actiekaarten geven je extra mogelijkheden. Solo is een variant op pesten, maar

dan leuker. Je kunt proberen om je tegenstanders zoveel mogelijk dwars te zitten. Maar pas op! Je tegenstander kan je ook verrassen met je eigen trucs.' Vijftig jaar geleden was er een clubje mannen in Achter-Drempt die dit spel samen speelden. Na enkele jaren werd aan Greet en een aantal andere vrouwen gevraagd om mee te doen. Dat was een schot in de roos. Sinds die tijd speelt Greet dit kaartspel weer. Vroeger, bij haar thuis, werd het ook gespeeld. Het was een hernieuwde kennismaking. Hoe wordt er gespeeld? 'Nou', zegt Greet, 'wij zijn wel een beetje fanatiek, maar het is niet met het mes op tafel. We praten tussentijds bij en drinken een kopje koffie. En na de koffie is er fris met een hapje. Met verjaardagen drinken we een borreltje.' Greet is blij dat ze binnenkort weer kunnen starten met hun wekelijkse kaartavond. Tijdens de coronaperiode heeft ze dit toch wel erg gemist. Ook de anderen kijken ernaar uit om weer bij elkaar te komen. Ze gaan afwisselend naar Hummelo, Steenderen en Voor-Drempt. Sinds een paar jaar beginnen ze om 19.00 uur 's avonds en eindigen om 22.00 uur. Ze hebben dan een aantal potjes gespeeld. Greet: 'Zolang het goed gaat met ons, willen wij doorgaan met de wekelijkse kaartavondjes. Wij vinden het allemaal zo gezellig.'

Marije ten Zijthoff (42), Alec (48), Wycher (11), Janne (9) en Marlot (7) Lansink uit Hoog-Keppel

'Wil je weten welke spelletjes wij spelen?' Zo worden we begroet door de kinderen van de familie Lansink-ten Zijthoff. We zitten samen op de veranda met alle spellen op tafel. Het hele gezin houdt van spelletjes. Dat was altijd al zo, maar tijdens de coronaperiode werd er wat vaker gespeeld. Ze kochten ook wat extra spellen als *Nonsense*, het woord zegt het al een beetje. Het is een spel waar je absurdisme en surrealisme op een knappe wijze met elkaar verbindt. Je hebt dus veel verbeeldingskracht nodig. Samen spelen, de een wat fanatieker dan de ander, maar vooral samen en met plezier. Dat is waar het bij

hen om draait. Tijdens de afgelopen periode hebben ze zelfs een 'borrelavond' met elkaar afgesproken. Op zondag is iedereen om 16.00 uur thuis en dan komen de bitterballen, de komkommers, de tomaatjes en de lekkere drankjes op tafel. De kinderen en de ouders kiezen om de beurt welk spel er gespeeld wordt. Er zijn veel verschillende soorten spellen, van *Catan* tot *Man in de pan* en *Wedden dat je het kan*. In de winter en het voorjaar gaat de familie er, behalve bij sneeuw, samen met de fiets op uit; Geocaching. Aan de hand van aanwijzingen op je telefoon zoek je een goed verstopt voorwerp. Enthousiast vertellen de kinderen hoe leuk en spannend ze dat vinden. Wat is je favoriete spel, Wycher?

'Mijn favoriete spellen zijn *Catan*, *Wedden dat je het kan* en *Koehandel*. Janne en Marlot hebben weer andere voorkeuren: *Nonsense*, *Man in de pan*, *Koehandel* en *Saboteur*. Bij *Wedden dat je het kan* is wat lef en soms moed nodig. De kinderen glunderen als ze vertellen hoe dit spel gaat. Hoe je je soms in allerlei bochten moet wringen of je fantasie moet gebruiken. En dat de anderen dan moeten raden of het je lukt om de opdracht van de kaart uit te voeren. En wil er iemand graag winnen? Wycher: 'Ik wel!' Ook Marije en Alec gaan voor de winst. Janne en Marlot willen het vooral graag goed doen. Zo blijft het een spannende en leuke middag.

Hjalmar en Mieke Jansen uit Laag-Keppel, Jan en Sjozette Bolt en Eddy en Karen van Maren uit Hummelo (allen begin 50)

'Geen leuker spel dan *Risk* voor ons.' Enthousiast vertellen Karen en Jan over de spellenavond van het zestal. Ze spelen elke drie maanden een of twee spellen per avond. Vroeger werd het nachtwerk, nu is de avond wat vroeger afgelopen. Hjalmar, Mieke, Jan, Sjozette, Eddy en Karen kennen elkaar al van de stapavonden sinds ze een jaar of twintig zijn. Het is een echte en hechte vriendenclub. Ieder stel is om de beurt gastheer/gastvrouw op de spellenavond. Waarom *Risk* en geen ander spel? Karen en Jan: 'Het is een leuk spel waarin van 'alles' zit.' Bij *Risk* ben jij de generaal, stel je legers op en verover je de wereld. Het is een tactisch en strategisch bordspel waarin je genoeg landen of continenten moet veroveren om te winnen. Jan: 'Je sluit ook wel eens bondgenootschappen met je tegenspelers om zo nog betere resulta-

ten te halen.' Enig fanatisme en milde competitie is de vrienden niet vreemd en dit wordt door Jan en Karen met humor toegelicht. Er wordt ook wel eens gestecheld, maar dan wel zo dat iedereen dat door kan hebben. En dan is er natuurlijk veel hilariteit. Elke speler heeft zijn of haar eigen kleur, Karen speelt bijvoorbeeld met roze, Jan met zwart. Dat scheidt ook een band. Karen: 'Roze wint meestal'. Het standenboekje is echter niet bij de hand om dit nog even te controleren. Af en toe wordt er een uitstapje gemaakt naar *Skip-Bo*: een kaartspel waarbij je ervoor moet zorgen dat je als eerste je kaarten kwijt bent. Slim en snel spelen kan je de winst van het spel opleveren. *Risk* blijft echter de basis voor de spelavonden. De vrienden hebben deze avonden erg gemist in de afgelopen coronaperiode. Nu starten ze weer langzaam op. Net voor deze coronaperiode zijn ze begonnen met samen eten als start van de avond. Iedereen vindt dit een mooie aanvulling op de al zo gezellige avonden, vertellen Karen en Jan. 'Het is nu ongemerkt ook een eetclubje geworden', zegt Jan. 'Leuk en uitdagend om iedere keer weer mooie en lekkere gerechten te bedenken en op tafel te zetten.'

Nicky Greven (30), Sander Wiegink (31) en Viggo (2) uit Hummelo

'Een lange tafel met zicht op de tuin, dat is de plek waar de spellen gespeeld worden en waar wij nu zitten. Nicky: 'We hebben oneindig veel spellen.' Sander haalt als reactie enkele daarvan van de bovenverdieping. Er zijn spellen waar geluk een belangrijke factor is en andere waar tactisch en strategisch gespeeld moet worden. Bij Sander thuis werden altijd veel spelletjes gedaan. Bij Nicky was dat minder het geval, maar zij samen hebben inmiddels een netwerk van vrienden en burens waarmee ze regelmatig een spelmiddag of -avond afspreken. Al was dit tijdens de afgelopen coronaperiode tot het nulpunt gedaald. Ze zijn dan ook blij dat ze dit weer op kunnen pakken. Vanaf nu spelen ze elke maand tot het eind van het jaar weer met de vrienden Jelle en Suzanne *Pandemic Legacy*, seizoen 0.

Ze starten op zaterdag omstreeks 16.00 uur met een borrel en eten. En daarna spelen. Het wordt soms laat in de avond. Sander: 'Het is een spel dat de periode van een jaar beslaat. Het gaat over, hoe toepasselijk nu, een ziekte die de wereld teistert. Niemand kan het stoppen. De wereld rekent nu op de spelers. Het spel werkt, in tegenstelling tot andere spellen, jou tegen. Bepaalde acties die je doet, gaan mee naar de toekomstige spellen in de volgende maanden. De wereld ziet er steeds anders uit.' Nicky vult aan: 'Het spel duurt ongeveer twee uur. En aan het eind maken wij notities over de acties die wij gedaan hebben en de gevolgen die dat kan hebben voor de volgende keer of keren.' En met Viggo? Met Viggo spelen ze *Nijntje zoeken*. Nijntje komt op tafel en wordt gedemonstreerd. Zo leuk zo'n sprekend Nijntje. Ze hebben ook *Nijntje Stoelendans* voor Viggo. Een leuk en educatief spel voor hem. Met de vriendengroep wordt met kerst *De Weerwolven van Wakkerdam* gespeeld. Open haard aan, drankje en eten erbij en spelen maar. In dit spel gaan vreedzame burgers de strijd aan met de weerwolven in hun midden. Wie zijn dat eigenlijk? Wie speelt de weerwolfrol en wie zijn de andere karakters? Dat moet dus uitgezocht worden. Altijd spannend, altijd leuk. Nicky: 'Als Sander naar De Graafschap is en ik heb zin om een spel te spelen, app ik naar de buurkinderen: zin in *Dixit*? Dit is een spel voor alle leeftijden dat de creativiteit stimuleert. Schat je tegenspelers goed in en laat je verbeelding de vrije loop. En zie, het wordt weer een gezellige middag.'

Tuincentrum Bloemendaal

Rijksweg 14 6996 AC Drempt tel. 0313 - 473033

Tuincentrum

- kamerplanten
- snijbloemen
- gelegheidsbloemwerk
- potterie
- diervoeders

Hoveniers

- aanleg en onderhoud
- winterbeurten
- tuinonderhoud op contractbasis

Kwekerij

- coniferen
- bomen
- laurier
- kerstbomen

Bloemisterij

- violen
- zomerbloeiers
- vaste planten
- bolchrysanten

www.tuincentrumbloemendaal.com

Femke (35) de Vink, Ramon (40), Xanthe (8) en Madée (2,5) Kemperman uit Voor-Dremp

We zitten in de tuin van de familie Kemperman-de Vink in Voor-Dremp. Met een kop thee voor ons praten we over de spellen die Femke, Ramon, Xanthe en Madée spelen.

We zijn ermee opgevoed, vertellen Femke en Ramon. 'En we geven dit weer door aan onze kinderen, spelletjes spelen met het gezin en met vrienden. We hebben daarom ook een kast vol spellen, van *Carcassonne* tot *Droomhuis* en *Levensweg*.'

Xanthe haalt het spel *Droomhuis* en vertelt hoe je je droomhuis ontwerpt en bouwt. Je krijgt kaarten, je kiest de kamers en richt ze in. Wie het eerste de stapel kaarten op heeft, heeft gewonnen. 'En ik mag altijd beginnen omdat ik de jongste ben', zegt ze glunderend.

Ramon: 'Ja, totdat Madée oud genoeg is om mee te doen. Maar dan

ben je al zo groot dat je het al heel goed kunt.' Met Madée spelen ze *Bubbelneus*, een spel voor kindjes van haar leeftijd, vertelt Femke. Samen spelen ze ook het bordspel *Gorgels*. Xanthe vindt dit ook heel leuk om te doen. 'Ik leer heel veel nieuwe grappige woorden. Gorgelwoorden en 'grotemensenwoorden'.'

En samen puzzelen vertelt Xanthe trots. 'Ik maak al puzzels met wel 1.000 stukjes. Die leggen we dan op een plaat op de tafel dan kunnen we 'm wegleggen, anders kunnen we er niet meer bij om te eten.' Femke en Ramon glimlachen om het enthousiasme van hun oudste dochter.

Femke en Ramon hebben ook een favoriet, een spel dat ze voor de coronaperiode ook samen met vrienden speelden: *Ticket to ride*. Eerst gezellig samen eten en dan een spel samen spelen. Een perfecte avond voor de twee gezinnen. En dat starten ze nu weer op.

Doe je nu andere spelletjes dan wanneer het koud is, vragen we aan Xanthe. 'Ik speel nu ook graag met mijn vriendjes en vriendinnetjes in de speeltuin. Of ik ben in de tuin in mijn speelhuis. Schommelen vind ik ook heel leuk.'

En wat zit er in de kast in de schuur? Op aangeven van Femke en Ramon vertelt Xanthe over de spellen in deze kast: 'Er is een sjoelbak, er zijn ballen, er is jeu de boules, bellenblaas en pingpong.' Voor elk jaargetijde hebben Femke, Ramon en de kinderen spellen. Enthousiast zwaait Xanthe ons, na dit leuke interview, weer uit.

Catrien (65) en Gert (71) Bruil-Teeuwse en hun kleinkinderen uit Eldrik

'Nu drie van onze kleindochters al wat groter zijn, spelen we tijdens onze oppasdagen veel spelletjes met ze. Catrien en Gert zitten heerlijk buiten naast hun boerderij in Eldrik en we praten over de oma- en opadagen.

Zes kleindochters in de leeftijd van 2 tot en met 7 hebben Catrien en Gert. Al voor de coronatijd werden ze regelmatig ingezet als oppas voor de meisjes. In het afgelopen anderhalf jaar werd er vaker een beroep op hen gedaan. De scholen van de oudste kinderen waren dicht en de naschoolse opvang was gesloten. De ouders hebben drukke banen, maar de opvang van oma en opa was altijd open! Catrien en Gert genoten extra van deze dagen.

Wat heb je zoal gedaan met kinderen? Catrien: 'Ik heb extra spellen

gekocht, ook omdat er nieuwe leuke spellen op de markt kwamen. En de kinderen doen graag spelletjes. Een van de favoriete spellen van de oudste kleinkinderen is ouderwets sjoelen, geknield op de stoel en dan mikken op de 1, 2, 3 of 4. Zo moeilijk voor ze, maar oh zo leuk.'

Gert: 'Met een magneet vissen uit een aquarium halen, is een spel waar de kinderen hun fijne motoriek kunnen oefenen. Ook spelen we samen *Uno*, een kaartspel dat op pesten lijkt. Een andere favoriet is het houten bordspel *Ruhe im Hühnerstall*, een soort *Mens erger je niet*, maar dan met kippen en eieren.'

Catrien: 'We spelen natuurlijk ook spelletjes als verstoppertje en tikkertje in de tuin. Heel spannend in en om de boerderij. En we leren en leerden ze fietsen. Vaak gaan we dan richting de Oude IJssel met fiets, step en poppenwagen. Daar hebben we alle ruimte en tijd voor. En we maken er ook een spelletje van. Dan blijft het leuk. Een paar jaar geleden hebben we een flink zwembad gekocht voor de kleinkinderen. De kinderen vinden het geweldig om met de bal te spelen, vissen op te duiken en elkaar nat te spatten. De *Supersoaker* is favoriet. Het liefst spuiten zij opa nat als hij langs komt lopen. Zo is er altijd lol en plezier in en om het huis.'

Catrien is zichtbaar blij met de kleinkinderen om haar heen. 'Het geeft me zoveel energie om dit plezier mee te kunnen beleven.' Gert vertelt de kinderen veel over de dieren op de boerderij en wat er zo groeit en bloeit rondom het huis en op de akkers en in het weiland. 'Zo worden ze spelenderwijs vertrouwd met alles in de natuur. Dat is mooi om te zien en belangrijk voor de ontwikkeling van de kleintjes.'

Maak kennis met de jeugdcommissie

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Geen bijzondere uitspraak maar wel gewoon de waarheid. Daarom is HC '03 ontzettend blij met 12 jeugdteams waar jongens en meisjes van 4 tot en met 18 jaar op hun eigen niveau kunnen voetballen. De indeling van de teams en het regelen van de begeleiding is in handen van de jeugdcommissie; een groep vrijwilligers die zich inzet om de jeugd met plezier te laten voetballen. Wie zijn de leden van de jeugdcommissie eigenlijk en wat doen zij precies? We stellen ze graag aan u voor.

Anke Goossens

Anke Goossens (30) woont in Laren, docent voortgezet onderwijs

Twaalf jaar geleden sloot Anke zich aan bij de jeugdcommissie vanuit haar rol als jeugdleader. Over haar motivatie daarvoor zegt ze: 'Gaandeweg merkte ik als jeugdleader dat er zaken beter of anders konden voor de jeugd. Zo kwam ik al snel bij de jeugdcommissie terecht.' Inmiddels is ze jeugdvoorzitter en maakt ze vanuit die rol ook deel uit van het hoofdbestuur. Waarom zet ze zich vrijwillig in voor HC '03? 'Toen ik bij de jeugdcommissie kwam, vond ik de jeugd een ondergeschoven kindje; er was geen jeugdkamp meer, geen pupil van de week. Inmiddels hebben we dat allemaal weer in ere hersteld. De jeugd heeft de toekomst. Als wij onze vereniging in stand willen houden, dan moeten we ervoor zorgen dat we de jeugd aan onze vereniging blijven binden. Daar wil ik me voor inzetten', geeft Anke aan.

Wat doet de jeugdvereniging precies? Anke: 'Ons doel is het bevorderen van de lichamelijke en sociale ontwikkeling van alle jeugdleden en het stimuleren van het jeugdvoetbal. Daarbij willen we natuurlijk een veilige omgeving creëren waarin iedereen met plezier op zijn eigen niveau kan voetballen. Om dat te bereiken, is het noodzakelijk dat we aandacht geven aan de kwaliteit en ontwikkeling van spelers en trainers', aldus Anke. In haar rol als jeugdvoorzitter houdt ze het overzicht, wijst ze taken toe aan de leden van de commissie en

bewaakt ze de uitvoering daarvan. Daarnaast zorgt ze voor de schriftelijke communicatie van de gehele commissie, zowel met mensen binnen als buiten de vereniging.

'Ik ben erg blij met iedereen die zich voor de jeugd inzet maar het zou mooi zijn als we ons team nog wat kunnen uitbreiden', spreekt Anke de wens uit. 'Vooral vrijwilligers met voetbalkennis zijn welkom zodat we ons plan om de kwaliteit van jeugdtrainers te verbeteren sneller kunnen uitvoeren. Dat zou super zijn want de jeugd verdient een goede basis. Daarnaast zouden we graag wat meer draagvlak en begrip willen voor het vrijwilligerswerk dat we uitvoeren. We merken de laatste jaren dat er soms veel over ons werk wordt gepraat zonder dat dat met ons wordt gedeeld. Prima dat iedereen een mening heeft, maar deel die met ons zodat we samen van gedachten kunnen wisselen. Want alleen samen kunnen we zorgen dat de jeugd plezier houdt in het voetballen.'

Cindy Herberts

Cindy Herberts (47) woont in Doesburg, ondersteuner op de dagbesteding van Zozijn

Drie van haar vier kinderen voetballen en daarvoor zette Cindy zich jarenlang in als trainer. Maar daar is ze vorig jaar mee gestopt. 'Ik heb weinig voetbalkennis en ben geen ervaren trainer. Daarnaast vind ik dat kinderen na een paar jaar toe zijn aan een andere trainer zodat ze weer wat anders leren. Ik ben nog steeds bereid een trainer te helpen hoor maar heb bewust gekozen voor een andere vrijwilligerstaak binnen de vereniging. Ik sta zoveel langs de lijn en daar zie en hoor ik veel. Daar wilde ik iets mee doen', zegt ze stellig. Sinds vorig voorjaar maakt ze daarom deel uit van de jeugdcommissie waarin ze coördinator is van de J019, J017-1 en J017-2. 'Dat betekent dat ik het aanspreekpunt ben voor trainers en ouders', legt ze uit.

De inzet en de motivatie van kinderen die Cindy langs de lijn ziet, neemt ze mee naar de overleggen met de jeugdcommissie. 'Alleen op papier een besluit nemen over de indeling van teams op basis van leeftijd, dat gaat niet. Daarom vind ik het waardevol en bovendien heel leuk dat ik mijn ervaring als vaste supporter kan inbrengen.' Cindy is naast lid van de jeugdcommissie ook vertrouwenspersoon binnen de club, hielp mee aan het opzetten van de meidenvoetbalschool en is medeorganisator van het jaarlijkse jeugdkamp. 'Het jeugdkamp organiseren is zo leuk om te doen', roept ze enthousiast. 'Als je dat met een paar ouders doet, heb je

in korte tijd een leuk programma in elkaar gezet. Het plezier dat we de kinderen ermee doen, daar doe ik het voor.' De saamhorigheid binnen een dorpsclub behouden, vindt Cindy erg belangrijk. 'Dat is waar onze vereniging op draait. We moeten het immers samen doen. Daarom roep ik andere ouders en leden op zich ook in te zetten als vrijwilliger. Er is altijd wel een taak die bij je past', verzekert ze.

Coen Hartjes

Coen Hartjes (36) woont in Doetinchem, directeur van VH Engineering

Een jaar of zes geleden werd Coen, toen al jeugdtrainer, gevraagd om aan te haken bij de jeugdcommissie. 'Het allerliefst sta ik op het veld en ben ik puur met voetbal bezig', bekent hij. 'Maar ik dacht ook: iemand moet het doen en dus besloot ik mee te helpen om voor onze jeugd alles zo goed mogelijk te organiseren.' Samen met Wiebe Kets heeft hij het jeugdbeleid binnen de club opgesteld. Coen: 'We willen alle jeugdspelers goede trainingen bieden omdat ze dat verdienen maar ook omdat ze dan hetzelfde leren. We proberen trainers te ondersteunen om een eenduidige trainingsmethodiek per leeftijdscategorie erin te krijgen. Daarin kunnen we binnen de jeugd nog veel winst behalen.'

Het jeugdbeleid is niet geschreven als de waarheid maar als een basis waarop een goede jeugdopleiding kan worden opgezet. 'Het is een houvast maar kan ieder jaar weer worden bijgesteld', verduidelijkt Coen. Het voetbaltechnische gedeelte van de jeugd op een hoger niveau krijgen, is de ambitie van de club maar Coen weet dat dat soms wringt met de realiteit. 'Een voetbalclub is altijd afhankelijk van vrijwilligers, zeker een kleine vereniging als HC '03. Dus we kunnen soms nog zoveel willen, uiteindelijk valt of staat het met het aanbod aan vrijwilligers. Of we moeten ervoor zorgen dat we jonge jongens zelf opleiden en ze voor langere

tijd aan onze club binden als trainer. Dat kunnen we de continuïteit voor de jeugd waarborgen. We zijn nu aan het bekijken of we dat kunnen opzetten.' Naast het opstellen van het jeugdbeleid houdt Coen zich ook bezig met regelmatige afstemming met trainers en leiders om te vragen of ze hulp nodig hebben bij de oefenstof en kijkt hij kritisch bij de indeling van de teams voor het nieuwe seizoen. 'Daarbij vind ik het belangrijk om zowel plezier als prestatie en ontwikkeling in het oog te houden. Dat blijft binnen onze kleine vereniging een spanningsveld; enerzijds willen we selecteren op kwaliteit om de getalenteerde jongens en meisjes uitdaging te bieden, anderzijds zijn we een dorpsclub en is het aantal kinderen per leeftijdscategorie niet heel groot en kun je niet veel selecteren. Bovendien willen we natuurlijk dat alle jongens en meisjes plezier houden in hun sport zodat ze zo lang mogelijk aan onze vereniging verbonden blijven.'

Coen steekt heel wat vrije tijd in HC '03. Naast lid van de jeugdcommissie speelt hij in het eerste elftal en is hij trainer van de J019. Voor hem is dat normaal. 'Ik ben gek op voetbal en ben echt een verenigingsmens. Al 14 jaar voetbal ik in het eerste van HC '03, al kom ik van oorsprong uit Baak. Dit is mijn club en dan vind ik dat je wat terug moet doen.' Daarnaast is zijn trainersfunctie bij J019 een manier voor Coen om te onderzoeken of hij wil doorgroeien als trainer. 'Ik wil kijken of ik echt de ambitie heb om ooit hoofdtrainer te worden', vertelt Coen.

Yvonne Boluijt

Yvonne Boluijt (49) woont in Achter-Drempht, HR-adviseur bij de Belastingdienst

Als trouwe supporter van haar zoon Jonas en destijds ook nog van dochter Annabel was Yvonne Boluijt veel aanwezig op het voetbalveld. Daarom werd ze bij de jeugdcommissie gevraagd. 'Ik zei direct ja', weet de Drempitse zich nog te herinneren. 'Ik wist een beetje wat er van mij werd verwacht, niet eens echt precies. Maar ik dacht: dit is een mooie groep mensen en het lijkt me leuk om iets te doen voor de vereniging. Gewoon samen de schouders eronder zetten', vertelt Yvonne over haar motivatie. Yvonne is coördinator van J015-1 en J013-1 en in die rol het aanspreekpunt voor de betreffende leiders en de ouders van de jeugdspelers. Ze merkt dat vooral de teamindeling ieder seizoen vragen oproept. 'Dat blijft een lastig ding, ieder jaar weer. Wij doen ons best om de teams zo goed mogelijk en eerlijk mogelijk in te delen. Maar ik weet inmiddels ook dat we het niet iedereen naar de zin kunnen maken. Over het algemeen merk ik dat je er samen best goed uitkomt als je uitlegt waarom je bepaalde keuzes maakt.' Daarnaast gebruikt Yvonne haar coördinatorrol ook om te horen en zien wat er leeft bij de teams waarvoor zij verantwoordelijk is. 'Als een jeugdspeler stopt met voetballen, dan wil ik weten waarom. We zijn een kleine vereniging waarbij het plezier in voetbal voor iedereen voorop

moet staan. Als dat minder is of zelfs weg is, dan wil ik dat weten. Die informatie is belangrijk voor ons als jeugdcommissie, daar kunnen we verder mee.' Het afgelopen seizoen verliep door corona anders dan anders. 'Dat was heel gek; ik heb weinig binding met de teams gekregen simpelweg omdat ik ze weinig heb kunnen zien voetballen. Hopelijk is dat vanaf september weer normaal.' Yvonne spreekt de wens uit dat de jeugdcommissie dan weer meer in contact komt met ouders en leiders om toe te lichten hoe we de kwaliteit van de trainers willen verbeteren. 'Maar ik hoop ook dat ouders ons ongevraagd feedback willen geven. Wij zijn er niet alleen om informatie te brengen; het is een wisselwerking. We moeten er immers samen voor zorgen dat de jeugd met plezier voetbalt en zich daarin ontwikkelt', zegt ze tot besluit.

Richard Willems

Richard Willems (50) woont in Hummelo, monteur bij metaalbedrijf De Lepper

Toen jeugdvoorzitter Anke eerder dit jaar een mail stuurde naar alle trainers en leiders met de vraag wie de jeugdcommissie wilde versterken, meldde Richard Willems zich aan. 'Ik dacht: dat lijkt me wel wat', blikt de leider van de J015-1 terug over zijn aanmelding. 'Ik ben jeugdtrainer geweest maar heb zelf nooit hoog gevoetbald. De basisbeginselen heb ik de spelers bijgebracht maar op een gegeven moment werd het tijd dat er een trainer voor de groep kwam die ze meer kon leren. Die is er gelukkig. Sindsdien ben ik leider. Want ik vind het wel leuk om dingen te regelen, het liefst achter de schermen. Zo'n rol in de jeugdcommissie leek me daarom wel iets voor mij. Bovendien weet ik hoe moeilijk het is om aan vrijwilligers te komen.'

Als nieuwkomer heeft Richard al direct een coördinatorrol toegewezen gekregen. Hij is het aanspreekpunt van de trainers, begeleiders en ouders van de spelers van J012-1 en J011-1. 'Alles wat ik zie en hoor langs de lijn hoop ik in te kunnen brengen, bijvoorbeeld bij de teamindelingen. Het is ieder jaar weer lastig om dat rond te krijgen. En hoe je dat als vereniging ook doet, je kunt het nooit iedereen naar de zin maken.' Richard weet dat dat ook precies zo moeilijk is. 'Als je zegt dat het plezier voorop moet staan voor alle leden en je

TE LINDERT NOTARIS

SINDS 1811

Ook op donderdagavond geopend!

Kraakselaan 5A, 6981 HA Doesburg
Postbus 63, 6980 AB Doesburg

t: (0313) 48 40 34
f: (0313) 47 25 43

e: telindert@notarisdoesburg.nl
i: www.notarisdoesburg.nl

- › AUTORUIT VERVANGEN
- › STERREPARATIE
- › VOORRUIT POLUSTEN*
- › KENTEKEN GRAVEREN
- › AIRCOSERVICE*

GG

GlasGarage.nl

Specialist in autoruiten!

Autobedrijf
Melgers

Hoge Wesselink 2
7221 CJ Steenderen
Tel. (0575) 451974

› GLASGARAGE. SNEL EN ALTUJD IN DE BUURT!

Autoruit stuk? Haast? Met ruim 80 vestigingen is er altijd een GlasGarage bij u in de buurt die u razendsnel helpt! En doet dat tegen de laagste kosten voor u. Bovendien krijgt u levenslange garantie en zijn er doorlopend leuke acties. Vraag ernaar bij de vestiging bij u in de buurt of kijt op onze website.

Elke
zaterdag
tussen 8 en 12
is onze winkel
geopend!

Al het voer van Garvo is:

- ✓ Gemaakt met liefde voor dieren
- ✓ CO2 neutraal geproduceerd
- ✓ Van hoge kwaliteit dankzij zorgvuldig geselecteerde grondstoffen

Garvo, Molenweg 38, 6996 DN Drempt, +31 ((0)313) 47 23 21

daarom een groep bij elkaar wil houden, dan raak je de talentvolle spelers kwijt. Want zij willen presteren, zoeken uitdaging en willen vooruit. Dat wil je ze als vereniging ook bieden maar het is lastig om daarin een compromis te vinden', legt de Hummeloër uit. Richard wil in ieder geval zijn best doen om het zoveel mogelijk kinderen naar de zin te maken. 'Weet je wat mij ook wel wat lijkt: een pannaveldje op het grasveld voor de kleedkameraccommodatie. Dan kunnen de jeugdleden in hun vrije tijd daar ook lekker voetballen. Daar worden ze technisch alleen maar beter van. Dat levert volgens mij ook veel plezier en nog betere prestaties op!', stelt hij voor.

Chantal Verheij

Chantal Verheij (38) woont in Achter-Drempt, consulent opleiding & lezing bij Geef me de 5

Aan het einde van het vorige seizoen is Chantal Verheij bij de jeugdcommissie gekomen als opvolger van Carla Landaal die stopte nadat ze zich jaren heeft ingezet voor de jeugd. Chantal is regelmatig op ons sportpark te vinden om haar zoon Bodhi bij de bikkels, dochter Sky die bij JO9 speelt of het eerste elftal bij thuiswedstrijden aan te moedigen. 'Ik heb er al wel eens eerder over nagedacht om iets te doen bij de vereniging. Onze kinderen voetballen hier, dan vind ik dat ik me ook moet inzetten om dat in stand te houden. Bovendien ben ik geen voetbaltrainer; laat mij maar dingen regelen', vertelt ze over haar motivatie. Wist ze precies wat er van haar verwacht werd als lid van de jeugdcommissie? 'Nee, in eerste instantie niet helemaal, al had ik er wel een beeld bij', vertelt ze lachend. 'Daarom heb ik een gesprek gehad met Coen Hartjes. Hij heeft mij uitgelegd wat de jeugdcommissie allemaal doet en wat mijn rol daarin is. Na dat gesprek was ik ervan overtuigd om me aan te melden.' Vooral de tijdsbelasting valt haar mee. 'Ik ben coördinator van de JO10-1, JO9-1, JO8-1 en de bikkels. Dat betekent dat ik het aanspreekpunt ben van de leiders, trainers en de ouders van deze teams. Aangezien ik bij de trainingen en wedstrijden van de kinderen aanwezig ben op het sportpark, verwacht ik dat ik daar al heel wat vragen kan opvangen. Daarnaast vergadert de jeugdcommissie regelmatig. Dat is dus de extra tijd die ik erin ga steken', legt ze uit. Als supporter ziet Chantal welke rol HC '03 inneemt in de samenleving. 'De club heeft echt een sociale functie. Het is een ontmoetingsplek en bovendien is het in de kantine vaak heel gezellig. De meeste mensen kennen elkaar en zijn betrokken bij de club. HC '03 mag trots zijn op zoveel vrijwilligers. Daardoor is alles goed geregeld. Daarnaast vind ik het nog steeds bijzonder dat er een paar jaar geleden een nieuwe kantine en een nieuwe kleedkameraccommodatie zijn neergezet. Dat ziet er super uit. De club heeft het goed voor elkaar; er zijn veel sponsors, vrijwilligers en goede faciliteiten. Dat lijkt vanzelfsprekend te zijn maar dat is het zeker niet. Ik hoop dat we dat samen allemaal in stand kunnen houden. Daar ga ik me in ieder geval voor inzetten.'

Wiebe Kets

Wiebe Kets (27) woont in Arnhem, volgt een Master Sport- en Beweginnovatie op Papendal

'De fysieke en mentale ontwikkeling van mensen staat centraal binnen mijn (studie)keuzes. Daardoor vind ik het leuk om me bezig te houden met het ontwikkelen van sportbeleid voor de jeugd. Dus toen Anke mij een paar jaar geleden benaderde voor de jeugdcommissie, vond ik het direct interessant om aan te haken', vertelt selectiespeler en trainer van JO17 Wiebe Kets over zijn motivatie om zich in te zetten voor de jeugd. 'Sportbeleid ontwikkelen vind ik een mooie bezigheid omdat je door middel van bewuste kaderkeuzes de mogelijkheid hebt om jeugdspelers zich gericht te laten ontwikkelen', vertelt Wiebe die de studie Sportmanagement afrondde.

Wiebe houdt zich bezig met een goede doorstroom van de spelers van JO19 en JO17 naar de senioren. 'De hoofdtrainer is niet bang om jonge spelers kansen te geven. Daarom hebben we regelmatig afstemming zodat jeugdspelers die ambitie tonen al vroeg in beeld komen en hij hierbij hun ontwikkeling kan volgen.' Zo komt het dat jeugdspelers op jonge leeftijd al regelmatig meetrainen bij de selectie. Met name de aansluiting van de laatste jaren in het jeugdvoetbal naar het seniorenvoetbal is erg belangrijk, geeft Wiebe aan.

'Wanneer spelers al langere tijd meetrainen bij de senioren, dan verloopt de aansluiting doorgaans ook wat geleidelijker omdat er een concreet toekomstperspectief is. Als een deel uiteindelijk elders gaat studeren en wonen, dan is dat jammer voor de vereniging en dat kun je nooit tegenhouden, maar het belangrijkste is dat er een plan is voor de spelers zolang ze hier zijn en dat er meegedacht wordt in hun ontwikkeling', legt Wiebe uit.

Is de selectie halen dan het doel? 'Dat is een interessante discussie', begint Wiebe uit te leggen. 'Voor mij gaat het bij de jongere jeugd met name om plezier in het spelletje en dat er kansen voor ontwikkeling worden geboden als hiervoor de ambitie aanwezig is. Competentieontwikkeling en plezier versterken elkaar juist als je doet wat je leuk vindt. De uitdaging is dan wel voor een jeugdcommissie om de indeling zo goed mogelijk neer te zetten, aangezien je binnen het amateurvoetbal niet altijd over alle middelen beschikt die je nodig hebt om dit voor iedereen even goed te kunnen faciliteren. Denk hierbij aan scheve aantallen in jeugdteams waardoor je noodgedwongen keuzes moet maken waardoor spelers in een ander team kunnen terechtkomen dan waar je ze eigenlijk in eerste instantie zou willen indelen.'

Het jeugdbeleid is erop gericht te streven naar kwalitatieve trainers. Een mooie ambitie die in de praktijk voor wat hobbels zorgt, weet Wiebe. 'Het is een klassiek probleem bij dorpsclubs dat je vaak te maken hebt met vrijwilligerstekorten en hierdoor soms ook aanspraak moet doen op goedwillende ouders zonder specifieke voetbalachtergrond. Laat ik voorop stellen dat ik het zeer waardeer dat er ouders bereid zijn de tijd en energie te steken in het begeleiden van de jeugd. Maar in mijn ogen is het ideale scenario, in ieder geval voor de selectieteams, om spelers op jonge leeftijd al op te leiden tot jeugdtrainer. Dit heeft een aantal voordelen. Je vangt zo de vrijwilligerstekorten op, je biedt kwalitatief goede trainingen waardoor jeugdspelers een betere basis krijgen, de groep met jeugdtrainers wordt zo steeds groter en tenslotte is dat goed voor de persoonlijke ontwikkeling van de trainer die op jonge leeftijd al leert leiding te geven aan een groep, met ouders moet communiceren en trainingen voorbereidt. Bovendien wordt de binding met de club van die spelers die trainer zijn daardoor alleen maar versterkt.'

Omgeving Tawangmangu

Het leven gaat zoals het gaan moet

Tineke Oggel over haar tijd in Nederlands-Indië

Het is dit jaar 76 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog werd beëindigd met de capitulatie van het Japanse keizerrijk in augustus 1945. In september 2020 hebben we aandacht besteed aan de gevolgen van de Japanse capitulatie en wat er daarna gebeurde met mensen die het meemaakten in het toenmalige Nederlands Oost-Indië. We dachten vorig jaar dat we de mensen in onze dorpen met ervaring in de Oost in beeld hadden. Dat klopte niet. Daarom gaan we in gesprek met de laatste uit onze gemeenschap die het allemaal meemaakte: Tineke Oggel-Hazewinkel uit Laag-Keppel.

Noeste zeevaarders en het toeval!

De redactie kreeg in het najaar van 2020 een tip. Er zou in Laag-Keppel iemand wonen die een roemrucht verleden had als zeilend zeevaarder over alle wereldzeeën. En hij niet alleen: zijn hele voorgeslacht van de 17e eeuw tot op heden zou het zilte nat in de genen hebben. Eén telefoontje aan Tineke Oggel-Hazewinkel (78) in Laag-Keppel bleek voldoende om het beeld bij te stellen. Inderdaad: haar Groninger familie had alle zeeën ter wereld bevaren en er was ook een mooi boek over gepubliceerd (*Voortvarend naar zee* van Wilco van Koldam, 1997). Maar haar grootvader en haar vader waren echt geen zeelieden geweest. En zij zelf al helemaal niet want zij was geboren in Semarang. Alle bellen rinkelden bij uw schrijver-van-dienst. Geboren in Semarang? 'Dan hebben wij u over het hoofd gezien bij de voorbereiding van ons septembernummer 2020. Zou u er voor voelen om met mij te praten over uw achtergrond en ervaringen?' Tineke: 'O jawel hoor! Komt u maar eens langs.' We spraken af voor deze septemberuitgave ter gelegenheid van het mondiaal vieren van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het is juni als ik in haar tuin in Laag-Keppel met haar onder de parasol zit. Met een heerlijke pot thee.

'Je snijdt een voor mij gevoelig onderwerp aan'

Daar beginnen we het gesprek mee: het gaat over een voor Tineke gevoelig onderwerp. We bespreken haar levensloop. Haar vader Coen vertrekt ver voor de Tweede Wereldoorlog naar Nederlands Oost-Indië. Hij is verloofd met Harmina (Mia) Hendriks. Zij komt uit Haren/De Punt en haar vader werkt in Zevenaar voor de NS. Daar ontmoet zij Coen. Mia reist als 18-jarige haar Coen later in haar eentje na, naar de andere kant van de wereld. Hoe dat zo kwam? Coens' vader is notaris in Zevenaar en ziet het liefst dat zoon Coen hem daar opvolgt. Coen begint inderdaad aan een juridische opleiding maar een leven tussen de wetboeken is bij nader inzien niets voor hem. Hij komt in contact met een neef die uit Indië op verlof is en hem motiveert om administrateur te worden op een plantage. Coen bekwaamt zich in de teelt van tabak en gaat als planter aan de slag op Java. Na de overkomst van Mia huwen ze in een klein kerkje (het staat er!) op de onderneming en zij gaan wonen in de buurt van Semarang op Java. Coen werkt daar voor de firma H.G.Th. Crone op

Tineke Oggel

onderneming Ketandan en Troetjoek. Deze plek op Java mag dan prima geschikt zijn voor de teelt van tabak (velden van 700 ha), het is er zo loeiheet dat Coen een huis bouwt in het nabijgelegen berggebied: Huize Seventer (Zevenaar). Het is er iets koeler en korte vakanties worden in de bergen doorgebracht. Nooit lang, want Coen is de onderneming zeer toegedaan en kan het werk niet lang laten voor wat het is. Er worden twee zoons geboren en het leven lacht het jonge gezin toe.

In 1942 gaat het mis

Op 8 december 1941 valt Japan de VS aan met een volkomen onverwachte aanval op Pearl Harbor. Japan is op dat moment al een tijd verwickeld in een aanvalsoorlog op Korea en China. Na Pearl Harbor trekt de Japanse krijgsmacht in ijltempo naar het zuiden en binnen de kortste keren komt Nederlands Oost-Indië in het Japanse vizier.

Huize Seventer Tawangmangu bij de terugkomst in 1949

Er is geen houden aan voor de Nederlandse krijgsmacht en op 9 maart 1942 wordt de overgave aan de Japanners getekend. Opvallend hierbij: in de literatuur wordt gewag gemaakt van Koreaanse stoottroepen in Japanse dienst. Hun reputatie was niet bepaald gunstig. In het gezin van de familie Hazewinkel wordt de vreugde over de aanstaande geboorte van een nakomertje overschaduwd door de oorlogsomstandigheden. Tot woede van vader Coen wordt door de Nederlands-Indische autoriteiten vlak voor de capitulatie aangegeven dat sigaretten en tabak onder strategische goederen vallen. Strategische goederen en installaties moeten op last van de Nederlandse koloniale overheid worden vernietigd en zo uit handen van de Japanners worden gehouden. Coen wordt gedwongen om de oogst van 700 hectare tabak, opgeborgen in droogschuren in de fik te steken en hij moet zich voor verdedigingstaken melden. Maar de chaos is compleet en Coen wordt onderweg naar zijn mobilisatiebestemming teruggestuurd. Dat is zijn eerste redding, want andere planters worden voor de tactiek van de verschroeiende aarde door het Japanse leger met executie bestraft. Na de overgave van de koloniale strijdkrachten mag Coen van de Japanners nog doorwerken op de bedrijven van Crone. Internering is die eerste maanden voor hem en zijn gezin nog niet aan de orde. Maar dat wordt snel anders.

Internering van vader en moeder

Na drie maanden doorwerken onder de Japanse bezettingsmacht worden ook Coen, Mia en de twee zoons geïnterneerd. Moeder Mia belandt in juni 1943 hoogzwanger met de jongens in het vrouwenkamp in Bangkong. De Javaanse vroedvrouw heeft haar verzekerd dat haar kindje op 15 juli geboren zal worden. In het kamp helpen de vrouwen haar, maar op het allerlaatste moment beslist de Japanse kampcommandant dat de bevalling elders moet plaatsvinden. Mia laat de kampcommandant weten dat zij geld heeft om de bevalling in het ziekenhuis te betalen en geeft hem in goed vertrouwen het geld. Hij steekt het bedrag echter in eigen zak en Mia belandt zonder een cent in het Centraal Burgerlijke Ziekenhuisinrichting in Semarang waar zij in zeer primitieve omstandigheden op een matje bevalt van een dochter. En met die dochter, Tineke, zit ik nu anno 2021 in Laag-Keppel in haar tuin. Hoe het verder ging? Tineke: 'Mijn moeder had genoeg melkpoeder ingeslagen maar in dat ziekenhuis was geen melkpoeder en moeder had geen voeding voor mij. Na twee dagen huilde ik niet meer en lag ik apathisch in haar armen. Moeder huilde en net op dat moment kwam een Chinese vrouwelijke arts langs. Zij vroeg waarom mijn moeder huilde en moeder zei tegen haar: Mijn baby gaat dood en ik wil ook.' De arts ontfermde zich toen over moe-

Mess van de fa. Crone Oei Tiong Bing Semarang 1953

In de omgeving van Semarang

der en kind en dan gebeurt er iets bijzonders. Mia ligt op haar matje tussen Javaanse vrouwen die ook net zijn bevallen. Als de baby's langs worden gebracht voor voeding wordt de kleine Tineke bij de Javaanse vrouwen aangelegd. Ze wordt die dagen in leven gehouden met Javaanse moedermelk en nog zo iets: onder haar matje vindt Mia regelmatig een pisang (banaan) of soms een koekje om aan te sterken.

Het gevilde konijn

Na twee weken wordt Mia Hazewinkel met baby Tineke ontslagen en wordt zij met een *betjak* (fietstaxi) weer teruggebracht naar het vrouwenkamp. Als zij aan de poort wordt afgeleverd, wordt er in het kamp omgeroepen: 'Mevrouw Hazewinkel staat aan de poort met een gevild konijn.' Tineke lacht er vrolijk bij: 'Jaja, dat gevilde konijn was ik!'

Herinneringen aan het kamp

Tineke is er duidelijk over: 'Ik kan me van die kampperiode zelf niets herinneren. Ik bracht mijn eerste levensjaren in gevangenschap door maar ik heb die jaren niet bewust meegemaakt. Ik weet uit de latere verhalen van vader en moeder dat mijn broertjes op dezelfde locatie waren geïnterneerd. Mijn broertjes werd verteld dat hun moeder was overleden na de bevalling en dat de baby ook niet meer leefde. De schok voor hen moet enorm geweest zijn toen zij door een gat in de matten van de omheining ineens hoorden dat moeder weer terug was en dat zij een zusje hadden gekregen.' Ze lacht: 'Het gevilde konijn dus.'

Hoe ging het verder?

Tineke laat correspondentie zien van haar vader Coen aan de familie in Nederland. Met zijn terugblik op de toestanden die hij meemaakte

Tineke Oggel voor de droogschuur voor tabak in 1951

in de interneringskampen voor mannen: gruwelijk. Na de overgave van Japan in augustus 1945 is de situatie in Nederlands Oost-Indië chaotisch. Vrijheidsstrijder Soekarno streeft naar een onafhankelijke staat Indonesië. Tijdens de Japanse bezettingsperiode ziet hij zijn kansen en hij roept direct na de Japanse overgave de onafhankelijkheid van Indonesië uit. Meteen breekt er terreur uit. Het gaat er zeer ruig aan toe in Indonesië. Een ongebreidelde explosie van geweld tegen de Europese en Chinese bevolkingsgroepen wordt in gang gezet en staat bekend als de Bersiap-periode. De Nederlandse regering slaat even hard terug: duizenden Nederlandse jongens die net de Tweede Wereldoorlog in eigen land hebben doorgemaakt, worden als dienstplichtige militairen naar Indonesië gestuurd om de orde te helpen herstellen. Het is de tijd van de twee politieke acties tussen 1947 en 1949 waar tot op de dag van vandaag controversen over bestaan in de Nederlandse samenleving. Tineke: 'Wij werden na de Japanse capitulatie beveiligd door de ghurka's van het Britse leger. Toen werden we geëvacueerd naar de stad Kandy op Ceylon en vandaar uit naar Nederland. Maar mijn ouders wilden absoluut weer naar hun tweede vaderland: Indonesië. En zo ben ik met vader en moeder mee teruggegaan naar Indonesië: mijn eigen vaderland.

Mijn broers Jaap en Hans bleven in Nederland bij grootvader Hazewinkel in Zevenaar. Samen met een neef en nicht, de kinderen van vaders broer Job, die ook planter was in Indië en ook terugging. De kinderen hadden drie jaar in een interneringskamp gezeten en waren dus niet naar school geweest: mijn ouders vonden een opleiding in Nederland het beste voor mijn broers. En grootvader Hazewinkel wilde vooral de gezinsleden bij elkaar houden in zijn grote notarishuis. We kwamen in 1949 weer terug op Java. Een ongelukkiger moment kon bijna niet. We arriveerden midden in de tweede politieke actie. Er was enorm veel geweld over en weer. Het was echt oorlog en ik heb daar nare herinneringen aan: onder andere een zware beschieting waarbij mijn moeder van matrassen een hok had gemaakt. In de hoop dat als de kogelregen op ons gericht zou worden, die matrassen zouden dienen als bescherming. Mijn vader stond in mijn beleving enigszins boven de strijdende partijen. Hij had vooral zorg voor de zakelijke kant van de onderneming. Ik herinner mij gewelddadige overvallen en dat er dan Nederlandse militairen op de onderneming kwamen die bij ons wilden blijven als bescherming. Vader stuurde ze altijd weg met het argument: als ik jullie toesta om te blijven en jullie vertrekken weer dan is er van de plantage morgen niets meer over.'

Het doek valt

Op 5 december 1957 verklaart president Soekarno van Indonesië de overgebleven 40.000 Nederlanders als staatsgevaarlijk en dwingt hen tot vertrek. Ook Nederlandse bedrijven worden genationaliseerd. De boodschap op deze Sinterklaasdag is niet 'uitpakken maar inpakken'. Daarom staat dit moment ook wel bekend als Zwarte Sinterklaas. Ook Tineke gaat met haar broers en haar ouders terug naar Nederland. Dat weet ze nog goed. 'Het was een nare periode. Ik was zelf verknocht aan Indonesië en vond het erg om te moeten vertrekken. Het was niet anders. Mijn vader kon in Laag-Keppel een stuk grond kopen en daar bouwde hij met architect Esseveld weer een huis. Ik weet nog dat mijn moeder het moeilijk had met zijn keus voor Laag-Keppel. Mijn moeder zei: 'Maar Coen, en ik dan?!' hoorde ik haar zeggen toen het plan aan de orde kwam. Moeder had graag in een stedelijk gebied willen wonen: Zevenaar was prima geweest voor haar. Zoals ik al opmerkte, was mijn grootvader daar notaris. Hij is nog een tijd de oudste manlijke inwoner van Nederland geweest; hij overleed in

1964 toen hij 104 jaar was! Ik herinner mij dat ik het in het voortgezet onderwijs (Ruimzicht in Doetinchem) absoluut niet naar mijn zin had en het op een bepaald moment genoeg vond. Er was een lerares die dacht dat ik had gespiekt bij een proefwerk, waar ik hard op had geblokt. Het was niet waar, maar zij gaf mij een 'paal' (een 1). Ik was zo ontzettend kwaad dat ik weigerde om terug te gaan naar school. En toen ben ik gaan werken. Ik ontmoette mijn latere echtgenoot in Zeeland en woon nu weer in Laag-Keppel in het huis van mijn ouders.'

Terugkijkend

Tineke: 'Ik blijf een kind van Java en ik heb daar echt een ontzettend leuke jeugd gehad. Ik ben heel vaak teruggereisd naar de plekken die ik zo goed ken vanuit mijn jeugd. Het viel mij op hoe vriendelijk de bevolking is voor ons als *blanda totoks* (mensen met een blanke huidskleur, al wordt tegenwoordig de kleur wit aangehouden, red). Ik beheers de taal goed en als ik in Djakarta land op Bandar Udara Internasional Soekarno-Hatta dan ervaar ik dat als thuishomen. Ik toonde bij aankomst een keer mijn paspoort aan de douanier die daar de papieren controleerde en die zag dat mijn geboorteplaats Semarang was. Hij keek mij aan en zei: 'Long time no see' en hij wenste mij een hele fijne tijd. Ik kreeg er een brok van in mijn keel. Ik heb gelukkig geen last van rancuneuze gevoelens over hoe het is gegaan. Weet je, mijn jongste broer is vorige week overleden. Ik ben de enige van ons gezin die nog in leven is en deze periode heeft overleefd. Bij mij gaat altijd de vlag uit op de nationale herdenkingsdag op 15 augustus.'

Of ze er weer zou willen wonen, vraag ik. Tineke denkt na en zegt: 'Ik denk het niet. Mijn familie en mijn bekenden wonen allemaal in Nederland, deels in Amerika en op de Filipijnen. Ernaar toe reizen is heerlijk. Terugkomen in Nederland is voor mij altijd weer even wennen. Maar daar gaan wonen? Misschien is er toch teveel gebeurd om in deze fase van mijn leven voorgoed terug te gaan. Je krijgt van mij een boek mee en dat moet je lezen: *Indië Vaarwel* van Pans Schomper (1993). Schomper beschrijft precies de verhalen die ik van mijn ouders en broers meekreeg over de periode van internering in de kampen en wat er daarna gebeurde. Ik heb Schomper ontmoet en zijn boek gekocht. Toen hij mijn verhaal had gehoord, heeft hij zijn levensmotto als opdracht aan mij opgedragen: *Voor Tineke. Het leven gaat zoals het gaan moet*. Als het om mijn moeder gaat dan merk ik graag op dat zij tegen mij ooit zei: 'Tineke, ik ben de bangste vrouw die je kent. Maar daarmee deed zij zich zó te kort. Ik vind haar nog altijd de dapperste vrouw die ik ken.' We hebben het over de manier waarop Nederland omging met de Molukse militairen en hun gezinnen toen zij Indonesië moesten verlaten. Tineke is daar uitgesproken over: 'De Molukse militairen en hun gezinnen zijn destijds bar slecht door de overheid behandeld. Deze militairen hebben voor ons gevochten toen het moeilijk werd. In Nederland werden zij in voormalige nazikampen gehuisvest en werd hen de militaire status ontnomen door ze domweg uit het KNIL te ontslaan. Dat had heel anders gekund. Er was geen waardering en geen rechtvaardigheid voor hen. De gevolgen van

deze kilheid heeft de Nederlandse samenleving op een bittere, gewelddadige manier ondervonden. Ik vind dat erg.'

Tineke kent in onze dorpen geen mensen die de periode in Indië en later Indonesië hebben meegemaakt. Wel daarbuiten. Ik ga graag naar de gezamenlijke maaltijd bij FF naar Steef in Hummelo. Lies Strijker uit Doetinchem heeft een vergelijkbare achtergrond als ik. Met haar is het leuk voor *omong kossong*.' Vertaald uit het Maleis betekent dat in het Nederlands een praatje maken. Tineke over het lekkerste gerecht in Indonesië: 'Soto Ajam! Gebonden saus met kip en dan over de rijst. Met heel veel kruiden. Weet jij dat de Indische rijsttafel een uitvinding is van de Nederlanders? Een echte Javaan eet rijst met vlees pas als hij genoeg geld heeft en rijst met groente als het financieel wat kalmer aan moet!'

Tot slot

In het boek dat ik van Tineke meekrijg om te lezen zit een folder over het ereveld Kalibanteng vlakbij Semarang. In het westelijke deel liggen de graven van vrouwen, oostelijk de graven van mannen en in het centrale deel de kindergraven. Op Kalibanteng zijn 3.000 graven van de in totaal 25.000 graven als gevolg van de Japanse internering. Vanwege het grote aantal graven van vrouwen op Kalibanteng wordt het ook het 'vrouwen-ereveld' genoemd. Er staat een bronzen beeld van een broodmager jongetje met het opschrift 'Zij waren nog zo jong.' En achter de vlaggenmast de tombe van de 'onbekende vrouw'. Ik word er stil van.

Premier Rutte legt bloemblaadjes bij een graf op het ereveld Kalibanteng (2016)

'Zorg voor voeten in Hummelo en omstreken'

Pied-à-terre Voetzorg Hummelo

Nank van der Boon is na de verplichte sluiting tijdens de lockdown blij dat ze weer de voeten kan verzorgen van haar cliënten. Vanuit Keijenburg en Doetinchem tot Vorden en Hengelo komen ze naar Hummelo. Ook veel dorpsgenoten weten haar praktijk te vinden aan De Zuylenkamp.

Als medisch pedicure kan Nank van der Boon heel wat mensen van hun voetklachten afhelpen, in haar praktijk en aan huis. En dat is precies haar doel. 'Je hebt je voeten elke dag nodig. Het is dus belangrijk dat ze in goede conditie zijn.' Ze weet dat sommige mensen pijn hebben aan hun voeten of door een knie- of heupoperatie zelf hun voeten niet meer kunnen onderhouden maar de stap naar een pedicure niet durven te maken. 'Als je op tijd komt of regelmatig komt, hoef je echt geen pijn te hebben', benadrukt ze.

Regelmatische check

Eelt en likdoorns weghalen, een ingroeivende teennagel of een schimmelnagel behandelen, maar Nank is ook bevoegd om de voetzorg van mensen met reuma of diabetes voor haar rekening te nemen. 'Eigenlijk zou iedereen een paar keer per jaar naar een pedicure moeten gaan. Ook jonge mensen. Twee à drie keer per jaar is al voldoende. En zeker als je een staand beroep hebt. Ik verzorg graag de voeten van iedereen die voetproblemen heeft of die wil voorkomen,' vertelt de Hummelose die haar kennis jaarlijks verplicht bijspijkt.

Verzorgd en ontspannen

Een pedicurebehandeling is ontspannend hoort Nank terug van haar cliënten. Daarom biedt ze nog veel meer. 'Waarom zou je niet meteen even je handen laten verzorgen met een oliebadje. Of genieten van

een voet- en onderbeenmassage. Een cliënt zei me onlangs nog dat ze het heel ontspannend vond en je er soepele voeten door krijgt, als nieuw'. Kies eens voor een wellnessbehandeling of een paraffinebad. Een deel van haar klanten komt juist dáárvóór naar de Hummelose praktijk. Nank vindt het heerlijk om wat extra's te kunnen bieden zodat haar klanten verzorgd en ontspannen huiswaarts keren.

Pied-à-terre Voetzorg Hummelo

De Zuylenkamp 34
6999 CD Hummelo
T: 06-445 007 99

E: info@aanbevoelenpraktijk.nl

I: www.aanbevoelenpraktijk.nl

Pied-à-terre is aangesloten bij Provoet, de brancheorganisatie voor pedicures.

Ruime openingstijden:

Pied-à-terre is 6 dagen per week voor u geopend van 09.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 17.30 uur. Liever een afspraak op een ander moment of bij u thuis? Bel of mail gerust. In overleg is er veel mogelijk.

Foto: Duncan de Fey

Niet realistisch

In de documentaire *We Are The Thousand* heeft een jongen een droom. Hij wil Foo Fighters, zijn lievelingsband, naar zijn woonplaats Cecesa halen. Het stadje Cecesa ligt in de regio Emilia Romagna op het Italiaanse platteland en is qua grootte en inwoneraantal vergelijkbaar met de Achterhoek. In de ogen van de grote steden is deze regio niet zo cool en er zijn geen internationale trekkers, bekendheden, steden, musea, universiteiten, geen festivals; niets van dat alles. Zo'n act zie je niet vaak in de, laten we zeggen, rurale periferie. Toch belette dat deze jongen, Fabio Zaffagnini, niet om zijn droom na te jagen. Niet alleen deze droom, maar ook hoe muziek kan binden en hoe je samen de schouders eronder kunt zetten om iets te bereiken, maakt dit tot een prachtige docu waarvan ik van begin tot eind een warm gevoel kreeg. Een aanrader.

Wat maakt de droom van deze jongen nu zo bijzonder? Een analyse. Ten eerste verzon hij het idee. Niet alleen de droom om een van de grootste rockbands ter wereld uit te nodigen, dat kan iedereen. Hij verzon het originele idee dat hij met duizend man een band zou vormen om samen live een Foo Fighters nummer te spelen. Wat het daarna bijzonder maakte, was dat hij het lef had om zijn droom te delen. In zijn dorp vertelde hij over zijn plan en hij vroeg wie er mee wilde doen. 'Niet realistisch' zeiden de meesten toen de enthousiaste Fabio met zijn idee kwam. Die Fabio moet vaak van zijn streekgenoten gehoord hebben dat zijn niet realistische droom wellicht een beetje te hoog gegrepen was voor een streek waar 'doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg' het credo is. Maar Fabio hield voet bij stuk en kreeg wat gelijkgezinden mee die ook in zijn droom geloofden. En toen kwam het volgende bijzondere: ze gingen gewoon aan de slag. Dus de combi van dromen en doen. Zonder geld, zonder ervaring en zonder netwerk, in een regio die nog nooit in het nieuws was geweest. Stapje voor stapje gewoon aan het werk; eerst een oproep doen om honderden bassisten, drummers, gitaristen en zangers op te trommelen. Het team van Fabio had besloten

dat je een droom alleen waar kan maken als je 'm uitspreekt en deelt, want de dromen die vanzelf uitkomen; ik ken ze niet. Via een oproep op social media druppelden de muzikanten binnen, steeds meer, totdat ze er genoeg hadden. Toen de hele boel regelen; praktisch, begroting, autoriteiten, planning, etc. Er ontstond een hele positieve vibe die aanstekelijk werkte en waar eigenlijk niemand iets op tegen kon hebben. Dave Grohl en zijn bandleden ook niet, nadat het filmpje van al die super enthousiaste dromers die op een middag samen op een weiland lekker gingen knappen wereldwijd viraal ging. De band kon dit mooie initiatief met de oproep om te komen niet weigeren: tuurlijk komen we. En ze kwamen. Fantastisch. Een scepticus zegt: 'Dream on'. En ik zeg ook *dream on!*, maar dan met de toevoeging: niets is onmogelijk. Het ongelijk van de negatieve zeikerds ('je moet wel realistisch blijven') werd door dit geweldige team bewezen. In elk mens schuilt een Fabio en elk platteland zou een paar van die Fabio's goed kunnen gebruiken.

Als je zelf niet van deze dromen hebt, als je niet creatief bent, als je niet ambitieus bent; geeft dat allemaal helemaal niks. Maar als je andermans ambities, dromen of ideeën niet realistisch noemt terwijl je in je eigen leven laten we zeggen zelf de hoogste toppen nog niet bereikt hebt, dan heb je niet het recht een idee niet realistisch te noemen. Doe je dit ooit nog eens dan stuur ik Déjan Bolt de Hummelose zwaargewicht op je af voor een verwoestende corrigerende dreun op uw conservatieve aangezicht. Daarna ziet uw gezicht eruit alsof uw snor in de brand stond en ze 'm met de bats hebben proberen te blussen: plat. Niet realistisch? Nee, klopt. Maar laat dit een waarschuwing zijn voor ons allen.

van Gijs

Gijs Jolink (50) is bekend van de voormalige band Jovink & the Voederbietels en is mede-eigenaar van Feestfabriek, Alles Komt Goed BV, die o.a. de Zwarte Cross en Mañana Mañana organiseert.

Achter-Drempt, Veenweg

Hummelo, Zelhemseweg

Hummelo, Keppelseweg

Laag-Keppel, Dorpsstraat

Laag-Keppel, fietspad langs de Oude IJssel

Voor-Drempt, Braambergseweg

'Bermwinkeltjes', een hedendaags fenomeen, ook in Drempt, Hummelo en Keppel.

Ze staan op het erf, in het veld of de berm: onbemande stalletjes, ook wel 'bermwinkeltjes' genoemd. We zien ze in onze regio steeds meer, zo

ook in Drempt, Hummelo en Keppel. Wie de juiste adresjes weet, kan in het buitengebied en in onze dorpen

Hummelo, Slijkstraat

Eldrik, Eldrikseweg

Laag-Keppel, Oude Zutphenseweg

Hoog-Keppel, Monumentenweg

Hummelo, Hessenweg

Hummelo, Loenhorsterweg (2020)

'winkelen'. Een rondje op de fiets en je fietstassen kun je al na een paar kilometer vullen. Groenten en fruit van het land, scharreleieren, zelfgemaakte jam of honing, bloemen en planten, bijzondere haak- en

breiwerken, pompoenen of kalebassen en zelfs spannende boeken. Geldkistje of trommeltje ernaast en een rotsvast vertrouwen in de medemens. Het gaat bijna altijd goed.

De Buitenplaats Enghuizen te Hummelo

Enghuizen is een landgoed én een buitenplaats. De begrippen 'buitenplaats' en 'landgoed' worden nog al eens door elkaar gebruikt. Er zijn echter duidelijke verschillen. Een landgoed is een ruimtelijke eenheid van aan elkaar grenzend land, met landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden én met een economische functie, zoals landbouw, wonen, werken, of recreatie. Het landgoed wordt gekarakteriseerd door een samenhangend beheer van een combinatie van natuur-, bos-, landbouw-, water- en/of parkelementen, eventueel met gebouwen. Er bestaan ook landgoederen zonder bebouwing, zoals zogenaamde ontginningslandgoederen die als belegging dien(d)en. Een buitenplaats is aangelegd, is gemaakt. Op een buitenplaats komen gebouwen voor, bouwwerken, een tuin- of parkaanleg en tuinornamenten. Een buitenplaats kan deel uitmaken van een landgoed. Andersom is niet mogelijk. Bij een landgoed domineert het nuttige, bij een buitenplaats is in hoofdzaak de aangename beleving dominant, danwel een combinatie van beide: sier en nut, beauty and utility.

Cultuurhistorische ontwikkeling in de 19de eeuw van de historische buitenplaats Enghuizen

Enghuizen is een van oorsprong middeleeuws goed met een kasteel, bijgebouwen, weiden, bouwlanden en waterlopen.

Al in 1326 wordt een Evert van Enghusen genoemd als eigenaar van 't Goet te groten

Enghusen'. Ten tijde van Evert is sprake van een havezate, een kasteel, dat lag op de plaats waar zich nu het Jagershuis bevindt. Op de oudst bekende afbeeldingen uit de 17de eeuw is duidelijk dat het kasteel een vrij aanzienlijk gebouw was binnen een omgrachting met een eveneens omgracht voorplein en een aantal bijgebouwen. Ten zuiden lag

een cirkelvormige tuin met een kruisvormig lanenstelsel. Omstreeks 1700 zijn de middeleeuwse gebouwen afgebroken en vervangen door een nieuw huis met een voornamelijk hoofdgebouw met fraai bewerkte toegang en gebogen zijvleugels. Bij het huis werden langs een lange as symmetrische tuinen aangelegd.

Een detail van Enghuizen in 1649 uit een plattegrond van Nicolaes van Geelkercken

Aan het eind van de 18de eeuw blijkt ter hoogte waar nu het Tuinhuis en de ommuurde moestuin liggen een modern landschapsparkje te zijn aangelegd, met kronkelpaden en een klein bergje als uitzichtspunt richting kasteel. De grootse aanleg van huis, park en diverse gebouwen, waar tot op heden nog sprake van is, dateert echter uit het midden van de 19e eeuw.

In 1856 maakte de Doesburgse kunstenaar Hermanus Everhardus Rademaker (1820-1885) twee schilderijen van het in 1842 voltooide kasteel Enghuizen in zijn omgeving. Op de ene afbeelding is het zicht op de achterzijde van het kasteel vanaf de Spalderkampseweg weergegeven. Het huis is omringd door boomgroepen, een weiland met een afzetting van stenen palen die onderling verbonden worden door houten planken, waarbinnen het vee rustig graast en wandelaars, een boerenknecht en een ruiter die het tafereel verlevendigen. De weg op de voorgrond wordt gemarkeerd door vier witgeschilde palen. In de verte is een rijtuig met twee paarden en een boerderij (Priesterinkhof?) te zien. Links van het kasteel is het rechter puntdak

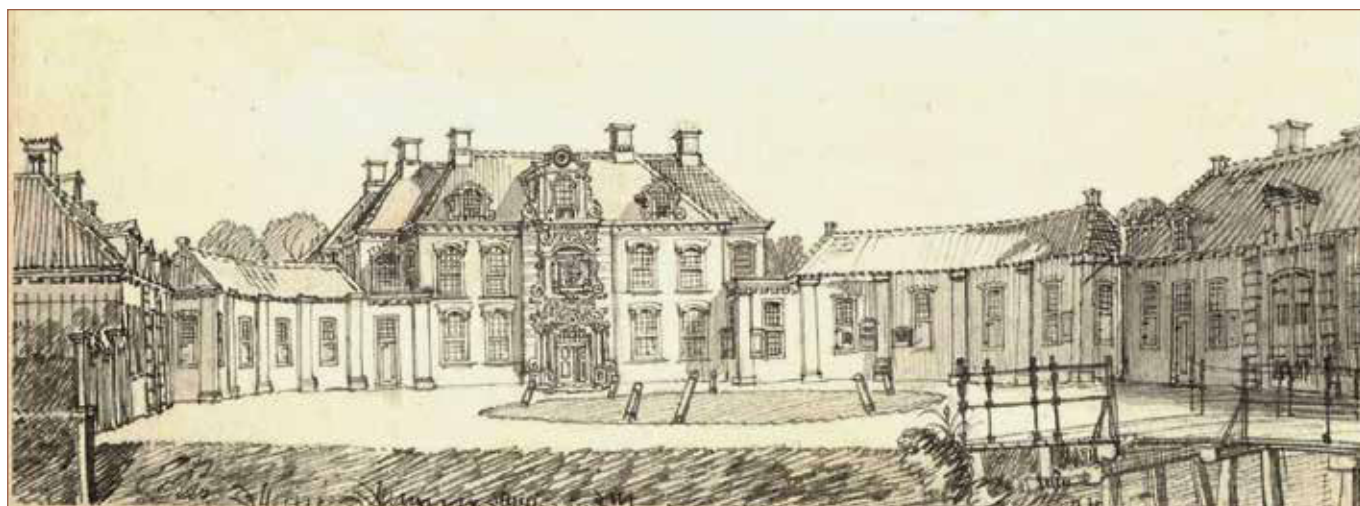
Gezicht op het kasteel vanaf de Spalderkampseweg door Hermanus Everhardus Rademaker, 1856

Het kasteel van de voorzijde aan de vijver met de ijzeren hangbrug, door Hermanus Everhardus Rademaker, 1856

van het Koetshuis achter het geboomte afgebeeld. Het schilderij is de in verf gestolde werkelijkheid.

Op het tweede schilderij ziet men het kasteel van de voorzijde aan de vijver met de ijzeren hangbrug. Zeer waarschijnlijk kreeg Rademaker de opdracht voor de schilderijen van Hendrik Jacob Carel Johan, baron van Heeckeren en heer van Enghuizen. Van Heeckeren was

't Huijs Enghuysen den 14 Sept. 1743 door Jan de Beijer. Tekening op papier; pen en penseel in sepia.

Van links naar rechts: H.J.C.J. van Heeckeren door Gijsbert Buitendijk Kuyk omstreeks 1840; Jacob Coers door Gijsbert Buitendijk Kuyk omstreeks 1840 en Hendrik van Lunteren, een miniatuur uit 1822.

trots op zijn bezit dat hij in 1822 van zijn vader had gekocht en in de loop van de jaren had vergroot en verfraaid met een aantal gebouwen, akkers, weilanden, bossen en een uitgestrekt park met wandelingen en waterpartijen met gietijzeren bruggen. Als hoogtepunt pronkte op een lichtglooiende heuvel een formidabel huis dat zijn weerga in de wijde omgeving niet kende. Alles, park, gebouwen en waterpartijen waren uitgevoerd in de toen in de mode zijnde traditie van de Romantiek.

Hendrik van Heeckeren (1785-1862) had voor het ontwerp en de uitvoering van de gebouwen meester-timmerman en architect Jacob Coers (1800-1861) in de arm genomen. Hendrik van Heeckeren kende Coers uit het Arnhemse. Op zijn kosten had hij de jonge Coers naar Parijs, Italië en Schwetzingen in Duitsland gestuurd om daar een studie te maken van de architectuur en tuinkunst. Van Heeckeren

had in 1821 Sonsbeek aangekocht en Coers had voor hem in dat jaar het bestaande landhuis vergroot.

Als landschapsarchitect benaderde Van Heeckeren Hendrik van Lunteren (1780-1848), een Utrechts landschapsarchitect die inmiddels vooral in het oosten van ons land naam gemaakt had. Dit driemanschap, bijgestaan door werklieden uit de omgeving, was verantwoordelijk voor het grootse resultaat dat in 1842 werd voltooid en in september 1843 feestelijk werd ingewijd.

Het kasteel was gebouwd in de stijl van een Italiaans palazzo en vormde de bekroning van een majestueus landschapspark. Daarmee werd in 1829 begonnen. Kenmerkend voor al het werk van Van Lunteren is, dat hij voor zijn ontwerpen gebruik maakte van bestaande situaties. Verbrokkelde percelen smeedde hij samen tot een eenheid door middel van lange rondwandelingen en zichten, waarbinnen

Enghuizen met kasteel, vijver bruggen en Jagershuis, eerste kwart 20ste eeuw.

Koetshuis met stallen

De onlangs gerestaureerde Houtloods aan de Spalderkampseweg

De Melkerij, aan de Spalderkampseweg achter de Houtloods

Het Rentmeestershuis

bestaande elementen als bouwwerken, lanen, waterlopen, wei- en bouwlanden werden opgenomen.

Zijn belangrijkste ingreep op Enghuizen was het vergraven van de Hummelose beek en de geometrische vijver bij het Jagershuis tot een grote, slingerende vijver die als een beek in het zuidwesten begint, zich verbreedt voor het (nieuwe) huis en met twee aftakkingen, waarvan een langs het Jagershuis in noordelijke richting in het park verdwijnt. Van Lunteren handhaafde de 18e-eeuwse zichtlaan, de Moslaan, maar langs het water achter het Jagershuis kwam een wandeling met slingerpaden. Rond het grote weiland De Steenpas aan de noordkant legde hij een wandelbos aan met slingerpaden die met fraaie ijzeren bruggetjes over waterlopen voerden. Opvallend is de grote hoeveelheid, zeventien, ijzeren bruggen in het park. Bij het Jagershuis liggen er drie. Twee ervan zijn vrij recent gerestaureerd. Een identieke brug als de hangbrug bij het Jagershuis ligt in het park van Sonsbeek, toentertijd ook Van Heeckerenbezit. Op de Ulenpas bevindt zich eveneens een brug die gelijk is aan een van de Enghuizenze bruggen.

In de weide bleef de oude meidoornhaag gespaard. Aan de zuidkant gaf Van Lunteren het open enkenlandschap vorm met lange vista's, gebogen wegen en boomgroepen. Om het zicht op het nieuwe huis, dat op een heuvel was gebouwd, zo open mogelijk te houden, kregen de wegen geen laanbeplanting. Vanuit alle lanen langs de bosranden schiep hij vergezichten, vista's, naar binnen en naar buiten: over de bouw- en weilanden naar boerderijen, solitaire bomen en clumps (boomgroepen). Die vista's zijn nog steeds waarneembaar.

In dit parklandschap verzezen nieuwe nutsgebouwen die, evenals het huis, ook ontworpen zijn door Jacob Coers en in formaat passend bij de grandeur van het nieuwe kasteel en de grootsheid van de aanleg van het park: een Oranjerie (thans Tuinhuis), waar de niet winterharde planten een plaats vonden; een ruim Koetshuis voor paarden en rijtuigen, met een woning voor de koetsier; een Houtloods met ommuurd terrein voor diverse opslag, werkpaarden en werktuigen, waarbij de oude Timmerschuur werd opgenomen en de boerderij de Melkerij als voorziening voor het landgoed. Al deze gebouwen werden tussen 1835 en 1842 vervaardigd als onderdeel van het totaalpakket zoals Van Heeckeren dat voor ogen had.

Het bestaande Rentmeestershuis met het erachter liggende oude 'Terrein van Vermaak' en de nutsgebouwen in het deelgebied dat Greffelink wordt genoemd, werden ook door middel van rondwandelingen met uitzichten op de nutsgebouwen bij het parkontwerp opgenomen. Als ontsluiting van de Zelhemsseweg naar de Torenallee ontwierp Van Lunteren vanaf de Greffelinkallee de gebogen Spalderkampseweg, van waaraf de wandelaar zo'n fraai uitzicht geboden werd op de achterkant van het nieuwe kasteel. De beide toegangen tot het landgoed werden met witte palen gemarkeerd. De wei- en bouwlanden aan noord- en zuidzijde werden met stenen palen met houten planken afgeperkt.

Geheel conform de Romantische beginselen uit de 19de eeuw bestaat de buitenplaats, zoals al eerder opgemerkt, uit sier- en nutselementen, die zo zijn gerangschikt dat zij elkaar versterken en zo tot een

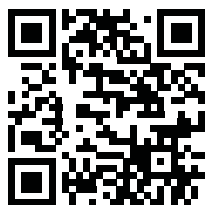
HOVO

Achterhoek & Liemers

HOVO A&L organiseert
in Doetinchem cursussen
in collegevorm, gericht
op mensen vanaf 50 jaar.
HOVO Achterhoek en
Liemers is onderdeel
van Iselinge Hogeschool
te Doetinchem.

Het uitgestelde cursusprogramma van het cursusjaar 2020-2021 omvat de volgende vakgebieden:

Amerikaanse geschiedenis
Architectuur
Biologie
Economie
Engelse geschiedenis
Europakunde
Filosofie
Geologie
Geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog
Geschiedenis van het christendom
Geschiedenis vanuit vrouwelijk perspectief
Het Midden-Oosten
Joodse cultuur
Klassieke literatuur
Klimaatwetenschappen
Kunstgeschiedenis
Muziek
Psychologie
Religiewetenschappen
Russische cultuurgeschiedenis
Sociale geschiedenis

Voor uitgebreide
informatie en inschrijven,
zie de website
www.hovo-al.nl

-Yoga- -Tai-Chi-Tao- -Energetische healing-

Francis Arntz

Zomerweg 3
6984 AB Doesburg

☎ 0313 471386

✉ francis@kombijezelf.nl

www.kombijezelf.nl

Balans, Warmte en Rust

Hoofd hart handen

Wineke Schoonbeek
Uitwendige Therapie

Dorpstraat 18, 6998AB Laag-Keppel
06 - 31 798 272

Hoofdhartanden1@telfort.nl
www.hoofd-harthanden.nl

- **Elektra**
- **Verwarming**
- **Koeling**
- **Water & Sanitair**
- **Bronboringen**
- **Waterbehandeling**

Verhey Toldijk B.V.
Zutphen-Emmerikseweg 13b
7227 DE Toldijk

0575 - 452041
info@verheytdijk.nl
www.verheytdijk.nl

De omvang van de beschermde buitenplaats.

harmonisch ensemble versmelten. Langs de ‘werf’ met nutsgebouwen als het Rentmeestershuis, de Houtloods met timmerschuur en de Melkerij heeft tuinarchitect Van Lunteren een wandeling gerealiseerd die deels door het bos langs het ‘terrein met hakhout van vermaak’ loopt en deels langs en door de agrarische gronden om de Melkerij. De wandelaar deed zo verschillende indrukken op ter verrijking van zijn belevingswereld en gedachtengoed. Al wandelend kon hij genieten van de schoonheid van een bos en een vijverpartij met bruggetjes, waar de landman zijn paarden drenkte, het uitzicht op de schoonheid van het agrarische land en het boerenbedrijf. Dichter bij de Romantiek kon hij niet komen.

Het was uiteraard nooit de opzet van Van Heeckeren om een twee dimensionaal Enghuizen te creëren. Het was zijn bedoeling om een totaalervaring aan te bieden, een *Gesamtkunstwerk* aan degene die rondwandelt op Enghuizen. Bouwwerkjes, gebouwen, een kasteel, uitzichten, boerderijen, stallen, hooibergen, bossen en bosschages, fraaie solitaires, akkers, weilanden met grazend vee, slingerende paden, kronkelende beken, fraai vormgegeven bruggen, kortom een schilderij dat beweegt wanneer je er doorheen loopt. Een combinatie van nut en sier, een waarlijkse plaats van vermaak. En daar is hij in geslaagd. De wandelaar moest steeds verrast worden, wordt nog steeds verrast door het afwisselende landschap, onbewust aan de hand meegenomen door het geniale driemanschap.

Contemporaine schrijvers komen woorden tekort om hun ervaringen van hun verblijf op Enghuizen aan het papier toe te vertrouwen, onder de indruk als zij waren van het monumentale gebouw in Italiaanse stijl met kolossale stenen leeuwen langs de oprit, de vorstelijke aanleg van het park die betiteld wordt als breed en groots, de vijver met zijn heldere spiegel die ‘zooveel tot de luister van dezen prachtige lusthof bijdraagt’. Geheel in de traditie van de Romantiek komen

De lijkbuis van Julia

al wandelend ook de smartelijke herinneringen naar boven: ‘In een boschje niet ver van het huis vinden wij een aandoenlijke herinnering. ’t Is een eenvoudige vaas, in den vorm eener antieke lijkbuis, op een voetstuk, ter herinnering aan de eenige dochter van den stichter van het paleis, die in 1848 op 19jarigen leeftijd stierf en van wie hare ouders getuigden, ‘dat zij hun een engel op aarde was geweest.’ Over de lijkbuis van Julia zullen wij een andere keer berichten.

Tenslotte

Voor het onderhoud van gebouwen en landschap beschikte Van Heeckeren over een ruim budget en een uitgebreid personeelsbestand. Alleen al voor het onderhoud van het park waren negentien man in touw. Inmiddels is dat niet meer het geval. Desondanks is het hele ontwerp, zij het soms in min of meer vervallen staat, nog steeds goed herkenbaar. Daarmee is Enghuizen een van de gaafst bewaarde en zeker het grootste ontwerp van Van Lunteren. Zowel voor de regio als landelijk gezien is Enghuizen uniek. De samenwerking tussen opdrachtgever, architect en landschapsarchitect, de schaal en verhoudingen van de aanleg, de harmonieuze situering en inpassing in het oude bestaande Achterhoekse landschap hebben ertoe geleid dat Enghuizen in 2005 als complex historische buitenplaats is erkend, beschermd en in het Rijksmonumentenregister is ingeschreven. Met veel liefde en aandacht wordt door de eigenaar geprobeerd het erfgoed in stand te houden en te onderhouden, zodat men nog steeds met plezier kan genieten van wat een verlichte grootgrondbezitter in de 19e eeuw niet alleen voor zichzelf tot stand heeft gebracht, maar waar hij de geïnteresseerde wandelaar graag deelgenoot van heeft gemaakt.

Geraadpleegde bronnen en literatuur

- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort: Monumentenregister
- Gelders Archief, Arnhem: Beeldbank
- Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag: RKD images
- Stichting Particulier Historische Buitenplaatsen: Beheerplan Buitenplaats Enghuizen, Hummelo (Gelderland), PHB, 2010
- J. Harenberg, Verdwenen grandeur. Enghuizen bij Hummelo en wat er eens gehoord heeft, Alphen aan den Rijn, 2009.

TE HUUR:

Luxe 5-sterren villa aan zee bij Lovina, Noord-Bali

Selamat Datang/Welkom in onze luxe 5-sterren villa **Terang Bulan** in Bali voor een onvergetelijke vakantie met maximaal 7 personen met veel privacy.

De villa ligt aan het strand in Lokapaksa in het rustige noorden van Bali, zo'n 12 km ten westen van het toeristengebied Lovina.

Onze villa ligt in een grote tropische tuin met wuivende palmbomen, exotische planten, Boeddha beelden en lotusvijvers, met een 18 meter lang infinity zwembad en een jacuzzi. Naast het zwembad is een heerlijke loungeplek (Balé Bengong). In ons zitje aan de Bali zee geniet u van de zonsondergang.

Er zijn 3 slaapkamers met airconditioning en elk een eigen badkamer. De villa heeft kabel, satelliet tv en gratis WiFi. Onze staf kan uw maaltijden bereiden en zorgt dat het u aan niets ontbreekt.

Op onze site www.villaterangbulan.nl vindt u tarieven, beschikbaarheid en meer informatie. Of bel ons even voor een afspraak op 0313 - 47 91 79.

Loek en Erna Janssen, Strengsche Veld 32, 6996 DK Drempt

**Rietdekkersbedrijf
Jan Jansen**

Voor al uw reparaties, onderhoud & nieuwbouw
Bel voor een gratis afspraak of advies

**Beekstraat 11 • Toldijk • 06-23628732
janjansenrietdekker@outlook.com**

BOUWBEDRIJF

JOLINK HUMMELO

www.bouwbedrijf-jolink.nl tel: 0314-381309

Nieuwbouw | Verbouw | Onderhoud | Renovatie/Restauratie

Impressies van de huidige buitenplaats Enghuizen, zomer 2021

Verborgen speurneus in beeld

Nicole J. den Hartigh (55) woont samen met Corina en een heel stel katten in Achter-Drempt. Je kunt haar met regelmaat over de uitgestrekte velden in Drempt en omgeving spotten samen met haar 'blijf (de metaaldetector). Deze eigenzinnige vrouw zoekt vooral naar de verhalen achter de vondsten die ze doet. En dat doet ze niet alleen als hobby, maar ook in haar werk is Nicole een ware speurneus. Tijd om eens met haar in gesprek te gaan over haar fascinerende hobby en haar werk als waarheidsvinder.

'Toen ik klein was, woonde ik in Apeldoorn. Het huis van opa en oma stond achter op ons erf. Mijn opa was een echte politiemannetje, met een grote snor en hele blauwe ogen. Opa vertelde dat hij ooit een kogel verloren had in het grind. Toen ik dat hoorde, móest ik natuurlijk net zo lang zoeken tot ik die kogel had. En ik geef niet op totdat ik het gevonden heb.' Met pretogen vervolgt ze: 'En dat heb ik hoor!'

Voor Nicole is het vinden van iets dat ooit verloren is de uiteindelijke beloning van het soms hele lange zoeken. Maar het zoeken op zich vindt ze het leukste dat er is. 'Ik móet

gewoon zoeken. Het zit in mijn DNA.' Dat is te merken aan het enthousiasme waarmee ze vertelt. Ze zoekt vooral op de landerijen in deze omgeving en heeft al interessante vondsten gedaan. 'Maar voornamelijk ook troep en rommel hoor!', zegt ze lachend. 'Maar dat neem ik ook altijd mee en voer ik af. Dat is beter voor het milieu en de dieren.' Het vinden van een muntje uit de Romeinse tijd en een leerbeslag van een paardentuig hebben ervoor gezorgd dat Nicole de geschiedenisboeken is ingedoken. Ze is al veel te weten gekomen over deze omgeving en heeft in kaart gebracht wat hier door de

eeuwen heen gebeurd is en welke volken hier hebben geleefd.

'Ik heb nooit beseft dat de Kelten en Romeinen hier ook gezeten hebben. Je hebt wel de voorbeelden van de Hessenwegen, de handelsroute door heel Nederland die gebruikt werd door de Romeinen.' Maar toen Corina eens met de blijf bezig was, heeft ze een Romeins bijltje gevonden. Die was als klomp roest onherkenbaar, maar na het schoonmaken kwam de oude vorm tevoorschijn. 'Dat is wel een van de meest bijzondere vondsten die we gedaan hebben. Wat ik ook gaaf vind om te vinden, zijn musketkogels, van oude

duelleerpistolen of uit een klein handkanon. Dan ga ik erover nadenken, dat hier ooit gevochten is. Blij behept met een rijke fantasie zie ik dat dan gewoon voor me. En dat is voor mij weer input voor de boeken, verhalen en fabels die ik schrijf, onder andere ook over mijn vak als waarheidsvinder.'

Dat vak is beter bekend als 'detective'. Met haar team *denhartigh & partners bv – waarheidsvinders en profilers* zorgt Nicole ook dat de feiten en waarheden rondom (vermeende) integriteitsschendingen boven water komen. Dat is de verzamelterm voor ongewenste omgangsvormen, zoals discriminatie, pesten en intimidatie maar ook corruptie, witwassen, fraude of belangenverstrengeling. Naast onderzoek geven zij ook advies aan bedrijven en educatie voor vakgenoten en andere geïnteresseerden.

'Het onderzoek is net als een puzzel die gelegd wordt. In mijn werk zoek je informatie uit verschillende bronnen, zoals e-mailberichten en dossiers. En op basis daarvan probeer je waarheden tot een plaat te leggen; een puzzel te vormen. Met de verklaringen van elke betrokken partij in een fraudezaak of ander integriteitsvraagstuk wordt het steeds meer helder wat er is gebeurd. De waarheid is altijd vele malen genuanceerder dan mensen in eerste instantie denken. Ik vind het mooi om te ontdekken wat er precies is gebeurd. Het gaat om erachter te komen of het werkelijk is gebeurd waar iemand van beticht wordt, of niet. Ik vind het vooral interessant om achter het waarom te komen. Waarom is iemand de grens over gegaan? Wanneer je daar achter komt, is het incident vaak beter verklaarbaar en wordt niet alleen de duistere kant van de daad in beeld gebracht. Het maakt ook dat er beter passende maatregelen genomen kunnen worden door de opdrachtgever. Zoals een aantekening in het personeelsdossier of ontslag bij vastgestelde overtredingen, of juist eerherstel. Ook stelt een rapport van bevindingen een opdrachtgever bijvoorbeeld in staat om het integriteitbeleid aan te scherpen en zo te voorkomen dat in de toekomst herhaling plaatsvindt.'

De benadering van denhartigh & partners zorgt ervoor dat het hele palet rondom een incident in beeld komt en niet alleen hoe iemand zich gedragen of gehandeld heeft, wat vaak gebeurt in geval van anderszins denken. Deze manier van waarheidsvinding voorkomt

een tunnelvisie op bijvoorbeeld maar één persoon. Het kan daarmee samenspanning tussen meerdere personen aan het licht brengen. 'En dat vind ik waardevol werk. Mijn lijfspreuk luidt: 'De mens maakt het verschil' en ik ben blij dat ik werk heb dat een verschil maakt voor mensen!'

Door haar ambitieuze en gedreven persoonlijkheid heeft Nicole het ver geschopt in de wereld van waarheidsvinding en profiling. Dat ze vrouw is, maakt het extra bijzonder in een door mannen gedomineerde wereld. Haar creatieve geest maakt dat de verhalen die uit haar pen komen beeldend zijn en vol humor zitten. Gastcolleges worden zeer goed gewaardeerd en haar boeken vinden gretig aftrek onder mensen die ze met haar kennis en ervaring moeiteloos inspireert. 'Het heeft voor mijzelf 40 jaar geduurd voor ik mijn eigen carrièrepuzzel had gelegd. Na 20 jaar werken bij 'Even Apeldoorn bellen', ben ik gaan kiezen voor dat waar ik echt heel blij van word: van speuren mijn werk maken. Ik ben mijn eigen waarheid gaan volgen en heb zo steeds meer geleerd, gedurfd en gedaan. Ik ben bezig geweest met een promotieonderzoek, heb meegewerkt aan grote forensische onderzoeken en na nog eens 10 jaar voor kleinere kantoren gewerkt te hebben, werd het tijd om echt voor mezelf te beginnen. Met mijn eigen waarden en normen, en keuze in mensen met wie ik samenwerk en voor wie ik wens te werken. Dat is waar het zoeken mij nu na al die tijd gebracht heeft. De afgelopen vijf jaar eigen ondernemerschap hebben mij meer geleerd dan die 50 jaar daarvoor. En als ik dan in de vrije uurtjes nog een rondje met de bliep over het land loop, dan kan ik stellen dat ik mijzelf nu wel echt helemaal gevonden heb', zegt ze tevreden.

Je mag altijd contact opnemen met Nicole als je iets van metaal kwijt bent, bijvoorbeeld je telefoon of trouwring, of als je nieuwsgierig bent wat er in jouw tuin te vinden is en haar een plezier wilt doen haar hobby uit te kunnen oefenen. Je kunt haar bereiken op 06-297 318 04 of via nicole@denhartighenpartners.nl.

Blisveld: Jonge vernieuwende boerderij met een hart voor mensen, natuur en aarde

Boerderij De Grote Kamp werd vier jaar geleden Blisveld. Er wordt biologisch-dynamische landbouw bedreven, workshops meditatie, dans, Argentijnse tango, persoonlijke coaching gegeven en nog meer. 'Hier op Blisveld', zegt mede-initiatiefnemer Lizelot de Stigter 'wordt een plek gecreëerd waar mensen autonomer en minder afhankelijk van omstandigheden leren zijn.' We spraken met haar en haar man, Jillis de Winter.

Aan het mooiste stuk van de mooiste weg van Drempt, de Tellingstraat, ligt op nummer 9 sinds 2017 Blisveld. Het is in eerste aanblik een biologisch-dynamische gerunde boerderij, maar daarnaast is het ook een plek in

ontwikkeling voor bredere meer of minder spirituele activiteiten dan alleen landbouw. Op haar website www.blisveld.nl staat het als volgt omschreven:

'Blisveld is een jonge vernieuwende boerderij met een hart voor mensen, natuur en aarde, en waar gewerkt wordt volgens de biologisch-dynamische landbouwmethode.

Het doel van de boerderij is een gemeenschap te vormen waar vele handen aan het werk kunnen en waar ruimte is voor ontwikkeling op verschillende gebieden. Door middel van een coöperatieve structuur

willen we mogelijkheden bieden aan leden om op allerlei niveaus actief te kunnen zijn en gezamenlijk gebruik te maken van de voordelen van het collectief Blisveld. Zo zijn er bijvoorbeeld ondernemer-leden die volledig of parttime actief zijn in de agrarische of ambachtelijke productie en verwerking, maar bijvoorbeeld ook projectleden, die een project opzetten met het doel dat te laten uitgroeien tot een duurzame activiteit van Blisveld, tot en met vrijwilligers en consumentenleden die af en toe een dag komen meehelpen en door hun participatie mogen meegenieten van de voordelen die Coöperatie Blisveld biedt.'

De vaste bewoners

Blisveld heeft acht vaste bewoners die daarvandaan en zo mogelijk ook op die plek ieder hun eigen activiteiten hebben. We stellen ze aan u voor:

Jillis en Lizelot

Jillis de Winter (49) is initiatiefnemer van het eerste uur en momenteel beheerder van Blisveld. In de zomer van 1986 was hier zijn eerste kennismaking met biologisch-dynamische landbouw en de daarop volgende jaren kwam hij regelmatig op de boerderij van toen nog Wim Vredevoogd werken. In de periode voor de overname van de boerderij in 2017 had Jillis al de wens en een visie voor het realiseren van een organisch spirituele gemeenschap. Na zijn opleiding biologische land- en tuinbouw de Warmonderhof, werkte hij bij de biologische groothandel Odin in Geldermalsen. Van 1998 tot 2018 was hij eigenaar van de twee biologische winkels *Simply Delicious* in Oosterbeek en Velp.

Lizelot de Stigter (45) Initiatiefnemer, inspirator en spiritueel leraar op Blisveld. Was balletdanseres, specialiseerde zich op de Argentijnse tango en reisde als docent over de wereld. Het is haar passie, vertelt ze, om via dans en meditatie levenslessen over te brengen. 'Om mensen in hun eigen kracht tot groei en bloei te laten komen en hun innerlijke wijsheid te laten ontdekken.' Lizelot organiseert workshops waaronder meditatie en dans en heeft haar studio en praktijk op Blisveld.

Marlene

Marlene Zwart (58) is mede-initiatiefnemer van Blisveld en is net als Jillis en Lizelot bewoner vanaf het eerste uur. Zij heeft supervisie over de bloementuin. Haar worden grote keukenkwaliteiten toegeschreven, met haar bakkerijtje levert ze gebak aan drie natuurvoedingswinkels van Odin. Ze heeft meer dan 20 jaar als professionele hair-and-make-up-artist gewerkt. Ze geeft op Blisveld knip- en beautybehandelingen.

Karen en Roel plus hun drie kinderen

Karen Korff de Gidts (42) houdt zich bezig met sjamanisme, een manier om contact te maken met de onzichtbare of spirituele wereld. Ze is specialist in schoonheid met een holistische visie. Ze geeft op Blisveld diepgaande lichaamsbehandelingen, onder meer door de haar zelf ontwikkelde reis van de zintuigen en 'skin-retreats'. Daarnaast neemt ze mensen één op één mee het bos in voor transformatieve wandelingen en coaching. Karen heeft de sjamanistische natuurgeeneeskunde omarmd, waarbij het minder gaat om specialismes en meer om holisme (de hele mens).

Roel Verplak (45) is timmerman. Op Blisveld werkt hij mee aan de renovatie en verfraaiing van de plek. Met zijn eigen bedrijf HandyRoel neemt hij klussen aan en werkt hij onder andere voor lokale aannemers. Roel is bovendien barista en expert op het gebied van espresso-apparatuur; op Blisveld wil hij een espressobar beginnen.

Karin, Roel en hun drie kinderen Noek, Pink en Moiro streken in december 2020 vanuit Ibiza neer op Blisveld.

Tot slot is er hun hond Willem, een kruising tussen een bordercollie en een dolfijn, wordt er over hem gezegd.

Elke dinsdag en vrijdag zijn er op Blisveld 8 à 10 vrijwilligers werkzaam. Ze zijn graag op deze mooie plek actief, eten gezamenlijk een warme lunch en zo helpen ze tuin, erf en gebouwen te verfraaien en te verbeteren.

Gelukzaligheid

Met de wisseling van de wacht in 2017 veranderde ook de naam van de plek. De Grote Kamp werd Blisveld. Was het uit respect voor de plek niet aardiger geweest de al bijna 100 jaar oude naam aan te houden? Nee, klinkt het, om twee redenen niet: 'Het was niet handig geweest de oude naam De Grote Kamp te houden', legt Jillis uit. 'De oude naam is nog steeds verbonden aan het bedrijf van de vorige eigenaar Wim Vredevoogd, die hier bijna veertig jaar woonde.' Vredevoogd had aan de Tellingstraat zijn landbouwbedrijf, specialiseerde zich in de biologische-dynamische legpluimveehouderij en later ook de verpakking van en handel in biologische eieren. De naam 'De Grote Kamp B.V.' heeft hij meegenomen naar Volkel in Noord-Brabant, waar het bedrijf nu is gevestigd.

'De keuze voor de naam Blisveld is een knipoog naar het Engelse woord *bliss* wat geluk of gelukzaligheid betekent', legt Lizelot uit. 'Een plek waar het geluk groeit. Een plek voor onvoorwaardelijk geluk. Voor spirituele belichaming en bezieling kun je op Blisveld terecht. Die *bliss* en onvoorwaardelijkheid zegt veel over wat we hier verwezenlijken.'

Staarink

WARENHUIS

Véél winkels onder één dak

Markt 7 • Doesburg • www.staarinkwarenhuis.nl

De Gouden Karper

Hotel

Café

Restaurant

lunchen - dineren - vergaderen - logeren - arrangementen

Dorpsstraat 9 - 6999 AA HUMMELO - Tél.: (0314) 38 12 14
welkom@degoudenkarperhummelo.nl

www.degoudenkarperhummelo.nl

M. LEISINK

BOUWONDERNEMING

TIMMERWERKEN - VERBOUW - ONDERHOUD

Strengsche Veld 25

6996 DK Drempt

T 06 - 12 99 60 05

E maurice@leisinkbouw.nl

I www.leisinkbouw.nl

Castlemilk Moorit schaap

12 hectare landbouw

Achter de gebouwen en aan de overkant van de Tellingstraat heeft Blisveld 12 hectare landbouwgrond. Daarop wordt, zoals gezegd, biologisch-dynamische landbouw bedreven en vindt de teelt plaats van onder meer bloemen (boeketten gaan naar Odín), oude graanrassen (tarwe, rogge, gerst), grasklaver voor een collega, frambozen en aardbeien. 'En voor het complete plaatje hebben we 17 schapen', zegt Jillis. 'Castlemilk Moorit, een gehoord ras. De keuze voor dit ras komt door de nauwe verwantschap van dit ras met de moeflon, het wilde schaap, een sterk en gezond dier.'

Tarwe van Blisveld wordt gemalen in Vragender en verkocht aan streekbakker Jorrit in Nijmegen. Hij bakt er Blisveldbollen van. En gerst met een aar in de vorm van een pauwenstaart moet, zo is het plan, zijn weg vinden naar bijvoorbeeld de ambachtelijke bierbrouwerij de Pauw in Ommen. 'We zijn nog erg bezig met hier de boel op orde te krijgen', vertelt Jillis. 'Met name de gebouwen hebben aandacht nodig, daaraan is jarenlang niets of weinig gedaan. Op

Graanoogst op Blisveld

Tarwebloem, biologisch dynamisch geteeld

Vrijwilligers Ingrid en Peter op Blisveld

termijn zouden we er graag ook meer grond bij pachten.'

Maar ook andere activiteiten staan op de rol. 'Een stel uit het gebied Arnhem-Nijmegen wil hier naar Blisveld komen om er onder andere aardperen en andere groenten te telen. Zij telen, wij leveren grond, vrijwilligers en mechanisatie en daarvoor gaat dan tussen de 10 en 20 procent van de bruto-opbrengst naar Blisveld. Meer concreet is de teelt van shiitakes (eetbare paddenstoelen, red.) op Blisveld die iemand hier komt doen. Die heeft er al een plekje voor ingericht. Het idee is dat alles onder de naam Blisveld in de markt wordt gezet.'

Ook de zaagmachine, in eerste instantie aangeschaft voor het verzagen van boomstammen tot balken en planken voor de renovatie van de plek, zou onderdeel kunnen worden van het bedrijf. 'De klanten dienen zich al aan', zegt Jillis. Lizelot vult hem aan: 'Blisveld wil een plek zijn in harmonie met de omgeving, hout past daarin beter dan steen. Niet

Vrijwilligster Nannette plukt bessen

strak en clean, wel helder en transparant. Daar werken we naar toe.'

Mensen inspireren en bekrachtigen

De eerste jaren is en wordt volop gewerkt om de Coöperatie Blisveld met verschillende participanten, maar ook de plek Blisveld, vorm te geven. Nu, zo'n vier jaar nadat de initiatiefnemers aan de Tellingstraat neerstreken, vindt Jillis het ook wel tijd om meer naar buiten te treden. 'We hebben de eerste periode gebruikt om er een mooie plek van te maken, we hebben geïnvesteerd in de schoonheid van de plek. Vanaf volgend jaar willen we ook open zijn voor publiek.' 'Wat we met Blisveld en alles wat daarbij hoort willen bereiken', zegt Lizelot aan het eind van het gesprek 'is mensen robuuster maken, minder een speelbal van omstandigheden en de wereld. Dat is misschien soms een stap terug, maar met de bedoeling om er verder mee te komen. Daar willen we mensen graag in meenemen.'

Bloementuin Blisveld

Kleding en merchandise bedrukken of borduren? Dat regel je via CFWEAR.nl

Roy Willemse was vroeger heel sportief. Hij speelde voetbal, liep survivalruns en was lid van het Nederlands bandyteam (hockey op ijs, red.). Bijna dagelijks zag hij allerlei mooie tenues en bedrukte sportkleding en dacht: 'Dat lijkt me ook leuk om zelf te maken.' Zo ontstond zeven jaar geleden als hobby CFWEAR.nl.

Alles is mogelijk

Zijn uitgebreide netwerk in de sportwereld zorgde al snel voor veel werk. En ook al verhuisde hij vier jaar geleden van Ewijk naar Achter-Drempt, het werk bleef binnenstromen. Hij ontvangt aanvragen van sportverenigingen, sport scholen, het leger en de politie om kleding, petjes, tassen, keycords en paraplu's te bedrukken. 'Of men nu voor één shirt bij me komt of voor een grote bestelling met merchandise, alles is mogelijk. Het is handig als je precies weet hoe het eruit moet komen te zien. Maar ook als je alleen maar een schetsje maakt van de opdruk die je wil, regel ik het ontwerp verder wel. Dat ontwerpen

bied ik gratis aan want ik vind het vooral ook gewoon leuk om een vereniging of een groep mensen te helpen met mooie kleding', bekend de 41-jarige Dremptenaar.

Verskillende technieken

Inmiddels bestaat CFWEAR.nl zeven jaar. Sporten op hoog niveau is door een knieblesure voor Roy verleden tijd maar de binding met de sportwereld blijft op deze manier bestaan. Daarbij doet hij alles zelf. Van het ontwerpen en secuur uitsnijden van het ontwerp tot aan het bedrukken en bezorgen van de bestelling. Via verschillende technieken zoals zeefdruk, transferdruk en borduren is er van alles mogelijk om het mooiste resultaat te bereiken. Ook lokaal heeft CFWEAR.nl de afgelopen jaren al diverse verenigingen aan mooie kleding geholpen zoals de teams van volleybalvereniging Focus, de barmedewerkers van de Hessenhal, de greenkeepers van De Keppelse Golfclub en jeugdteams van voetbalvereniging HC'03. Roy: 'Ik vind het leuk om te doen en het geeft

me gewoon een goed gevoel om verenigingen hiermee te helpen.'

CFWEAR.nl

T: 085 -047 07 43

E: info@cfwear.nl

I: www.cfwear.nl

Meer met minder

Wat is het toch altijd een kunst om je koffer goed in te pakken. En met goed bedoel ik vooral om niet te veel mee te slepen. Ik wil het moment voorkomen dat ik thuiskom van vakantie en de helft van de kleding die ik mee heb genomen niet heb gedragen. Daarom neem ik het besluit om zo min mogelijk mee te nemen. Na een paar minuten ligt er een stapel kleding voor me, een iets grotere stapel dan ik van tevoren in gedachten had. Mijn blik verplaatst zich naar de andere grote stapels in mijn kast. Wat heb ik eigenlijk veel kleding. Een dag later doneer ik twee grote zakken vol.

Het lijkt wel alsof ik met ieder kledingstuk dat ik wegdoe meteen een beetje meer ruimte krijg in mijn hoofd. Dit gevoel wordt bevestigd wanneer ik een onderzoek van de Universiteit Leuven tegenkom waarin staat dat het wetenschappelijk bewezen is dat het leegruimen van overvolle kasten en het schoonvegen van agenda's gelukkig maken. Ik moet lachen, reclames verkopen het idee dat je gelukkig wordt wanneer je een bepaald product aanschaft, dit geluk is alleen vaak van korte duur. Is het dan niet slimmer om te kiezen voor het opruimen en het wegdoen van spullen. Dat scheelt ruimte, geld en tijd en het levert je ook nog eens een tevreden gevoel op. Een win-winsituatie dus.

Het nieuwe studiejaar breekt aan en dat betekent dat ik een aantal studieboeken van vorig jaar weer kan verkopen aan andere studenten. Pakketjes vliegen de deur uit en mijn eigen boekenkast gaat ook door een selectie. Alleen mijn favoriete klassiekers blijven uiteindelijk over. Wanneer je Nederlands studeert, is het aan te raden om een abonnement te nemen op de bieb. Dan zijn al die boeken die stof lopen te vangen ook niet meer nodig. Daarnaast voelt het goed om een ander een plezier te kunnen doen en is het een stuk duurzamer. Etiketjes worden geprint en enveloppen worden verstuurd. Het mannetje van het postkantoor herkent me inmiddels van mijlenver.

Een week later wordt ons opblaaszwembad opgehaald en begin ik met het uitzoeken van mijn oude speelgoed. Af en toe zie ik mijn ouders met een schuin oog meekijken, maar ik merk dat ze het hele proces wel kunnen waarderen. Ik kom tot het besef dat al deze spullen mij niet identificeren. Aan sommige spullen heb ik mooie herinneringen maar ik ben dezelfde persoon zonder deze voorwerpen. Daarnaast ben ik van mening dat een huis het best kan dienen als een leefruimte en niet als een opslagruimte. Van mijn moeder, een yogadocent in hart en nieren, leerde ik al vroeg: *'De ruimte waarin iemand leeft, is vaak een weerspiegeling van de geest.'* En dat kan ik beamen.

Mijn conclusie van dit grote opruimproject is dat meer echt niet altijd beter is, integendeel. Denk maar aan de bekende quote van architect Ludwig Mies van der Rohe: *'Less is more'*.

Ik kijk tevreden rond, opgeruimd staat netjes. Het nieuwe schooljaar kan beginnen met meer ruimte in mijn kamer en meer rust in mijn hoofd.

Foto: Vyasa Wolvetang

Guinevere

Guinevere Wolvetang is 21 jaar en woont thuis bij haar ouders en drie katten in Achter-Drempt. Zij studeert Nederlands in Nijmegen en schrijft graag over 'hersenspinsels en andere dingen' zoals ze het zelf noemt.

Els Lemkes

Plooien en stikken, kleuren en scheuren

Bijzonder grafiek in linnen van Els Lemkes

Onlangs hebben we een bezoek gebracht aan Els Lemkes (76) in Laag-Keppel. Het was alweer een aantal jaren geleden dat we op een expositie in de Doesburgse raadskelder voor het eerst kennis maakten met het zeer bijzondere werk van Els: grafiek in linnen. 'Natuurlijk met een verleden.' De antieke rollen linnen uit diverse Achterhoekse kabinetten vormen de basis van deze vorm van kunst, die alom in ons land bewondering oogst.

Els Lemkes werd in 1945 in Alphen aan den Rijn geboren en groeide daar ook op. Na de middelbare school volgde zij de lerarenopleiding tekenen en textiel (1964) en oude handwerktechnieken (1965). In de jaren zeventig leerde zij haar man Bram Brethouwer uit Aalten kennen. Na een aantal jaren begon ze een studie aan de Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming (de huidige Gerrit Rietveld Academie) en sloot die in 1981 succesvol af. Er volgde een werkzame periode van ruim dertig jaar in beeldende kunst aan lager en middelbaar onderwijs en hbo. Zij woonde in die periode onder andere in Veenendaal, Ede en Apeldoorn en was redactielid bij het bekende tijdschrift

Ariadne. In 1985 vertrok zij naar de Achterhoek, de geboortestreek van Bram, en gingen zij wonen in Laag-Keppel. Het was met name in die tijd dat ze het traditionele historische linnen, veelal nog ongebruikt op rollen, nog beter leerde kennen en vooral waarderen. Haar creatieve geest zag direct een mogelijkheid om daar iets bijzonders mee te doen. Geheel in de geest van het oude materiaal en de natuurlijke uitstraling van vlas naar linnen.

Linnen

Linnen is een natuurproduct uit vlas, alle delen van de plant worden gebruikt. Van de zaden maakt men olie voor kleuren, verven,

cosmetica en vloerbedekkingen. Vlas is medisch van nut omdat de zaden vermalen kunnen worden tot een fijne bloem voor kompressen en omdat van de vezels draad voor het hechten van wonden kan worden gemaakt. Maar primair is vlas natuurlijk bekend als de grondstof voor een prachtig fijn weefsel: linnen.

Volgens een zeer oude traditie werd vlas op de 100e dag van het jaar gezaaid en na 100 dagen in juli geoogst. In juni komen er kleine lichtblauwe bloempjes aan de stengels. In de vroege ochtend gaan ze open en na een paar uur vallen ze al weer af. De planten werden vroeger bij het oogsten met de hand uit de grond getrokken. Het vlas werd daarna in bossen bij elkaar gebonden en op het veld gezet om te drogen. Daarna werd het naar de boerderij gebracht. Als de planten droog zijn, worden de zaden verwijderd (repelen). Op de boerderij werd met dorsvlegels het vlaszaad uit de zaadbolletjes geslagen. De bossen vlas werden in een ven of beek in het water gelegd om te roten. Rotten betekent eigenlijk rotten.

Vlasteelt in de Achterhoek

Na drie weken was het vlas ver genoeg gerot en waren de stengels los komen te zitten. Het natte vlas moet dan eerst weer drogen op een grasveld en af en toe omgedraaid. Boven een smeulend vuur werd het vlas dan verwarmd. Meisjes uit de buurt kwamen vroeger helpen bij het braken van vlas: het breken van de stengels. De buigzame vezels in de stengel breken niet. Na het braken is pas te zien hoe groot de oogst is. Tussen de vlasvezels bleven soms kleine stukjes hout zitten. Ze werden er op de zwingel met een houten zwaard uitgeslagen. Op de hekel werd het vlas dan gekamd. De lange vezels die overblijven, werden in kleine popjes bij elkaar gebonden. Van de lange vezels werd een dunne draad gesponnen. Grover garen werd gemaakt van de korte vezels die in de hekel achterbleven. De gesponnen garens hebben in het begin een bruine kleur. In een bak met water lost de kleurstof langzaam op en werd het garen dan lichter van kleur.

De wever maakte dan op zijn weefgetouw van de gesponnen garens het linnen voor de beddenlakens en de hemden. Om het linnen nog witter te maken, moest het een paar weken in de zon bleken. Tot slot

werd het nieuwe linnen opgevouwen (dookrollen) en kreeg het een plek in het kabinet.

Handgeweven antiek linnen

Het handgeweven oude linnen is de basis van het werk van Els Lemkes. De eerste rollen linnen komen van haar schoonmoeder die boerin was in de Achterhoek. Dergelijke rollen vormden een kostbaar bezit en daar is Els zich zeer van bewust. Met zo'n kostbaar erfgoed ga je niet zomaar op een namiddag aan de slag. Dat vergt een plan! De bekende beeldend kunstenaar Jan Schoonhoven, wiens sobere minimalistische reliëfs tot de mooiste behoren in onze musea, deed in de begin jaren zestig van de vorige eeuw een belangwekkende uitspraak: 'Materiaal moet boven zichzelf uitkomen en de drager worden van de geest van de maker.'

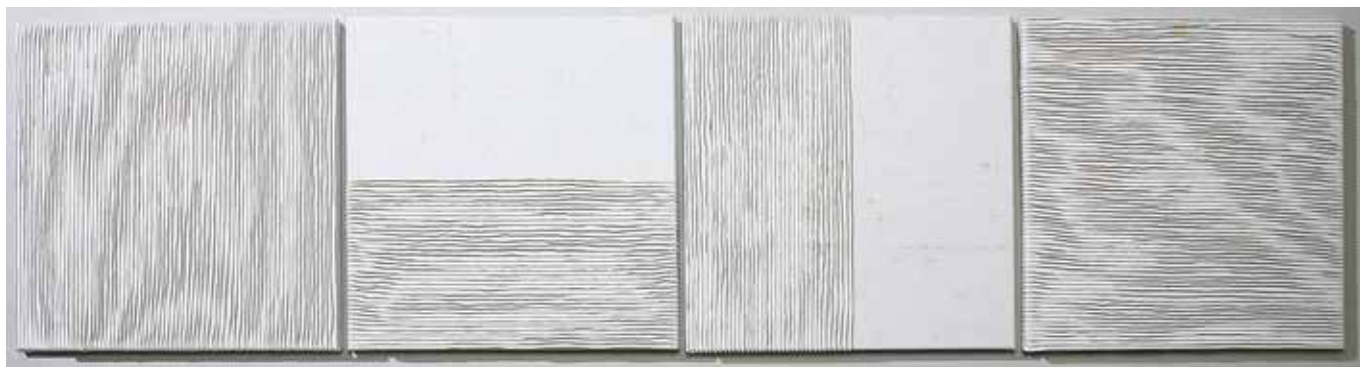
Dit is precies wat we terug kunnen zien als we de panelen van Els Lemkes beschouwen. In de loop van de jaren dat zij bezig is met het linnen, heeft haar geest een visie ontwikkeld op de aard van het materiaal en wat zij daarmee tot uitdrukking wil brengen. Want dat

Vlas en vezelvas

Rollen linnen, dookrollen in het kabinet

is waar het om gaat en dat is tegelijkertijd voor iedere kunstenaar de grootste uitdaging. Het linnen wordt in zijn hoedanigheid niet aangetaast, het blijft zichtbaar de antieke stof die het is. Wel ondergaat het bewerkingen die voortkomen uit het verlangen het materiaal te laten ontsijgen boven zichzelf.

Het wordt geplooid, gestikt, open gewerkt, gekleurd en gerafeld. Ieder paneel ondergaat een of meerdere van deze bewerkingen. Soms heeft het (gebruikte) linnen een verrassing in petto: een vlek, een borduursel of een beschadiging. Dat wordt dan enthousiast ontvangen en opgenomen in het paneel.

Juist dit en de zorgvuldige keuzes die gemaakt worden aangaande de bewerkingen, tonen de sterke band die Els heeft met het materiaal. Je kunt stellen dat het linnen haar past als een goed zittende jas. Dat stelt haar in staat om met enkele, maar o zo goed gekozen ingrepen, een linnen paneel te transformeren tot een verstillend tableau dat uitnodigt tot een ingetogen beschouwing. Eenvoud en rust in de geest van de natuur.

Vroeger was linnen een schat voor het huishouden van de boerin en wachte geduldig in de kast op zijn bestemming. Het linnen van de schoonmoeder van Els heeft zijn bestemming gevonden, heel anders dan ooit te verwachten was. Het is de drager geworden van een door-dachte en creatieve geest. Els was blij dat de boerin, haar schoonmoeder, nog steeds 'de lakens uitdeelde', ze kon hier jaren mee voort.

De bewerking van traditioneel linnen

Het linnen wordt door Els op een zeer arbeidsintensieve manier met respect 'bewerkt', de stof blijft de stof. Els: 'Aan het effen linnen voeg ik een ritme toe door er plooiën in te stikken. Hierna span ik het linnen op, zodat de plooi loodrecht op het weefsel staat. Naast het ritme van de plooi is er ook een ritmische licht-schaduwwerking te zien. Die hangt af van waar het werk hangt of staat en of het werk extra wordt aangelicht.' Vaardige vingers en enkele spelden bepalen de structuur van het ontwerp en het geheel wordt daarna zeer precies en fijntjes gestikt. Uiteraard wel met de naaimachine. Het degelijke, enigszins

stugge, linnen is met de hand erg moeilijk te bewerken.

Al het gebruikte linnen lag jarenlang in het kabinet. De tijd kreeg er zichtbaar vat op. Bij de vouwen en aan de buitenkant van de rol en van de stapels lakens, slopen en hemden ontstonden donkere vlakken en strepen. Inwonende muizen hadden er plezier in om aan een hoekje of vouwtje te knagen. Een en ander vindt men uiteraard ook weer terug in het eindresultaat.

Voor de geborduurde monogrammen met de initialen van de eigenaar werd meestal rood garen gebruikt. Onder op de stapel grote linnen hemden met mouwen en een split met boordje, lag er soms één met een zwart monogram; dit was het doodshemd voor de boer. Ook deze 'relicten' worden onderdeel van haar werk.

Een iets andere uitstraling tonen de werken onder de noemer kleuren en scheuren. 'Als eerste bewerking kleur ik het linnen weefsel met acrylverf die erop blijft liggen. Hierna stik ik aan de achterzijde (zonder kleur) plooiën, zodat de kleur in de plooi verstopt zit. Pas na opspannen van het werk scheur ik de plooiën door en verschijnt tussen de rafels de kleur.'

Genieten van de rust

Velen genieten inmiddels van een of meer objecten van Els Lemkes. Particulieren, bedrijven en instellingen. Ongetwijfeld heeft iedereen een eigen beleving bij de kunstwerken, maar onmiskenbaar is de uitstraling van rust en natuurlijke eenvoud een belangrijk aspect. Zeer bijzonder is bijvoorbeeld de keus van het Nederlands Traumacentrum voor een aantal werken van Els. Ze blijken een bijzondere uitwerking te hebben op de gemoedstoestand van de cliënten.

In de komende maanden (uiteraard afhankelijk van de ontwikkelingen rond corona) is het werk van Els onder meer te zien op de Sous-Terre Art Fair in de Tuinen van Appeltern (4-12 september 2021), tijdens de Herfstsalon van 't WEB in De Kruisberg te Doetinchem (t/m 30 oktober 2021), in 't Regthuys in Nieuwkoop (maart 2022), Hunkunst in Ulft (vanaf 20 mei 2022), Kunstschouw in De drie Wilgen in Ellemeet (11-19 juni 2022).

Bron: O.a. Inleiding door Maria Driessen tijdens de opening van de expositie in de Raadskelder te Doesburg op 31 mei 2015.

Nederlands Traumacentrum

Tuin winterklaar maken? Liever niet!

In de herfst maken veel mensen hun tuin winterklaar. Het moet er netjes en opgeruimd uitzien. Is dat wel zo verstandig voor de dieren die er leven? Neen, die houden er juist van in rommelhoekjes weg te kruipen en van uitgebloeide bloemen met zaden. De bodem kan dit extra eigen voedsel goed gebruiken. Door zo min mogelijk te doen, help je planten en dieren juist de winter door.

Enkele suggesties hoe het anders kan

Vanaf de nazomer tot ver in de winter kleuren bessen onze tuinen en bossen. Laat nog wat bessen (druiven) hangen en fruit liggen. De vogels zijn er gek op en kunnen die energiebron goed gebruiken. Zo worden vlierbessen bijvoorbeeld massaal bezocht door spreeuwen, zwartkoppen en kramsvogels. Andere besdragende soorten zijn: dwergmispel, Gelderse roos, hulst, lijsterbes, meidoorn, sleedoorn en vuurdoorn. Sommige bessen (duindoorn) hebben eerst een nachtje vorst nodig om goed – minder zuur – van smaak te zijn voor merels en mezen. De klimop (hederasoort) is een ondergewaardeerde plant. In het najaar zijn er nog wel insecten maar niet zo veel bloemen. Veel bijen,

hommels en (nacht)vlinders komen juist op de klimopbloemen af, waar veel nectar valt te halen. Ga 's avonds eens naar buiten met de zaklamp en schijn op de klimop. Grote kans dat je er nachtvlinders ziet zoals de

Sleedoorn met de karakteristieke bessen

agaatvlinder, de zwartstipvlinder, de bruine herfstuil of de grote worteluil. Klimop wurgt geen bomen, is niet schadelijk en vormt een uitstekende nestelplaats voor vogels en schuilplaats voor insecten. Natuur-

Agaatvlinder

lijk wel enigszins in toom houden maar voor bloei moet de klimop niet te kort worden gesnoeid.

Laat uitgebloeide bloemen zo veel mogelijk staan. De zaden zijn voor veel vogels een voedzame snack en insecten gebruiken de stengels als overwinteringsplek. Kijk je goed dan tref je veel eitjes, larven en cocons aan. Het is dan ook beter om pas in het voorjaar de uitgebloeide planten weg te halen.

Na de zomer laten veel bomen en struiken hun blad vallen. Menig tuinbezitter is dan druk in de weer om al dat blad weg te blazen of te harken. De gemeente plaatst zelfs speciale bladkorven om al die 'rommel' zo snel mogelijk af te voeren. Doodzonde, om al dat organisch materiaal zomaar in de groenbak of bladkorf te deponeren, juist daarin zitten de voedingsstoffen die je weer terug wilt in de bodem van je eigen tuin. Laat ze gewoon liggen, hark ze tussen de vaste planten of struiken, en maai de bladeren op het gazon mee met de laatste beurt. Schimmels, bacteriën en bodemdierpjes breken de bladeren af en de regenwormen zorgen voor opname in de grond. Zo hebben de planten voedsel voor het volgende seizoen.

Valt er veel te snoeien, dan biedt dat kansen voor een grote hoop of zelfs takkenril. Takken en bladeren op een hoop bieden een mooie schuilplek voor insecten en zoogdieren. De vertering gaat in de koude periode gewoon door en daarbij komt er warmte vrij, ideaal om te overwinteren.

Snoeihout kan je ook prima versnipperen en als mulch gebruiken of gewoon in de container gooien. Een alternatief is om er een takkenril van te maken: een afscheiding opgebouwd uit dood snoeihout, opgestapeld of gevlochten tussen palen.

Takkenwal op de bijtuin

Een takkenril of takkenwal is eenvoudig te maken. Je gebruikt een aantal houten palen van 1 of 1,5 meter hoog. De palen komen, op rij, op ongeveer een halve meter in de grond te staan, met een onderlinge afstand van 1 tot 1,5 meter. Daartegenover zet je eenzelfde rij. De breedte (0,5 tot 1 meter) is afhankelijk van de mogelijkheden die er zijn. De ruimte tussen de palen is de plek waar het snoeihout wordt verzameld. Dik hout onder, zijtakken afknippen en luchtig opstapelen. Zo veel mogelijk egaal neerleggen zodat de ril gelijkmatig wordt opgebouwd. De takken verteren en daardoor kan je de wal blijven aanvullen met nieuw snoeihout.

Natuurlijk zijn er deze maanden werkzaamheden in de tuin die nog even vóór de winter moeten gebeuren. Zoals planten scheuren en verplaatsen, onderhoud van de vijver, nestkastjes schoonmaken, maar wil je van je tuin een mini-natuurgebiedje maken, doe dan zo weinig mogelijk!

Zaden en vruchten verzamelen

Bomen, struiken en planten zorgen voor hun voortbestaan door het maken van zaden en vruchten. Het najaar is bij uitstek de tijd om ze te verzamelen. De zaden kan je nú gebruiken of opkweken en planten in het voorjaar.

In onze bossen kan je straks lopen over een tapijt van beukenootjes, eikels onder de eikenbomen rapen of tamme kastanjes zoeken om te poffen of er leuke figuurtjes van te maken. Bij gebrek aan insecten zijn noten uitstekende voedselbronnen voor boomklever, bosmuis of eekhoorn. Gaaien en eekhoorns leggen een wintervoorraad aan en verstopten beukenootjes en hazelnoten in de grond. Niet alle verstopte plekken worden dan onthouden en zo kan in het voorjaar op een onverwachte plek een jong boompje opkomen.

In de afgelopen warme jaren was de oogst aan noten overvloedig. Of dat nu ook weer het geval is, moet nog blijken, maar noten zullen er vallen. Misschien beschikt u over een tuin met een mooie grote walnoten- of hazelnotenboom, daar kunt dan heerlijk zelf van genieten. Regelmatig zie je in onze omgeving stalletjes langs de weg waarin – naast de zelfgemaakte jam of honing – ook zakken met noten te koop of te geef worden aangeboden.

Dieren in nood kunnen extra hulp gebruiken. Mocht je grote hoeveelheden noten 'over' hebben, dan zijn die meer dan welkom bij Stichting Opvang Noach in Halle, zie kader.

Te koop: zelfgemaakte jam

Paddenstoelen

Vanaf september laten de loofbomen hun bladeren vallen en maken ze zich zo klaar om de koude winterperiode door te komen. Daaraan voorafgaand kunnen we volop genieten van de prachtige herfstkleuren, zeker als het lage zonlicht erdoorheen schijnt. Maar bovenal is de herfst de tijd van de paddenstoelen. Wonderbaarlijke schimmels die een belangrijke schakel vormen in de kringloop van organische en anorganische stoffen.

Veel schimmels leven van dood hout en worden opruimers (saprofyten)

Hendriks

Administratie
&
Belastingadviseurs

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 479100

Hendriks

Verzekeringen
&
Hypotheeken

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 484025

DÉ INTERIEURSPECIALIST

Wij zijn dé specialist op gebied van:

VERF | BEHANG | GORDIJNEN
TAPIJT | RAAMDECORATIE
VINYL | LAMINAAT | PVC VLOEREN
BUITENZONWERING
HOUTEN VLOEREN

WIJ GEVEN GRATIS THUISADVIES!

COLORS
@HOME

GOSSELINK

Landlustweg 30 | 7221 BS Steenderen
Telefoon (0575) 45 12 88 | Fax (0575) 45 27 02
E-mail gosselink@colorsathome.nl

 [®] SINDS 1958
meeri!
ACCOUNTANTS + ADVISEURS

HRM + salarisadministratie
Administratieve dienstverlening
Bedrijfsfinanciering
Belastingaangifte
Belastingadvies
Accountancy

Meander 701, 6825 ME Arnhem
(026) 369 83 00 info@ditismeer.nl

www.ditismeer.nl

Elfenbankjes

genoemd. In deze periode van het jaar zien we op dode bomen vaak paddenstoelen of zwammen groeien. De draden zaten er al het hele jaar, maar we zien de schimmels nu pas door hun vruchtlichamen. In de vorm van bijvoorbeeld elfenbankjes, zwavelkopjes en koraalzwammetjes.

Schimmels leven niet alleen op dood hout, maar ook op levend organisme. Zo hebben veel bomen schimmels rond hun wortels. Die helpen de boom bij het opnemen van water en voedingsstoffen in ruil voor suikers. Deze grote groep paddenstoelen (o.a. de russula's en melkzwammen) wordt vanwege die samenwerking ook wel symbionten genoemd.

Bij berken en eiken vind je vaak cantharellen of de alom bekende vliegenzwam. Een lariksboleet staat altijd in de buurt van een lariks. Een mooi voorbeeld van samenwerking in de natuur!

Soms leven de schimmels ten koste van het levende organisme. De zogenaamde parasieten die verzwakte bomen aanvallen.

Paddenstoelen zijn dus de vruchtlichamen van schimmels waarin sporen worden gevormd. We spreken meestal van paddenstoelen als er een hoed en een steel te onderscheiden zijn. Anders noemen we het zwammen. In de hoed of zwam zitten de sporen die voor de voortplanting moeten zorgen.

Het is beslist de moeite waard om op je wandeling door het bos een klein zakspiegeltje mee te nemen. Kijk daarmee dan eens ónder de hoed van een paddenstoel. Je treft óf buisjes aan óf plaatjes (lamellen) waarin de sporen zitten. Zou je zo'n hoed meenemen en op wit papier leggen, dan kan je na verloop van tijd de gevallen sporen goed zien. Maar laat de paddenstoelen vooral staan. Niet alleen omdat ze van nut zijn maar ook omdat diverse soorten giftig tot zeer giftig zijn.

Plaatjes of lamellen met sporen

Een bijzonder fenomeen is de heksenkring: een cirkel van paddenstoelen. Zo'n kring ontstaat doordat de schimmeldraden in alle richtingen groeien als een spore in de bodem ontkiemt. De meeste voedingsstoffen zitten in de uiteinden van de zwamvlok waarop de vruchtlichamen (paddenstoelen) gevormd worden. Een bijzonder fraai gezicht, zeker als het dan ook nog een kring is van een klassieke paddenstoel als de vliegenzwam.

Het Hekenbroek, Landgoed de Reuze en het bosgebied langs de Hessenweg stellen u niet teleur bij het zoeken naar paddenstoelen. U zult versteld staan van de variëteit en let daarbij ook goed op de kleintjes zoals geweizwammetjes, heksensnot, kleverig koraalzwammetje.

Porseleinzwammen langs de Hessenweg

Nog enkele tips:

- *Natuurwerkdag 2021 op 5 en 6 november*

Heb je zin om op een van die dagen groen vrijwilligerswerk te doen? Meld je dan aan via de website www.natuurwerkdag.nl. Vanaf september komen de klussen erop te staan en is inschrijven mogelijk.

- *Nacht van de nacht 2021 op 30 oktober*

Het doel van de Nacht van de Nacht campagne is om Nederland weer donkerder en duurzamer te krijgen. Op 30 oktober zijn er diverse activiteiten om duisternis en donker te beleven.

Zie www.nachtvandenacht.nl.

- *Paddenstoelenexcursies en herfstwandelingen*

Door IVN De Oude IJsselstreek worden er in het najaar diverse excursies en jeugdactiviteiten georganiseerd met het accent op de herfstbeleving en op paddenstoelen. Bijvoorbeeld op 10 oktober op Landgoed Hagen in Doetinchem.

Zie ook www.ivn.nl/afdeling/de-oude-ijsselstreek.

Stichting Opvang Noach in Halle

'Wij bieden hulp aan in het wild levende inheemse dieren met als doel de dieren na kortere of langere periode van verzorging en/of revalidatie weer vrij te laten in de natuur. Ook verlenen wij hulp aan en werken we samen met andere dierenorganisaties om zo veel mogelijk dierenleed te voorkomen. Dit alles gebeurt op vrijwillige basis. Voorlichting vinden wij erg belangrijk. Om deze reden organiseren we informatieavonden voor dierenambulancemedewerkers, maar ook lezingen geschikt voor jong en oud zijn mogelijk.'

Toon & Petra Lesterade, www.opvangnoach.nl.

**AUTOBEDRIJF
OVERBEEK**

Verkoop nieuwe en gebruikte auto's
Reparatie
Onderhoud en schadeherstel
APK keuringsstation
Airco service
Total tankstation

Dorpsstraat 4 - 6999 AC - Hummelo - tel. 0314-381674
info@autobedrijfoverbeek.nl www.autobedrijfoverbeek.nl

Voor perfect verzorgd haar!

di-do-vr: 8.30 - 12.00 en 13.30 - 17.30 uur
za: 8.00 - 12.00 en 13.00 - 15.00 uur

Wij werken volgens afspraak: bel: 0575 - 45 22 20

Zutphen-Emmerikseweg 6 - 7227 DL Toldijk
www.kapsalonreintjes.nl

**Gasthuisstraat 20
6981 CS Doesburg
Tel: 0313-472878**

Openingstijden:

maandag gesloten
dinsdag van 9.00 tot 18.00
woensdag van 9.00 tot 18.00
donderdag van 9.00 tot 18.00
vrijdag van 9.00 tot 18.00
zaterdag van 9.00 tot 17.00

Wilt u ook een keer beleven hoe een e-bike met middenmotor fiets?
Komt u gerust langs om de verschillen zelf te ervaren.
Sonneveld Rijwielen voor kwaliteit en service.

QWIC
DUTCH DESIGN E-BIKES

fietshuis
Jansen
'weet wat fietsen is'

Dealer van:

Gazelle - Loekie - Focus - Qwic E-bike's

Stationsstraat 20
7021 CK Zelhem
T. 03 14 - 62 13 79
info@fietshuis-jansen.nl
www.fietshuis-jansen.nl

Apparaat stuk?

Wij helpen u graag!

Als er onverhoopt iets mis gaat met uw wasmachine, droger of vaatwasser, dan kunt u rekenen op onze eigen technische dienst. Onze monteur komt bij u thuis om uw reparatie vakkundig uit te voeren. Mocht uw apparaat niet ter plekke gerepareerd kunnen worden, dan regelen wij graag een leenapparaat voor u.

Expert Eliesen

Baak, Zutphen Emmerikseweg 46, (0575) 551000
Hengelo (Gld), Kerkstraat 2, (0575) 464261
Zutphen, Nieuwstad 45, (0575) 543202

expert

Koudwatervrees

In verband met een blessure hing ik mijn hartloopschoenen aan de wilgen en ging ik op zwemles bij het Hessenbad. Als kind had ik A en B gehaald, voor mijn C-diploma faalde ik op de bordjes die opgedoken moesten worden en de borstcrawl. Nadien heb ik mezelf voorgehouden dat ik dat dus gewoon niet kan. Na twee slagen was de ademnood al ondoenlijk, zat mijn neus vol water en was ik totaal gedesoriënteerd door de slierten haar in mijn gezicht en het chloorwater in mijn ogen. Ik leerde zwemen in het westen, ze hadden daar een bad in de kelder. Ouders konden niet kijken. Ik voel nog die ellendige haak in mijn nek bij het oefenen van de rugslag met de badmeester hoog boven mij uit torent, staand op de kant. Ik heb eens een hele les bibberend op de wc vastgezeten toen ik mijn zwempak niet meer omhoog kreeg, deze rolde steeds op langs mijn natte huid. Niemand die me miste, ook zo gek. Ik moet vier of vijf jaar zijn geweest. De diagnose is duidelijk: ik heb een zwemtrauma en dit moest doorbroken worden. Goed nieuws: dat is me gelukt.

Foto: Wim van Hof

Tijden veranderen en zo trof ik in Keppel de allerliefste en geduldigste zwemjuf. Waar ik de eerste les nog in bikini kwam aanzetten, had ik voor de volgende les een degelijk badpak aangeschaft, een zwembril, bijpassende badmuts én neusklem. Het staat me allemaal prachtig, vooral die neusklem. Niemand anders die zo'n klem heeft overigens, misschien niet stoer, maar deze klem maakt voor mij het verschil. Stap voor stap werd mij de slag aangeleerd en al snel ging ik van badje 1 naar badje 2 en zo door. Inmiddels heb ik de slag goed te pakken. Alleen het koude water went niet.

Je bent dus nooit te oud om te leren en ik leer nog regelmatig iets nieuws. Zo ook recent tijdens mijn dienst op de huisartsenpost. In de aanmelding stond 'drain verwijderen'. De patiënt in kwestie had een operatie ondergaan in de buik en om het wondvocht af te tappen, had de chirurg een drain achtergelaten. Als de drain niet meer produceerde, moest deze eruit omdat er anders infectie kan optreden. De operatie had in een zuidelijk ziekenhuis plaatsgevonden. Het was onnodig om daar helemaal heen te rijden, alleen voor het verwijderen van de drain. Dat kon een arts dichtbij ook prima doen. Sinds 2003 ben ik afgestudeerd huisarts. In mijn studietijd heb ik één keer eerder een drain zelf verwijderd, je kan je afvragen of je je dan bekwaam voelt. Nou is een drain niet meer dan een buisje dat via de huid naar binnen steekt, dus een kwestie van trekken aan het buisje... maar hoe zit die drain eigenlijk vast? Hoe lang zou deze zijn? Geen idee. Mijn assistente had niet meer ervaring dan ik, maar we hadden geluk. De patiënt in kwestie was zelf verpleegkundige geweest op een afdeling met veel drains en kon ons perfect elke stap vertellen. Het was nog een leuk mens ook en het werd een leuk en bovenal leerzaam consult. Ze waarschuwde ons dat het kon spatten. Nadat ik de hechting had verwijderd, telden we samen tot 3 en bij 3 trok ik rustig aan de drain terwijl de patiënt uitademde. We waren als arts en patiënt een goed team. Ik heb wat geleerd en voel me weer bekwaam. Geen koudwatervrees meer. Hoewel de koudwatervrees bij zwemmen blijft.

PS: Steun het Hessenbad en word lid!

uit de praktijk

Anouk Mast (50) is parttime huisarts in Doetinchem, met echtgenoot Jeroen en hun vier kinderen woont ze in Laag-Keppel.

ROMETRON

intelligent agricultural solutions

www.rometron.nl

IJSBOERDERIJ
DE STEENOVEN

'HET GRAS VAN VANDAAG, IS HET IJS VAN MORGEN'

- VERS BOERENIJS • KOFFIE & THEE •
- TERRAS & SPEELTUIN •

• BROEKSTRAAT 2, 6999DE, HUMMELO • WWW.IJSVANDESTEENOVEN.NL •

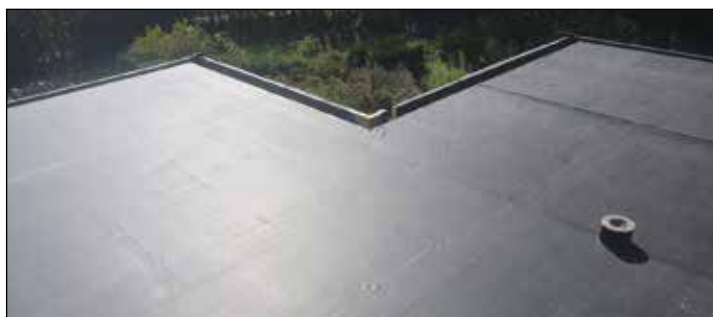

BOUWMARKT DE TOLBRUG

Emmerikseweg 17
7227 DG Toldijk
T: (0575) - 45 16 55
F: (0575) - 45 26 79
E: info@bouwmarktdetolbrug.com
www.bouwmarktdetolbrug.com

De bouwmarkt met vele specialiteiten.

- Persoonlijke bediening en goede service
- Wij denken met u mee en geven graag advies
- Ook uw adres voor propaangasvullingen
- Hout en Plaat op maat
- Vele artikelen per stuk/ per meter verkrijgbaar
- Ongelooflijk veel materialen tegen scherpe prijzen

Dimmendaal Installatietechniek

- verzorgt onder andere:
- gas
 - water
 - electra
 - centrale verwarming
 - zinken of koperen goten
 - dakbedekking
 - onderhoud/vervangen van uw cv ketel

Geniet van kalkvrij/energiebesparend water. Neem een kijkje op onze website voor onze waterontharders.

Zomerweg 36
6996 DR Drempt
0313 471192
06 83 33 61 57 (afspraken)

info@dimmendaalinstallatietechniek.nl

Grondwerk | Gazon Aanleg | Zaag- en snoeiwerk
| Snipperen | Machinaal knotten | Stobbenvremen |
Klepwerk | Machinaal hagen scheren

Bohyl

Boom-, groen- en
landschapsverzorging

Loenhorsterweg 7E - 6999 DT Hummelo
T: 06- 22 21 78 13 E: info@bohyl.nl I: www.bohyl.nl

Nieuw boek over kasteel Keppel en zijn bewoners

Onlangs is een zeer fraai uitgevoerd boek verschenen: Kasteel Keppel, een beknopte geschiedenis van het kasteel en zijn bewoners. De publicatie is samengesteld door mevrouw Pol Diepeveen-Jansen uit Laag-Keppel en werd uitgegeven door de Pallandt van Keppel Stichting.

Al duizend jaar wonen er heren en vrouwen van Keppel aan de Oude IJssel bij Hoog- en Laag-Keppel. Aanvankelijk werd op de locatie Hombeek een houten huis gebouwd, omgeven door wallen en greppels, later een stenen toren op de plek waar het huidige kasteel Keppel staat. Gedurende al die eeuwen, tot op de dag van vandaag, zijn het huis en de titel heer en vrouwe van Keppel via vererving aan een volgende generatie overgedragen. Het kasteel is dus nooit verkocht of op andere wijze in andere handen overgegaan.

De heerlijkheid Keppel, het kasteel en zijn bewoners worden in dit boek beschreven en verbonden met de gebeurtenissen binnen het graafschap en hertogdom Gelre en de republiek. De heren van Keppel speelden een actieve rol in de regionale en landelijke politiek, soms met fatale afloop, ofwel leidden een rustig leven, meedeinend op de veranderende maatschappelijke ontwikkelingen. De bouwfasen van het kasteel, die voor een deel nog steeds zichtbaar zijn, weerspiegelen de afwisseling van woelige en rustige perioden in het leven van zijn bewoners.

Het boek kost € 14,95 en is te koop bij Boekhandel Raadgeep & Berrevoets in Doetinchem, Boek & Buro te Doesburg en Streekmuseum De Roode Toeren in Doesburg.

Afscheid Maaïke Harkink bij de redactie

Met haar enthousiasme en ervaring als tekstschrijver was Maaïke eind 2014 een welkome aanvulling op de redactie van De Hessencombinatie. Maaïke zat altijd vol nieuwe ideeën voor artikelen die vaak net even anders waren dan anders. Daarmee heeft ze de afgelopen jaren een

waardevolle bijdrage geleverd aan onze redactie. Na zeven jaar wil Maaïke zich meer richten op haar werk als literair vertaler en start ze bovendien met een nieuwe opleiding. Daarom stopt ze helaas als redactielid. Maaïke, bedankt voor je bijdragen!

Warm welkom voor nieuwe inwoners van Keppel en Eldrik

Hoe kunnen we nieuwe inwoners van onze dorpen een warm welkom bieden? En hoe kunnen we ze betrekken bij en wegwijs maken in onze gemeenschap? Dat vroegen Meta Schoenmaker, Charlotte van Vliet en Hanneke Kruissink, alle drie inwoners van Keppel en Eldrik, zich af. Na overleg met de Dorpsraad vonden ze de oplossing in een folder met handige informatie en een tas met het logo van de oude gemeente Hummelo en Keppel erop. In ieder dorp zorgen een paar inwoners dat de nieuwe dorpelingen de folder en de tas persoonlijk overhandigd krijgen. Een warm welkom!

Uitslag zomerpuzzel

Veel lezers hebben zich weer vermaakt met onze puzzel. Van alle puzzelaars hebben er 23 de juiste oplossing 'zomerwind' naar ons ingestuurd. Onder de goede inzenders hebben we drie kledingpakketten van Jeans Centre verloot. Abonnee Henk Jansen uit Doetinchem heeft zijn prijs inmiddels al in ontvangst genomen. Vanwege vakanties was het nog niet mogelijk om voor het drukken van dit magazine de prijs te overhandigen aan Anke Goossens uit Laren en aan Marinette Nierkes uit Halle. Zij ontvangen het kledingpakket binnenkort alsnog. Prijswinnaars, van harte gefeliciteerd.

Henk Jansen

huid- en voetverzorgingsinstituut

Wil de Geest

A.G. Noyweg 53
6997 AN Hoog-Keppel
T. (0314) 38 13 01
E. info@wildegeest.nl
www.wildegeest.nl

De rijsschool voor heel de regio

Auto, aanhanger, bromfiets en theorie opleidingen

Kijk voor informatie op: www.wimsteintjes.nl

Voor kwaliteit
groot of klein
moet u toch bij
snackbar Oost zijn.

Ook voor feesten en partijen

tel: 0615428204

DE Honda specialist
van de Achterhoek!

Autobedrijf

Bergsma

- Verkoop van nieuwe en gebruikte auto's
- Reparatie en onderhoud van alle type auto's
- APK keuringsstation
- Schade reparatie & expertise
- Airco service

Autobedrijf Bergsma
Dorpsstraat 27, Hummelo
tel. 0314-381660
www.bergsmahummelo.nl
info@bergsmahummelo.nl

Eten & Drinken Koffie en Cappuccino Eten*Afhalen IJs -
Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner Friet - Snacks
Salades en Broodjes latte macchiato - Thee Menu's / oerfriet
/ Burgers Eten*Afhalen Eten & Drinken Koffie en Cappuccino
IJs - Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner Friet - Snacks
Salades en Broodjes Eten*Afhalen latte macchiato - Thee
Menu's / oerfriet / Burgers Eten & Drinken Koffie en
Cappuccino IJs - Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner
Salades en Broodjes latte macchiato - Thee Menu's / oerfriet /

Rijksweg 88 Laag-Keppel
0314 380050

Alle dagen geopend
1200u - 2100u
www.deoldeschole.nl

Activiteitenkalender Drempt, Hummelo en Keppel t/m december

In verband met het coronavirus zijn alle vermelde (terugkerende) activiteiten onder voorbehoud. Voor actuele aanpassingen bij en andere informatie over een activiteit kunt u het beste contact opnemen met de desbetreffende organisator.

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

maandag tot vrijdag

- Boekenuitleen bij Stichting Welzijn, tijdens openingsuren van het Gezondheidscentrum Hoog-Keppel
- Biljarten Stichting Welzijn, Sportcafé De Heerlykheid/Hessenhal Hoog-Keppel, 09.00-12.00 en 14.00-17.00 uur, info en aanmelden: Wim van Duijl (06-43747351)

elke dinsdag

- Tai-Chi-Tao onder deskundige begeleiding, huiskamer Stichting Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen Stichting Welzijn, huiskamer 't Klup, Zandewierde Hummelo, 10.00-12.00 uur
- Schildercursus, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 13.30 uur
- Rummikub, Stichting Welzijn, Kerkhuis Burg. van Panhuysbrink 5 Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur, info: Baukje Koele (0314-380306)
- Looptraining De Hessenrijders, verzamelen bij de Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-30945250

elke woensdag

- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur

- Jeu de Boules Stichting Welzijn/Pétanqueclub Leuke Boule, Burg. van Panhuysbrink Hoog-Keppel, vanaf 14.00 uur, doorgang afhankelijk van weersgesteldheid, info + aanmelden: Gerrit Lobeek (06-46575929 of g.w.lobEEK@hccnet.nl)
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 14.00-17.00 uur

elke donderdag

- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-12.00 uur
- Koersbal, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur (sep t/m apr)
- Training jeugdskeelergroep De Hessenrijders, Hessenhal Hoog-Keppel, groep 1: 18.30-19.15 uur, groep 2: 19.15-20.15 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-30945250
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 19.00-21.00 uur

elke vrijdag

- Meer bewegen voor ouderen, Stichting Welzijn, Hessenhal Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur

elke zaterdag

- Nordic Walking, Stichting Welzijn, samenkomst huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.15-11.00 uur

SEPTEMBER 2021

vr 17 sep

- Inbreng Alles-behalve-rommel-markt, dorps huis De Ruimte Hummelo, 19.00-20.30 uur, info: www.dorps huishummelo.nl
- Maal en Verhaal: lunch en gesprek over een onderwerp uit de actualiteit, Kerkhuis Hoog-Keppel, 12.00-14.00 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

za 18 sep

- World Clean Up Day, wereldwijd ruimen mensen het zwerfafval in hun eigen wijk op, meer info: Henk ten Zijthoff (henk@tzff.nl)
- Alles-behalve-rommel-markt, dorps huis De Ruimte Hummelo, 10.00-14.00 uur, info: www.dorps huishummelo.nl

- Volksfeest Drempt, info: www.dremptsekermiss.nl

zo 19 sep

- Lautengalanterie, concert internationaal ensemble Camerata Heinichen, Dorpskerk Hoog-Keppel, 15.00 uur, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl
- Volksfeest Drempt, info: www.dremptsekermiss.nl

ma 20 sep

- Volksfeest Drempt, info: www.dremptsekermiss.nl

do 23 sep

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

za 25 sep

- Sam's Kledingactie door diaconie Protestantse Gemeente Hummelo, inleveren in het voorportaal van basisschool De Woordhof Hummelo, 10.00-12.00 uur, info: www.samskledingactie.nl

za 25 sep + zo 26 sep

- Expositie schilderijen en sieraden (Eesjen Ploeg, Inge Zwolle, Anneke Groot Roessink en Maryan Bömer), St. Joriskerk Voor-Drempt, 11.00-17.00 uur. info: www.stjoriskerkdrempt.nl

di 28 sep

- Afdelingsavond Vrouwen van Nu HKD, grote zaal De Gouden Karper Hummelo, aanvang 19.45 uur, info: www.facebook.com/VrouwenVanNuHummeloKeppelDrempt

OKTOBER 2021

zo 3 okt

- Anders Vieren-dienst met zangkoor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 10.00 uur, info: [Ine Buiting-Nelissen \(inebuiting47@gmail.com\)](mailto:IneBuiting-Nelissen@inebuiting47@gmail.com)

di 5 okt

- Filmavond: film Babettes Feast, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

do 7 okt

- Repair Café, huiskamer Stichting Welzijn Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl
- Bowlingmiddag seniorenorganisatie KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474944)
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

za 9 + zo 10 okt

- Cultureel meditatief weekend Kunst en Aandacht: open kerk, expositie 'Kunst door de Brievenbus' en activiteiten. Organisatie: Amphion Cultuurbedrijf, KeppelCultuur en Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel, Dorpskerk Hoog-Keppel, 10.00-17.00 uur, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl

ma 11 okt

- Thee en Tijd: ontmoeting en gesprek, Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.30-15.30 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

ma 18 okt

- Afdelingsavond Vrouwen van Nu HKD, ronde zaal De Gouden Karper Hummelo, aanvang 19.45 uur, info: www.facebook.com/VrouwenVanNuHummeloKeppelDrempt

do 21 okt

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

di 26 okt

- De wereld achter ons voedsel: in gesprek met mensen uit de agrarische sector, dorpsshuis De Ruimte Hummelo, inloop 19.30 uur - aanvang 20.00 uur, info en opgave: Protestantse Gemeenten Hummelo en Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

zo 31 okt

- Oogstdienst, St. Joriskerk Voor-Drempt, 10.00 uur

NOVEMBER 2021

ma 1 nov

- Thee en Tijd: ontmoeting en gesprek, Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.30-15.30 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

di 2 nov

- Allerzielen: Voor wie steek jij een kaarsje aan? Open kerk in St. Joriskerk Voor-Drempt en Dorpskerk Hoog-Keppel, 17.00-18.30 uur

do 4 nov

- Repair Café, huiskamer Stichting Welzijn Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl

- Bowlingmiddag seniorenorganisatie KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474944)
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

vr 5 nov

- Dameskledingbeurs, Rijksweg 27 Voor-Drempt, info: dames.kledingbeurs-drempt.nl

di 9 nov

- Filmavond: film Broken Circle Breakdown, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

wo 17 nov

- Afdelingsavond Vrouwen van Nu HKD, FF naar Steef Hummelo, aanvang 19.45 uur, info: www.facebook.com/VrouwenVanNuHummeloKeppelDrempt

do 18 nov

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

vr 19 nov

- Maal en Verhaal: lunch en gesprek over een onderwerp uit de actualiteit, Kerkhuis Hoog-Keppel, 12.00-14.00 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

ma 29 nov

- Thee en Tijd: ontmoeting en gesprek, Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.30-15.30 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

DECEMBER 2021

do 2 dec

- Repair Café, huiskamer Stichting Welzijn Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl
- Bowlingmiddag seniorenorganisatie KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474944)
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

zo 12 dec

- Optreden Zangkoor Feeling, Kerstmarkt Baak, 11.30-12.30 uur, info: [Ine Buiting-Nelissen \(inebuiting47@gmail.com\)](mailto:IneBuiting-Nelissen@inebuiting47@gmail.com)

do 16 dec

- Kerstviering Vrouwen van Nu HKD, grote zaal De Gouden Karper Hummelo, aanvang 19.45 uur, info: www.facebook.com/VrouwenVanNuHummeloKeppelDrempt
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo 09.00-12.30 uur, info: Aldy Ploeger (06-30609131)

za 18 dec

- Kerstconcert Muziekvereniging Hummelo en Keppel, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.30 uur, info: www.muziekvereniginghummeloekenkeppel.nl

zo 19 dec

- Kerstmaaltijd voor jong en oud, St. Joriskerk Voor-Drempt, 18.00 uur, info en opgave: Prot. Gem. Drempt en Oldenkeppel (karin.spelt@gmail.com of 06-13554749)

ma 20 dec

- Kerstconcert Muziekvereniging Hummelo en Keppel, Dorpskerk Hummelo, 19.30 uur, info: www.muziekvereniginghummeloekenkeppel.nl

vr 24 dec

- Kerstconcert zangkoor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 21.00 uur, info: [Ine Buiting-Nelissen \(inebuiting47@gmail.com\)](mailto:IneBuiting-Nelissen@inebuiting47@gmail.com)

vr 31 dec

- Carbidtschieten bij de Greffelinkallee in Hummelo, startschot om 11.00 uur

Aanvullingen en wijzigingen kunnen worden doorgegeven via het e-mailadres watisertedoendh@gmail.com. Voor het decemernummer van De Hessencombinatie kan dit tot uiterlijk 1 november 2021.

PELGROM, uw land- en tuinbouwspecialist

voor verkoop, onderhoud en reparatie...

we zijn o.a.
dealer van:

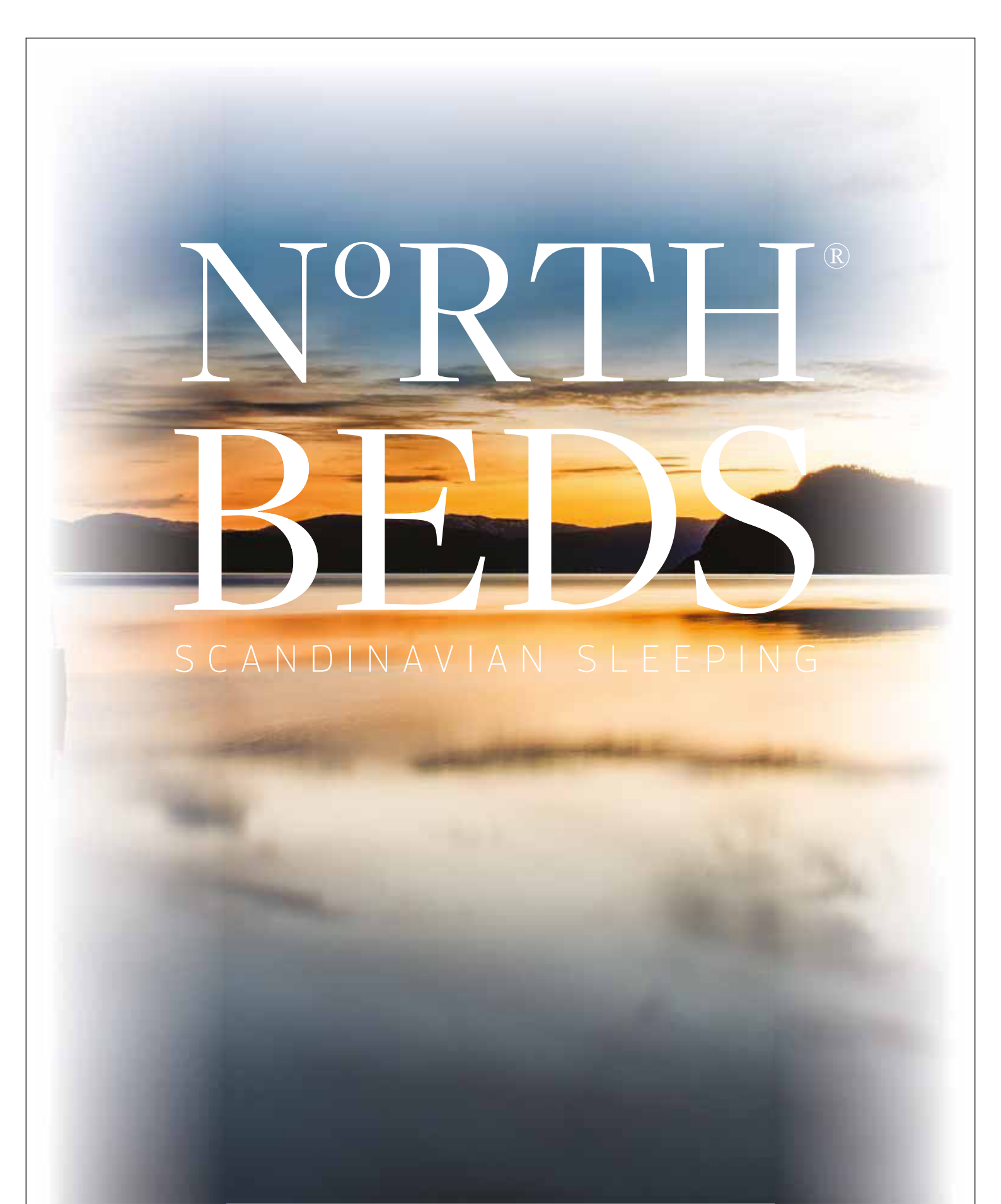
PELGROM HUMMELO B.V.

MASSEY FERGUSON

LANDBOUWMECHANISATIEBEDRIJF

Broekstraat 1a - 6999 DE Hummelo
Tel: 0314-38 18 42 - info@pelgrom.nl

www.pelgrom.nl

N^oRTH[®] BEDS

SCANDINAVIAN SLEEPING

Slaapspecialist Drempt

Rijksweg 20 | 6996 AC Drempt | Tel.: 0313 476218

www.slaapspecialistdrempt.nl